

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ОСТРОЗЬКА АКАДЕМІЯ»
ФАКУЛЬТЕТ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
КАФЕДРА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

Кваліфікаційна робота
на здобуття освітнього ступеня магістра

**на тему: «Публічна дипломатія Пакистану в країнах Європи як
інструмент м'якої сили»**

Виконала студентка 6 курсу, групи ЗММВ21
спеціальності 291 «Міжнародні відносини»,
освітньо-професійної програми
«Міжнародні відносини»
Безуса-Глушич Єлизавета Михайлівна

Керівник – доктор історичних наук, професор,
Атаманенко Алла Євгенівна

Рецензент – _____

Робота допущена до захисту

(протокол № _____ засідання кафедри міжнародних відносин від
_____ 20 ____ року

Завідувач кафедри міжнародних відносин: _____ Сидорук Тетяна Віталіївна

м. Острогоз – 2024 р.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. КОНЦЕПЦІЇ М'ЯКОЇ СИЛИ ТА ПУБЛІЧНОЇ ДИПЛОМАТІЇ	17
1.1. Публічна дипломатія та практики щодо її реалізації.....	17
1.2. Діджитал дипломатія як аспект публічної дипломатії.....	18
1.2.1. LinkedIn, Facebook та Instagram як інструменти діджитал дипломатії.....	21
1.2.2. «Twiplomacy» як окремий інструмент публічної (діджитал) дипломатії.....	25
1.3. Роль публічної дипломатії в міжнародних відносинах та її значення для Пакистану.....	27
1.4. Важливість взаємодії Пакистану з європейськими країнами.....	29
1.5. Пакистанська діаспора як інструмент публічної дипломатії країн Європи (Великобританії, Ірландії, Німеччини та Франції).....	31
Висновки до розділу 1.....	35
РОЗДІЛ 2. KEY-CASES В ДОСЛІДЖЕННІ ПУБЛІЧНОЇ ДИПЛОМАТІЇ ПАКИСТАНУ	39
2.1. Загальний аналіз роботи закордонних представництв Пакистану у обраних країнах Європи.....	39
2.1.1. Кейс-стаді 1: Аналіз Посольства Ісламської Республіки Пакистан в Сполученому Королівстві та його діяльність за концепцією публічної дипломатії.....	42
2.1.2. Кейс-стаді 2: Аналіз Посольства Ісламської Республіки Пакистан в Ірландії та його діяльність за концепцією публічної дипломатії.....	53
2.1.3. Кейс-стаді 3: Аналіз Посольства Ісламської Республіки Пакистан в Німеччині та його діяльність за концепцією публічної дипломатії.....	57
2.1.4. Кейс-стаді 4: Аналіз Посольства Ісламської Республіки Пакистан у Франції та його діяльність за концепцією публічної дипломатії.....	66
2.2. Якісний крос-контент аналіз взаємодії у Twitter (X) Посольств Пакистану у Франції, Німеччині, Ірландії та Великій Британії.....	75

Висновки до розділу 2.....	85
РОЗДІЛ 3. ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ ПОШИРЕННЯ ПУБЛІЧНОЇ ДИПЛОМАТІЇ ПАКИСТАНУ В ЄВРОПІ.....	87
3.1. Сучасний стан та перспективи поширення публічної дипломатії Пакистану в Європі.....	87
3.2. Практичні рекомендації для посилення м'якої сили Пакистану в Європі через публічну дипломатію.....	89
Висновки до розділу 3.....	91
ВИСНОВКИ.....	93
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ.....	98

ВСТУП

У сучасному світі міжнародних відносин концепція «м'якої сили» набуває все більшого значення як ефективний інструмент впливу на глобальній арені. Термін «м'яка сила» був введений американським політологом Джозефом Наєм у 1990-х роках і визначає здатність держави досягати бажаних результатів через привабливість своєї культури, політичних цінностей та зовнішньої політики, а не через примус або військову силу. Одним із ключових інструментів реалізації «м'якої сили» є публічна дипломатія, яка передбачає комунікацію з іноземною аудиторією з метою формування позитивного іміджу держави та впливу на громадську думку за кордоном. Публічна дипломатія охоплює широкий спектр заходів, включаючи культурні обміни, освітні програми, медіа-кампанії та інші форми взаємодії, спрямовані на зміцнення взаєморозуміння між народами. Вона дозволяє державам не лише просувати свої інтереси на міжнародній арені, але й будувати довгострокові партнерства, засновані на спільних цінностях та взаємній повазі. Для Пакистану, країни з багатою історією та культурною спадщиною, публічна дипломатія є важливим засобом зміцнення своїх позицій на міжнародній арені та покращення свого іміджу в очах світової спільноти.

Взаємодія Пакистану з європейськими країнами має особливе значення, враховуючи економічний, політичний та культурний вплив Європи у світі. Розуміння та ефективне використання публічної дипломатії в цьому контексті сприятиме зміцненню двосторонніх відносин, розширенню економічного співробітництва та покращенню сприйняття Пакистану європейською громадськістю. Оцінка ефективності таких зусиль є ключовим аспектом для визначення подальших стратегій та підходів у сфері міжнародних відносин.

Історично дипломатичні відносини між Пакистаном та європейськими країнами пройшли через різні етапи, від початкового встановлення контактів до сучасних партнерств у різних сферах. Вивчення ключових моментів цих відносин дозволяє зрозуміти еволюцію дипломатичних стратегій Пакистану та адаптацію до змін у міжнародному середовищі. Зокрема, аналіз змін у підходах

до публічної дипломатії може виявити, як Пакистан реагував на виклики, що виникали в його відносинах з європейськими державами.

У сучасному контексті Пакистан реалізує низку ініціатив у сфері публічної дипломатії, спрямованих на зміцнення своєї присутності в Європі, так як: культурні події, медіа-присутність, академічні партнерства та інші програми, спрямовані на покращення взаєморозуміння та співпраці. Аналіз цих зусиль, а також інституцій та зацікавлених сторін, залучених до їх реалізації, дозволяє оцінити ефективність та вплив публічної дипломатії Пакистану в європейському контексті.

Детальне вивчення конкретних прикладів публічної дипломатії Пакистану в окремих європейських країнах, таких як Великобританія, Німеччина та Франція, надає можливість оцінити різні підходи та їх сприйняття місцевим населенням. Такі кейс-стаді дозволяють виявити успішні практики та визначити області, які потребують вдосконалення.

Інструменти та канали публічної дипломатії, такі як медіа, соціальні мережі, освітні та культурні обміни, а також роль діаспори, відіграють ключову роль у зміцненні «м'якої сили» Пакистану. Використання сучасних технологій та платформ дозволяє залучати ширше коло аудиторії та ефективніше комунікувати з нею. Оцінка ефективності цих інструментів є важливим кроком у вдосконаленні стратегій публічної дипломатії.

Водночас, Пакистан стикається з низкою викликів у реалізації своєї публічної дипломатії в Європі, включаючи політичні напруження, обмежені ресурси та інші бар'єри. Виявлення цих перешкод та пошук шляхів їх подолання є необхідними для підвищення ефективності публічної дипломатії та зміцнення позицій Пакистану на міжнародній арені.

Публічна дипломатія є потужним інструментом «м'якої сили», який дозволяє державам, таким як Пакистан, зміцнювати свої позиції та покращувати імідж у світі. Розуміння та ефективне використання цього інструменту в контексті відносин з європейськими країнами може сприяти досягненню стратегічних цілей та зміцненню міжнародного співробітництва.

Актуальність дослідження: у сучасному глобалізованому світі, де інформація поширюється миттєво, а міжнародні відносини стають дедалі складнішими, публічна дипломатія виступає ключовим інструментом м'якої сили для держав, які прагнуть зміцнити свій міжнародний імідж та вплив. Для Пакистану, країни з багатою культурною спадщиною та стратегічним географічним розташуванням, ефективне використання публічної дипломатії в європейських країнах є особливо актуальним. Історично склалося, що відносини між Пакистаном та Європою були дещо турбулентними, що зумовлювалось політичними, економічними та соціокультурними факторами. У сучасних умовах, коли Європа залишається одним із провідних центрів світової політики та економіки, для Пакистану важливо налагоджувати та підтримувати позитивні відносини з європейськими державами. Публічна дипломатія, спрямована на формування позитивного сприйняття Пакистану серед європейської громадськості, може стати ефективним засобом досягнення цієї мети. Використання публічної дипломатії дозволяє Пакистану демонструвати свої культурні, освітні та наукові досягнення, сприяючи формуванню позитивного іміджу країни. Культурні заходи, академічні обміни та медійна присутність можуть допомогти подолати стереотипи та упередження, які іноді існують щодо Пакистану в європейських суспільствах. Наприклад, організація культурних фестивалів, виставок та концертів, що представляють мистецтво та музику Пакистану сприятиме кращому розумінню та оцінці багатства пакистанської культури. Також публічна дипломатія допомагає розвиватись економічним відносинам між Пакистаном та європейськими країнами. Підтримка позитивного іміджу країни в ідеалі допоможе залучити потенційні іноземні інвестиції, сприяти розвитку туризму та розширенню торговельних зв'язків. У цьому контексті важливою є співпраця з пакистанською діаспорою в Європі, яка може виступати мостом між двома регіонами, сприяючи взаєморозумінню та співробітництву.

Однак, реалізація ефективної публічної дипломатії вимагає чіткої стратегії та координації між різними державними та недержавними акторами.

Необхідно враховувати специфіку кожної європейської країни, адаптуючи підходи та повідомлення відповідно до місцевих культурних та соціальних контекстів. Використання сучасних комунікаційних технологій, зокрема соціальних мереж, може значно підвищити ефективність публічної дипломатії, дозволяючи досягати широкої аудиторії та отримувати зворотний зв'язок у реальному часі.

Актуальність дослідження публічної дипломатії Пакистану в європейських країнах як інструменту м'якої сили обумовлена необхідністю зміцнення міжнародного іміджу країни, розвитку економічних та культурних зв'язків, а також подолання існуючих стереотипів та упереджень. Ефективна публічна дипломатія може бути одним із ключових елементів зовнішньої політики Пакистану, сприяючи його інтеграції у світову спільноту та забезпечуючи стійкий розвиток у глобалізованому світі.

Метою дослідження є всебічний аналіз публічної дипломатії Пакистану в європейських країнах як інструменту м'якої сили. Публічна дипломатія, що включає у себе культурні обміни, медіа-кампанії та освітні програми, є ключовим елементом сучасних міжнародних відносин, спрямованим на формування позитивного іміджу держави та вплив на громадську думку за кордоном. Пакистан прагне зміцнити свої позиції на міжнародній арені, зокрема в Європі, через активне використання публічної дипломатії. Це дослідження спрямоване на вивчення стратегій та практик, які Пакистан застосовує для покращення свого іміджу та впливу в європейських країнах.

Основними завданнями дослідження є аналіз концепцій м'якої сили та публічної дипломатії, оцінка важливості взаємодії Пакистану з європейськими країнами (вивчення стратегій публічної дипломатії, які Пакистан застосовує в Європі, та їхнього впливу на імідж країни), історичний огляд дипломатичних відносин Пакистану з Європою (визначення ключових моментів у відносинах між Пакистаном та європейськими країнами, а також змін у дипломатичних стратегіях Пакистану в цьому регіоні), аналіз сучасних стратегій публічної дипломатії Пакистану в Європі (дослідження основних ініціатив та програм,

таких як культурні події, медіаприсутність та академічні партнерства, а також аналіз інституцій та зацікавлених сторін, залучених до європейського напрямку), кейс-стаді публічної дипломатії Пакистану в окремих європейських країнах (детальний аналіз практик публічної дипломатії Пакистану у Великобританії, Ірландії, Німеччині та Франції, з оцінкою різних підходів та їхнього сприйняття місцевим населенням), дослідження інструментів та каналів публічної дипломатії Пакистану (вивчення використання медіа та соціальних мереж, ролі освіти, культурних обмінів, робочих програм та діаспори у зміцненні м'якої сили Пакистану), оцінка ефективності та впливу діджитал дипломатії Пакистану (розробка метрик для оцінки впливу діджитал дипломатії на основі аналізу соціальної мережі X (Twitter)), визначення викликів та можливостей для публічної дипломатії Пакистану в Європі (огляд бар'єрів на шляху до успіху, таких як політичні напруження та обмежені ресурси, а також ідентифікація потенційних сфер для покращення ефективності та впливу публічної дипломатії Пакистану на міжнародній арені).

Об'єкт дослідження: м'яка сила Пакистану у країнах Європи та її вплив на іноземне населення обраних для дослідження європейських країн.

Предмет дослідження: поширення публічної дипломатії Пакистану у європейських країнах та використання діджитал дипломатії Посольствами Пакистану як інструменту публічної дипломатії.

Основними дослідницькими питаннями є:

- Якою мірою публічна дипломатія Пакистану вплинула на його імідж та сприйняття серед європейських країн?
- Які ключові компоненти та стратегії публічної дипломатії Пакистану в Європі та як вони узгоджуються з ширшою концепцією м'якої сили
- Як історична взаємодія між Пакистаном та європейськими країнами вплинула на сучасні стратегії публічної дипломатії?
- Яким чином цифрова дипломатія впливає на проведення та просування публічної дипломатії Пакистану в Європі та які інструменти використовуються для цієї мети?

- З якими проблемами та можливостями стикається Пакистан у зміцненні своєї «м'якої сили» за допомогою публічної дипломатії в Європі?

Дані дослідження

Первинні дані: контент-аналіз медіа, зокрема статей, телевізійних програм, публікацій у соціальних мережах та інших медіаматеріалів, що висвітлюють дипломатичні ініціативи Пакистану в Європі; спостереження та моніторинг соціальних мереж, таких як X (Twitter) для виявлення та аналізу активності, пов'язаної з дипломатичними ініціативами Посольств Пакистану, а також реакції громадськості на них.

Вторинні дані: вторинні дані отримані з офіційних звітів та публікацій міжнародних організацій, таких як Європейська служба зовнішніх дій (EEAS)¹, які висвітлюють аспекти співпраці між Пакистаном та Європейським Союзом. Також використано аналітичні статті та звіти дослідницьких центрів, що спеціалізуються на міжнародних відносинах та публічній дипломатії, для глибшого розуміння стратегій та ефективності пакистанської дипломатії в європейському контексті.

Методи дослідження: якісний крос-контент аналіз сторінок Посольств у X (Twitter) (систематичний аналіз змісту медіа матеріалів для виявлення та класифікації стратегій впливу та дії публічної дипломатії Пакистану в Європі для аналізу значення адаптованих контент-стратегій для залучення різноманітної аудиторії та просування національних інтересів країни) та кейс-стаді (вивчення окремих випадків взаємодії Пакистану з європейськими країнами у межах функціонування публічної дипломатії та концепції м'якої сили та через роботу закордонних представництв Пакистану в окремих європейських країнах).

Інтерпретація даних у дослідженні: інтерпретація даних передбачає аналіз зібраних первинних та вторинних даних, щоб зрозуміти, як саме

¹ The European Union and Pakistan. (EEAS) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.eeas.europa.eu/pakistan/european-union-and-pakistan_en. – Дата звернення (10.03.2024).

Публічна дипломатія Пакистану виступає інструментом м'якої сили в країнах Європи.

Хронологічні і географічні рамки дослідження: дослідження аналізує публічну дипломатію Пакистану в європейських країнах як інструмент м'якої сили. Також дослідження охоплює ключові європейські держави, зокрема Сполучене Королівство, Ірландію, Німеччину та Францію, щоб надати всебічне розуміння зусиль Пакистану в сфері публічної дипломатії в різноманітних політичних та культурних контекстах. Дослідження також враховує вплив глобальних подій, таких як зростання соціальних медіа та цифрових комунікаційних платформ, на стратегії публічної дипломатії Пакистану. Поширення цих технологій трансформувало способи взаємодії держав із зарубіжною аудиторією, що вимагає аналізу того, як Пакистан адаптував свої підходи для ефективного використання цих інструментів.

Хронологічно основна увага приділяється аналізу подій та процесів, які вплинули на формування та розвиток публічної дипломатії Пакистану у відносинах із європейськими країнами, зокрема Великобританією, Ірландією, Німеччиною та Францією. У дослідженні враховано ключові історичні моменти, такі як початок дипломатичних відносин Пакистану з європейськими країнами, розвиток культурних і освітніх обмінів, а також вплив глобалізації та цифрових технологій на стратегії публічної дипломатії в сучасному контексті. Особлива увага приділяється аналізу змін, що відбувалися у 2000-х і 2010-х роках, коли цифрові комунікації та соціальні мережі стали невід'ємною частиною міжнародних відносин.

Географічно акцент зосереджений у роботі на Сполученому Королівстві, Ірландії, Німеччині та Франції і є свідомим, оскільки ці країни мають значні пакистанські діаспорні громади та відіграють впливові ролі в межах Європейського Союзу. Сполучене Королівство, як і Ірландія з їх історичними зв'язками з Пакистаном та значною кількістю населення пакистанського походження, служать критичними прикладами для аналізу залучення діаспори та культурної дипломатії. Німеччина, як найбільша економіка Європи, пропонує

уявлення про економічну дипломатію та освітні обміни, особливо з огляду на зростаючу кількість студентів з Пакистану, які здобувають вищу освіту в німецьких закладах. Франція, відома своєю прихильністю до культурної дипломатії, надає контрастну перспективу щодо того, як Пакистан здійснює публічну дипломатію в країні з особливим підходом до культурної взаємодії.

Аналізуючи зусилля Пакистану в сфері публічної дипломатії в цих країнах, дослідження прагне виявити закономірності, успіхи та виклики в його стратегіях м'якої сили. Аналіз допоможе зрозуміти як саме Пакистан позиціонує себе в європейському контексті та ефективності його публічної дипломатії у формуванні сприйняття та сприянні двостороннім відносинам.

Огляд літератури:

Загальнотеоретичні праці про публічну дипломатію та м'яку силу

Концепція м'якої сили, вперше введена Джозефом Найєм (Nye Joseph S. Jr.) у його книзі «Soft Power: The Means to Success in World Politics» (2004)², стала фундаментальною в розумінні нематеріальних аспектів міжнародних відносин. Най визначає м'яку силу як здатність досягати бажаних результатів через привабливість і переконання, а не примус або плату. Він показує, що культура, політичні цінності та зовнішня політика можуть слугувати джерелами м'якої сили, якщо вони сприймаються як легітимні та привабливі іншими країнами. Концепція є ключовою для розуміння публічної дипломатії як інструменту м'якої сили, оскільки вона спрямована на формування позитивного іміджу та впливу через культурні обміни, інформаційні кампанії та інші нематеріальні засоби.

У роботі «The New Public Diplomacy: Soft Power in International Relations» (2005)³, за редакцією Яна Меліссена (Melissen J.), розглядається еволюція

² Nye Joseph S. Jr. Soft Power the Means to Success in World Politics [Електронний ресурс]. – Academia.edu. – Режим доступу: https://www.academia.edu/28699788/Soft_Power_the_Means_to_Success_in_World_Politics_Joseph_S_Nye_Jr. – Дата звернення (05.03.2024).

³ Melissen J. (Ed.). The New Public Diplomacy: Soft Power in International Relations [Електронний ресурс]. – Netherlands Institute of International Relations, 2005. – Режим доступу: https://culturaldiplomacy.org/academy/pdf/research/books/soft_power/The_New_Public_Diplomacy.pdf. – Дата звернення (05.03.2024).

публічної дипломатії в контексті глобалізації та інформаційної революції. Автори підкреслюють, що традиційні методи дипломатії більше не є достатніми, і країни повинні адаптувати свої стратегії, щоб ефективно взаємодіяти з іноземними громадськими аудиторіями. Для Пакистану це означає необхідність розробки та впровадження публічної дипломатії, спрямованої на європейські країни, з метою покращення свого іміджу та зміцнення відносин. У праці також було проаналізовано, яким чином різні країни використовують публічну дипломатію для просування своїх інтересів, що може бути корисним для розуміння підходів, які Пакистан може застосувати у своїй стратегії.

У праці «The Routledge Handbook of Soft Power» (2023)⁴, під редакцією Нарена Чітті, Ліліан Джі та Гері Роунслі (Chitty N., Ji L., Rawnsley G. D.), представлено всебічний аналіз концепції м'якої сили та її застосування в різних регіонах і контекстах. Хоча книга не зосереджується виключно на Пакистані, вона надає цінні інсайти щодо того, як країни використовують м'яку силу для досягнення своїх зовнішньополітичних цілей. Розділи, присвячені історичному розвитку м'якої сили та публічної дипломатії, допоможуть зрозуміти, як саме Пакистан взаємодіє з європейськими країнами в минулому та як ці стратегії еволюціонували з часом.

Книга «The Rhetoric of Soft Power: Public Diplomacy in Global Contexts» (2011)⁵ Крейга Гейдена (Craig H.) досліджує, яким чином різні країни використовують публічну дипломатію для просування своєї м'якої сили. Автор аналізує конкретні приклади, такі як Японія, Китай та Венесуела і розглядає, як саме ці країни адаптують свої стратегії до різних культурних та політичних контекстів.

⁴ Chitty N., Ji L., Rawnsley G. D. (Ed.). The Routledge Handbook of Soft Power [Електронний ресурс]. London: Routledge, 2021. – Режим доступу: <https://www.taylorfrancis.com/books/edit/10.4324/9781003189756/routledge-handbook-soft-power-naren-chitty-lilian-ji-gary-rawnsley>. – Дата звернення (28.03.2024).

⁵ Craig H. The Rhetoric of Soft Power: Public Diplomacy in Global Contexts. [Електронний ресурс]. – Ланхем: Rowman & Littlefield Publishers, 2012. – 245 с. – (Lexington studies in political communication). – Режим доступу: <https://books.google.ie/books?id=vPYTvqf6fzsC&printsec=copyright&hl=uk#v=onepage&q&f=false>. – Дата звернення (09.03.2024).

У праці «Wielding Soft Power: The New Public Diplomacy» (2005)⁶, під редакцією Яна Меліссена (Melissen J.), розглядаються різні інструменти та канали, які країни використовують у своїй публічній дипломатії. Автор висвітлює важливість медіа, культурних обмінів, освітніх програм та діаспори у зміцненні м'якої сили. Для Пакистану це означає необхідність ефективного використання цих інструментів для покращення свого іміджу та впливу в європейських країнах. Книга також надає практичні приклади та рекомендації щодо впровадження публічної дипломатії, що може бути корисним для розробки стратегій Пакистану.

Ніколас Дж. Калл (Cull N.J.), професор Університету Південної Каліфорнії та провідний дослідник у сфері публічної дипломатії, у своїй праці «Public Diplomacy: Lessons from the Past» (2009)⁷ аналізує історичний розвиток публічної дипломатії та виділяє ключові уроки для її майбутнього. Калл доводить, що ефективна публічна дипломатія починається з уважного слухання аудиторії, що дозволяє краще розуміти її потреби та очікування. Він також наголошує на необхідності узгодження публічної дипломатії з національною політикою, щоб забезпечити її легітимність та ефективність. Калл застерігає від використання публічної дипломатії виключно для внутрішнього споживання, підкреслюючи важливість автентичності та прозорості у міжнародних комунікаціях. Принципи, описані у книзі, є надзвичайно актуальними для Пакистану у розробці та впровадженні стратегій публічної дипломатії в європейських країнах, оскільки вони сприяють побудові довіри та позитивного іміджу на міжнародній арені.

⁶ Melissen J. Wielding Soft Power: The New Public Diplomacy [Електронний ресурс]. – Netherlands Institute of International Relations, 2005. – Режим доступу: https://culturaldiplomacy.org/academy/pdf/research/books/soft_power/Wielding_Soft_Power_-_The_New_Public_Diplomacy_-_Jan_Melissen.pdf – Дата звернення (09.03.2024).

⁷ Cull N.J. Public Diplomacy: Lessons from the past [Текст]. – Los Angeles: USC Center on Public Diplomacy at the Annenberg School, 2006. – Режим доступу: <http://kamudiplomasisi.org/pdf/kitaplar/PDPerspectivesLessons.pdf>. – Дата звернення (09.03.2024).

У статті «Програми обмінів у контексті реалізації публічної дипломатії»⁸ М. Трофименко аналізує ефективність програм обміну та академічної мобільності як інструментів публічної дипломатії. Автор підкреслює, що такі програми сприяють обміну людьми та ідеями, зміцнюючи міжнародні зв'язки. Трофименко зазначає, що успіх цих програм залежить від відкритості та широти взаємодії між учасниками та приймаючими націями. Він також наголошує на важливості врахування культурних та релігійних особливостей учасників для запобігання можливим негативним наслідкам. Автор робить висновок, що програми обміну є надзвичайно ефективним засобом публічної дипломатії, який варто фінансувати для покращення іміджу держави або групи держав за кордоном.

Л. Мазука в дослідженні «Закордонне українство в системі публічної дипломатії України»⁹ вивчає роль української діаспори як ключового елемента публічної дипломатії, особливо в умовах нових викликів, спричинених повномасштабною агресією росії, приділяючи увагу адвокаційній діяльності українських організацій за кордоном, зокрема тих, що виникли після початку війни. Стаття пропонує конкретні механізми державної політики, спрямовані на активне залучення закордонного українства до реалізації публічної дипломатії України, що може бути основою для порівняльної оцінки взаємодії посольств Пакистану зі своєю діаспорою.

Праці про окремі напрями публічної дипломатії Пакистану

Стаття Надії Муштак Аббасі (Abbasi, N. M.) «The Pakistani Diaspora in Europe and Its Impact on Democracy Building in Pakistan»¹⁰ досліджує важливу

⁸ Трофименко М. В. Програми обмінів як засіб реалізації публічної дипломатії [Електронний ресурс] / М. В. Трофименко // Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Історія. Політологія. — 2017. — Вип. 20. — С. 315–320. — Режим доступу: https://repository.mu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/552/1/programy_obminiv.pdf. — Дата звернення (09.03.2024).

⁹ Мазука Л. Закордонне українство в системі публічної дипломатії України [Електронний ресурс] // Політичні дослідження. — 2024. — № 2(8). — С. 184–193. — Режим доступу: <https://doi.org/10.53317/2786-4774-2024-2-9>. — Дата звернення (09.03.2024).

¹⁰ Abbasi, N. M. The Pakistani Diaspora in Europe and Its Impact on Democracy Building in Pakistan [Електронний ресурс] // International Institute for Democracy and Electoral Assistance. — 2010. — Режим доступу: <https://www.idea.int/sites/default/files/publications/chapters/the-role-of-the-european-union-in-democracy-building/eu-democracy-building-discussion-paper-41.pdf>. — Дата звернення: (09.03.2024).

роль пакистанської діаспори в Європейському Союзі (ЄС) у сприятливих демократичних процесам у Пакистані. З приблизно 2,2 мільйона пакистанців, які проживають у Європі, половина зосереджена у Великій Британії. Ця спільнота підтримує тісні культурні та економічні зв'язки з батьківщиною. Авторка пропонує, що ЄС може сприяти демократії в Пакистані, залучаючи діаспору через такі ініціативи, як призначення офіцерів зв'язку з діаспорою, фінансування програм, очолюваних діаспорою, та надання стипендій і стажувань для пакистанської молоді в Європі. Такі заходи спрямовані на використання потенціалу діаспори для внеску в демократичну та економічну стабільність Пакистану.

Стаття «Changing Narratives: An Evaluation of Pakistan's Public Diplomacy Efforts Under Imran Khan»¹¹ авторства Равале Мохідін (Mohyidin, R.) досліджує еволюцію публічної дипломатії Пакистану під керівництвом прем'єр-міністра Імрана Хана. У ній аналізується взаємозв'язок між національним брендингом та публічною дипломатією, розглядаючи історичний міжнародний імідж Пакистану та оцінюючи нещодавні зусилля щодо його переосмислення. Дослідження підкреслює зростаючу узгодженість між комунікаціями пакистанських та західних офіційних осіб, що може свідчити про зміну сприйняття Пакистану, особливо в контексті регіональної безпеки та відносин із Заходом.

Стаття «The Pakistani Diaspora in UK: Evolution, Integration and Challenges»¹² Лараїб Ніяза та Сідли Насір (Niaz L., Nasir S.) досліджує історичний розвиток та інтеграцію пакистанської спільноти у Великій Британії. Автори простежують міграційні процеси від колоніальної ери до сьогодення, підкреслюючи економічний внесок спільноти та виклики соціально-політичної інтеграції. У статті розглядаються питання гібридизації ідентичності,

¹¹ Mohyidin, R. Changing Narratives: An Evaluation of Pakistan's Public Diplomacy Efforts Under Imran Khan [Електронний ресурс] // International Journal of Communication. — 2023. — Vol. 17. — P. 2573–2595. — Режим доступу: <https://ijoc.org/index.php/ijoc/article/download/18720/4128>. — Дата звернення (09.03.2024).

¹² Niaz, L., Nasir, S. The Pakistani Diaspora in UK: Evolution, Integration and Challenges [Електронний ресурс] // CIMRAD Working Paper No. 01-18. — Lahore: Lahore School of Economics, 2018. — Режим доступу: <https://www.gids.org.pk/wp-content/uploads/2022/08/CIMRAD-Working-Paper-01-18-Complete-1.pdf>. — Дата звернення (13.03.2024).

дискримінації та впливу релігії на досвід діаспори у Великій Британії. Дослідження наголошує на важливості залучення діаспори як партнерів у розвитку Пакистану.

Практичне значення та апробація: результати кваліфікаційної роботи можуть бути використані для викладання курсів з дипломатії, публічної та цифрової дипломатії. Результати дослідження апробовано в науковій статті, прийнятій до друку в міжнародному науковому виданні «Copernicus Political and Legal Studies» (Республіка Польща) (входить до наукометричної бази Index Copernicus та ін.).

Структура кваліфікаційної роботи: структура кваліфікаційної роботи базується на трьох розділах, які відображають послідовний підхід до дослідження та аналізу обраної теми. У першому розділі розглядаються теоретичні засади концепцій «м'якої сили» та публічної дипломатії, аналізуються основні практики та їх значення для міжнародних відносин. Особливу увагу приділено ролі публічної дипломатії для Пакистану в контексті його взаємодії з європейськими країнами. У другому розділі представлено кейс-стаді, які демонструють діяльність посольств Пакистану у Великобританії, Ірландії, Німеччині та Франції, а також здійснено крос-контент аналіз їхньої взаємодії в соціальній мережі X (Twitter). Третій розділ зосереджується на викликах та можливостях для поширення публічної дипломатії Пакистану в Європі, включаючи розробку практичних рекомендацій щодо посилення м'якої сили країни через культурні, освітні та цифрові ініціативи.

РОЗДІЛ 1. КОНЦЕПЦІЇ М'ЯКОЇ СИЛИ ТА ПУБЛІЧНОЇ ДИПЛОМАТІЇ

1.1. Публічна дипломатія та практики щодо її реалізації

Публічна дипломатія є ключовим інструментом м'якої сили, що дозволяє державам впливати на міжнародну спільноту через привабливість своєї культури, цінностей та політики. Вона включає комунікацію уряду з іноземною аудиторією для інформування та впливу на громадську думку за кордоном, а також культурні обміни, освітні програми та міжнародні мовні трансляції, спрямовані на покращення розуміння та сприйняття країни за кордоном.

Історично публічна дипломатія використовувалася для зміцнення міжнародних відносин та поширення національних цінностей. Наприклад, під час Холодної війни Сполучені Штати активно застосовували публічну дипломатію для протидії радянській пропаганді через програми на кшталт «Голос Америки», поширюючи інформацію про американську культуру, демократію та свободу слова.

У сучасному світі публічна дипломатія залишається важливим інструментом м'якої сили. Країни використовують різноманітні засоби для покращення свого іміджу та впливу на міжнародну спільноту. Наприклад, Китай активно інвестує в культурні програми, такі як Інститути Конфуція, які сприяють поширенню китайської мови та культури по всьому світу. Японія просуває свою культуру через концепцію «Cool Japan», популяризуючи японську поп-культуру, моду, аніме та кухню. Франція використовує мережу культурних інститутів Alliance Française для поширення французької мови та культури.

Ефективність публічної дипломатії залежить від сприйняття аудиторії та здатності країни адаптувати свої повідомлення до культурних та соціальних особливостей цільової аудиторії. Послідовність між заявленими цінностями та реальними діями країни є важливою, оскільки невідповідність може підірвати довіру та знижувати ефективність м'якої сили.

Ключові напрями публічної дипломатії включають:

- **Культурний обмін:** сприяння взаєморозумінню через освітні обміни, мовні програми та демонстрацію мистецтва і традицій країни.
- **Поширення інформації:** обмін інформацією про політику, цінності та досягнення країни через різні медіа-канали.
- **Міжнародне мовлення:** використання міжнародних ЗМІ для прямого спілкування з іноземною аудиторією.
- **Залучення громадськості:** організація заходів, конференцій та інших подій для прямої взаємодії між громадянами та представниками країни.
- **Цифрова дипломатія:** використання цифрових технологій і соціальних медіа для охоплення глобальної аудиторії та двостороннього спілкування.
- **Освітні та академічні програми:** підтримка освітніх ініціатив, стипендій та дослідницької співпраці для посилення інтелектуальних і культурних зв'язків між країнами.

Публічна дипломатія відрізняється від традиційної, яка передбачає взаємодію між урядами та офіційними представниками. Вона зосереджується на побудові відносин з недержавними суб'єктами, включаючи громадян, громадянське суспільство та бізнес, щоб створити сприятливе міжнародне середовище для інтересів країни.

Ефективна публічна дипломатія сприяє позитивному міжнародному іміджу, посиленню м'якої сили країни та створенню умов для дипломатичної та економічної співпраці. Вона є важливим компонентом загальної дипломатичної стратегії нації в сучасному світі¹³.

1.2. Діджитал дипломатія як аспект публічної дипломатії

Цифрова дипломатія, яку часто називають е-дипломатією, представляє собою інтеграцію цифрових технологій у практику публічної дипломатії. Технологічна революція відображає зміни в цифровій трансформації

¹³ Коротков Д. С. Концепція «м'якої сили» в контексті зовнішньополітичної стратегії України [Електронний ресурс] / Д. С. Коротков // Політологія. – 2018. – №2. – С. 207–218. – Режим доступу: <https://core.ac.uk/download/pdf/268616706.pdf>. – Дата звернення (13.03.2024).

суспільства, де поширення інформації та комунікація стали миттєвими та без кордонів. Поява інтернету та платформ соціальних мереж революціонізувала способи взаємодії держав із закордонною аудиторією, переходячи від традиційних ієрархічних моделей комунікації до більш інтерактивних та участьових підходів.

Історично публічна дипломатія передбачала комунікацію державних акторів зі своєю політикою, культурою та цінностями до закордонної аудиторії через контрольовані канали, такі як офіційні заяви, культурні обміни та міжнародне мовлення. Метою було вплинути на громадську думку за кордоном, а отже, і на зовнішньополітичні рішення інших урядів. Однак підйом цифрових технологій змінив цю парадигму, забезпечуючи більш децентралізовану та динамічну форму взаємодії.

Одним із перших прикладів цифрової дипломатії можна вважати створення Державним департаментом США у 2006 році Групи цифрової комунікації (Digital Outreach Team, DOT)¹⁴. Ініціатива була спрямована на протидію екстремістським наративам в інтернеті шляхом прямої взаємодії з закордонною аудиторією на інтернет-форумах та платформах соціальних мереж. Зусилля DOT ознаменували значний відхід від традиційної публічної дипломатії, приймаючи інтерактивний характер цифрових медіа для сприяння діалогу та боротьби з дезінформацією.

Сполучене Королівство також стало піонером у прийнятті цифрової дипломатії. У 2009 році Міністерство закордонних справ та у справах Співдружності (FCO) запустило комплексну цифрову стратегію для посилення своїх дипломатичних зусиль. Стратегія включала використання платформ соціальних мереж, таких як Twitter та Facebook, для прямої комунікації з глобальною аудиторією. Знаковим прикладом є використання FCO Twitter під час Арабської весни 2011 року, коли надавалися оновлення в режимі реального

¹⁴ Khatib L., Dutton W. H., Thelwall M. Public Diplomacy 2.0: A Case Study of the US Digital Outreach Team [Електронний ресурс] / L. Khatib, W. H. Dutton, M. Thelwall // The Middle East Journal. — 2012. — Vol. 66, No. 3, pp. 453–472. — Режим доступу: <https://www.jstor.org/stable/23256656>. — Дата звернення (19.03.2024).

часу та велися обговорення щодо зовнішньополітичних позицій Великобританії. Такий підхід не лише швидко поширював інформацію, але й дозволяв Великобританії оцінювати та реагувати на громадські настрої в режимі реального часу.

У контексті Європейського Союзу цифрова дипломатія відіграла важливу роль у сприянні інтеграції та вирішенні викликів. Європейська служба зовнішніх дій (EEAS) використовувала соціальні мережі для комунікації політик і цінностей ЄС, особливо під час криз. Наприклад, під час кризи в Україні у 2014 році EEAS використовувала цифрові платформи для надання оновлень і протидії дезінформації, прагнучи вплинути на громадську думку та підтримати дії ЄС.

Франція також активно впроваджує цифрову дипломатію, щоб поширювати свій культурний вплив і політичні позиції. Міністерство Європи та закордонних справ Франції активно використовує соціальні мережі для просування французької культури, мови та поглядів на глобальні питання. Знаковою ініціативою є портал «France Diplomatie», який слугує центром інформації та взаємодії як із внутрішньою, так і з міжнародною аудиторією. Платформа особливо ефективна у залученні молодих поколінь і формуванні позитивного іміджу Франції за кордоном.

Німеччина акцентує увагу на прозорості та взаємодії у своїй цифровій дипломатії. Федеральне міністерство закордонних справ впровадило стратегії для комунікації зовнішньої політики Німеччини через цифрові канали, включаючи соціальні мережі та блоги. Під час міграційної кризи в Європі 2015 року Німеччина використовувала цифрові платформи для роз'яснення своїх політик і гуманітарних зусиль, прагнучи побудувати розуміння та підтримку серед міжнародної аудиторії. Цифрова взаємодія доповнювала традиційні дипломатичні зусилля, підсилюючи здатність Німеччини впливати на громадську думку та політичні дискусії.

Інтеграція цифрових інструментів у публічну дипломатію не є панацеєю. Швидке поширення інформації в інтернеті може призводити до

розповсюдження дезінформації, що вимагає постійного контролю. Неформальний характер комунікації в соціальних мережах іноді може розмивати межі між офіційними заявами та особистими думками, що потребує чітких вказівок і навчання для дипломатів.

Проте переваги цифрової дипломатії все ж залишаються значними. Е-дипломатія забезпечує комунікацію в режимі реального часу, ширший охоплення та можливість взаємодії з різноманітними аудиторіями. Також цифрові платформи надають цінні дані про громадські настрої, що дозволяє розробляти більш адаптивні дипломатичні стратегії.

1.2.1. LinkedIn, Facebook та Instagram як інструменти діджитал дипломатії

LinkedIn

LinkedIn, заснований у 2003 році, перетворився на ключову платформу для професійного нетворкінгу, яка налічує понад 900 мільйонів користувачів по всьому світу станом на 2024 рік. Його значення виходить за межі індивідуального кар'єрного розвитку, стаючи важливим інструментом у сфері цифрової дипломатії. Уряди та дипломатичні місії дедалі частіше використовують LinkedIn для взаємодії з міжнародною аудиторією, просування національних інтересів і зміцнення двосторонніх і багатосторонніх відносин. Державний департамент США перебуває на передовій інтеграції LinkedIn у свої дипломатичні стратегії. Визнаючи потенціал платформи, Департамент у 2009 році запустив програму «Віртуальна закордонна служба для студентів» (Virtual Student Foreign Service (VSFS))¹⁵, використовуючи LinkedIn для набору та управління електронними стажерами, які допомагають у різних дипломатичних завданнях, включаючи дослідження та взаємодію в соціальних мережах. Ініціатива не лише розширила цифрову присутність Департаменту, а й залучила технологічно підковану аудиторію до дипломатичної діяльності. Також

¹⁵ Virtual Student Federal Service [Електронний ресурс] // U.S. Department of State. — Режим доступу: <https://careers.state.gov/interns-fellows/virtual-student-federal-service/>. — Дата звернення (19.12.2024).

посольства США по всьому світу підтримують активні профілі в LinkedIn для поширення інформації, анонсування заходів і взаємодії з місцевими професіоналами, тим самим посилюючи публічну дипломатію.

У Сполученому Королівстві Міністерство закордонних справ, справ Співдружності та розвитку (Foreign, Commonwealth & Development Office, FCDO) ефективно використовує LinkedIn для комунікації зовнішньополітичних цілей і взаємодії з міжнародними зацікавленими сторонами. Під час перехідного періоду Brexit FCDO використовувало LinkedIn для надання оновлень щодо змін у політиці, вирішення питань іноземних бізнесів і роз'яснення майбутніх торговельних відносин Великобританії. Така проактивна комунікаційна стратегія допомогла зменшити невизначеність і підкреслила відданість Великобританії збереженню міцних міжнародних партнерських відносин.

Федеральне міністерство закордонних справ Німеччини також використовує LinkedIn як платформу для цифрової дипломатії. Німецькі посольства та консульства активно використовують LinkedIn для просування культурних заходів, обміну знаннями про зовнішню політику Німеччини та взаємодії з німецькою діаспорою. Наприклад, посольство Німеччини у Вашингтоні, округ Колумбія, використовувало LinkedIn для висвітлення трансатлантичних ініціатив і сприяння діалогу щодо спільних інтересів, тим самим зміцнюючи дипломатичні зв'язки Німеччини зі Сполученими Штатами. Міністерство Європи та закордонних справ Франції визнало важливість LinkedIn для залучення професійної аудиторії та просування французької культури та бізнес-інтересів. Сторінка Міністерства у LinkedIn слугує центром інформації про зовнішню політику Франції, економічні можливості та культурні заходи. Залучаючи глобальну професійну мережу, Франція посилює свою м'яку силу та сприяє міжнародній співпраці.

Європейська служба зовнішніх дій (EEAS) також інтегрувала LinkedIn у свою комунікаційну стратегію. EEAS використовує платформу для поширення оновлень щодо зовнішньої політики ЄС, просування робочих місць у

європейських інституціях та взаємодії з професіоналами по всьому світу. Такий підхід сприяє прозорості та створює відчуття спільноти серед міжнародних зацікавлених сторін.

Facebook

Facebook став ключовою платформою у сфері цифрової дипломатії, що дозволяє державам та дипломатичним місіям взаємодіяти з глобальною аудиторією у безпрецедентний спосіб. Його широке використання та інтерактивні функції трансформували традиційні дипломатичні практики, сприяючи прямій комунікації, культурному обміну та поширенню інформації в режимі реального часу.

Важливим прикладом ролі Facebook у цифровій дипломатії є використання цієї платформи Державним департаментом США для взаємодії з міжнародною аудиторією. У 2011 році, під час Арабської весни, Держдепартамент використовував Facebook для поширення інформації та підтримки демократичних рухів на Близькому Сході та в Північній Африці. Завдяки своєчасним оновленням і сприянню діалогу США вдалося вплинути на громадську думку та продемонструвати підтримку демократичним прагненням у регіоні.

Аналогічно, Британське посольство в Єгипті використовувало Facebook для покращення своєї дипломатичної діяльності. Дослідження, які аналізували активність посольства на Facebook, показали, що платформа була важливим інструментом для зміцнення відносин із місцевим населенням. Завдяки регулярним публікаціям про культурні заходи, освітні можливості та оновлення політики посольство змогло створити позитивний імідж і ефективно взаємодіяти з єгипетськими громадянами.

У Швеції Міністерство закордонних справ активно використовує Facebook для просування зовнішньої політики, яка базується на гендерній рівності. Публікуючи контент, пов'язаний з ініціативами щодо гендерної рівності, і беручи участь у дискусіях про права жінок, міністерство

використовує Facebook для демонстрації своїх цінностей та впливу на міжнародний дискурс щодо гендерних питань.

Європейський Союз також визнав потенціал Facebook у своїх дипломатичних зусиллях. Європейська служба зовнішньої діяльності (EEAS) активно представлена на цій платформі, публікуючи інформацію про політику ЄС, реагуючи на глобальні події та взаємодіючи з громадянами країн-членів. Такий підхід підвищив видимість ЄС і сприяв більш узгодженій комунікаційній стратегії.

Instagram

Instagram став значущим інструментом цифрової дипломатії, дозволяючи країнам презентувати свій образ, взаємодіяти з глобальною аудиторією та зміцнювати двосторонні відносини через візуальні історії та фото-, відеопублікації. Дослідження Центру публічної дипломатії Університету Південної Каліфорнії відзначило, що понад 130 світових лідерів та глав держав використовують Instagram як інструмент комунікації, підкреслюючи зростаючу роль цієї платформи в цифровій дипломатії¹⁶.

Сполучені Штати були піонерами в інтеграції соціальних медіа у свої дипломатичні стратегії. Під час адміністрації Обама Білий дім створив офіційний акаунт в Instagram, щоб показати закулісне життя президентської діяльності, роблячи її більш доступною для громадськості. Такий підхід мав на меті встановити особистий зв'язок як з внутрішньою, так і з міжнародною аудиторією, демонструючи прозорість та відкритість уряду США. Акаунт містив зображення державних візитів, культурних подій та дипломатичних моментів, ефективно передаючи політику та цінності США через привабливі візуальні матеріали. Стратегія не лише підвищила залученість громадськості, але й встановила прецедент для інших націй у сфері цифрової дипломатії.

¹⁶ Instagram: World Leaders on Display [Електронний ресурс] // USC Center on Public Diplomacy. – Режим доступу: <https://uscpublicdiplomacy.org/story/instagram-world-leaders-display>. – Дата звернення (19.03.2024).

Франція також ефективно використовує Instagram для просування своєї культурної дипломатії. Міністерство Європи та закордонних справ Франції запустило акаунт «France Diplomatie» в Instagram, щоб ділитися зображеннями, які підкреслюють французьку культуру, спадщину та дипломатичну діяльність. Куруючи контент, що відображає багату історію та сучасне суспільство Франції, акаунт служить платформою для взаємодії з глобальною аудиторією, формуючи позитивний образ країни. Наприклад, під час щорічного «Fête de la Musique» акаунт ділиться зображеннями та історіями з музичних фестивалів по всій Франції, просуваючи французьку культуру та заохочуючи туризм. Такий підхід до візуального сторітелінгу дозволяє Франції проектувати свою м'яку силу та підтримувати культурний вплив у світі.

Прем'єр-міністр Індії Нарендра Моді є видатною фігурою у використанні Instagram для цифрової дипломатії. Маючи значну кількість підписників, акаунт Моді в Instagram містить зображення з його міжнародних візитів, зустрічей зі світовими лідерами та участі в культурних заходах. Стратегія спрямована на демонстрацію глобальної залученості та культурного розмаїття Індії, підвищуючи її імідж на світовій арені. Наприклад, під час візиту до Японії Моді ділився зображеннями своїх зустрічей з японськими лідерами та участі в культурних церемоніях, підкреслюючи міцні двосторонні зв'язки між двома націями. Використання Instagram не лише інформує громадськість про дипломатичну діяльність, але й зміцнює м'яку силу Індії, просуваючи її культуру та цінності.

1.2.2. «Twiplomacy» як окремий інструмент публічної (діджитал) дипломатії

Twitter (наразі X) став надзвичайно важливим та популярним інструментом у сфері цифрової дипломатії, дозволяючи державам і їхнім представникам взаємодіяти з глобальною аудиторією в режимі реального часу. Його лаконічність і оперативність трансформували традиційні дипломатичні комунікації, сприяючи прямій взаємодії та швидкому поширенню інформації.

Одним із перших, хто почав використовувати Twitter у дипломатичних цілях, стали Сполучені Штати. У 2011 році тодішній посол США в Росії Майкл Макфол використовував Twitter для прямого спілкування з російськими громадянами, минаючи традиційні медіаканали. Його твіти, часто англійською та російською мовами, надавали уявлення про політику США та сприяли діалогу з російською аудиторією. Цей підхід був особливо помітним під час протестів у Росії 2011-2012 років, коли активна участь Макфола в Twitter створила платформу для відкритої комунікації в умовах політичної напруги¹⁷.

Сполучене Королівство також активно використовувало Twitter для посилення своєї дипломатичної присутності. Під час Арабської весни 2011 року Міністерство закордонних справ і у справах Співдружності (FCO) використовувало Twitter для надання оперативних оновлень та комунікації позиції Великобританії щодо подій, що розгорталися. Така стратегія дозволила Великобританії взаємодіяти як із внутрішньою, так і з міжнародною аудиторією, забезпечуючи прозорість та зміцнюючи довіру в період значних політичних змін¹⁸.

У контексті Європейського Союзу Європейська служба зовнішньої діяльності (EEAS) активно представлена у Twitter, публікуючи інформацію про політику ЄС, реагуючи на глобальні події та взаємодіючи з громадянами країн-членів. Такий підхід підвищив видимість ЄС і сприяв більш узгодженій комунікаційній стратегії¹⁹.

Франція також активно використовує Twitter як інструмент дипломатії. Міністерство Європи та закордонних справ Франції активно застосовує

¹⁷ Duncombe C. Twitter and transformative diplomacy: social media and Iran–US relations [Електронний ресурс] / C. Duncombe // *International Affairs*. — 2017. — Vol. 93, No. 3, pp. 545–562. — Режим доступу: <https://academic.oup.com/ia/article/93/3/545/3077244> — Дата звернення (19.03.2024).

¹⁸ Collins S. D., DeWitt J. R., LeFebvre R. K. Hashtag diplomacy: Twitter as a tool for engaging in public diplomacy and promoting US foreign policy [Електронний ресурс] // S. D. Collins, J. R. DeWitt, R. K. LeFebvre // *Place Branding and Public Diplomacy*. — 2019. — Vol. 15, No. 2, pp. 78–96. — Режим доступу: <https://link.springer.com/article/10.1057/s41254-019-00119-5> — Дата звернення (19.03.2024).

¹⁹ Yepsen E. A. Practicing Successful Twitter Public Diplomacy: A Model and Case Study of U.S. Efforts in Venezuela [Електронний ресурс] / E. A. Yepsen // *CPD Perspectives on Public Diplomacy*. — 2012. — Paper 6. — Режим доступу: <https://uscpublicdiplomacy.org/sites/uscpublicdiplomacy.org/files/useruploads/u35361/2012%20Paper%206.pdf> — Дата звернення (21.03.2024).

платформу для просування французької культури, мови та точок зору щодо глобальних питань. Знаковою ініціативою є портал «France Diplomatie», який слугує центром інформації та взаємодії як з внутрішньою, так і з міжнародною аудиторією. Ця платформа була особливо ефективною у залученні молоді аудиторії та сприянні формуванню позитивного іміджу Франції за кордоном²⁰.

Німеччина у своєму підході до цифрової дипломатії робить акцент на прозорість та залученість. Федеральне міністерство закордонних справ реалізувало стратегії для комунікації німецької зовнішньої політики через цифрові канали, включаючи соціальні мережі та блоги. Під час європейської міграційної кризи 2015 року Німеччина використовувала цифрові платформи для пояснення своєї політики та гуманітарних зусиль, прагнучи побудувати розуміння та підтримку серед міжнародної аудиторії. Ця цифрова взаємодія доповнювала традиційні дипломатичні зусилля, посилюючи здатність Німеччини впливати на громадську думку та дискусії щодо політики²¹.

1.3. Роль публічної дипломатії в міжнародних відносинах та її значення для Пакистану

Публічна дипломатія, як ключовий інструмент м'якої сили, відіграє значну роль у міжнародних відносинах, дозволяючи державам впливати на інші країни через привабливість своєї культури, політичних цінностей та зовнішньої політики. Для Пакистану публічна дипломатія є важливим засобом зміцнення свого міжнародного іміджу та просування національних інтересів.

З моменту здобуття незалежності в 1947 році уряд Пакистану почав усвідомлювати важливість публічної дипломатії для зміцнення свого міжнародного становища. У 1970-х роках країна почала активно просувати свою культуру через участь у міжнародних виставках та фестивалях.

²⁰ 2016 Twiplomacy Study [Електронний ресурс] // USC Center on Public Diplomacy. – 2016. – Режим доступу: <https://uscpublicdiplomacy.org/story/2016-twiplomacy-study>. – Дата звернення (21.03.2024).

²¹ Hedling E., Bremberg N. (Гедлінг Е., Бремберг Н.) Practice Approaches to the Digital Transformations of Diplomacy: Toward a New Research Agenda [Електронний ресурс] / E. Hedling, N. Bremberg // International Studies Review. — 2021. — Vol. 23, No. 4, pp. 1595–1618. — Режим доступу: <https://academic.oup.com/isr/article/23/4/1595/6309155>. — Дата звернення (22.03.2024).

Пакистанські художники, музиканти та письменники брали участь у заходах за кордоном, демонструючи багатство та різноманітність пакистанської культури.

У 2000-х роках Пакистан зіткнувся з викликами, пов'язаними з негативним сприйняттям на міжнародній арені через політичну нестабільність та проблеми з безпекою. У відповідь уряд розробив стратегії публічної дипломатії, спрямовані на покращення іміджу країни. Було створено ініціативу «Пакистан: відкритий для бізнесу», яка демонструвала економічні можливості та інвестиційний потенціал країни. Пакистан активно використовує освітні програми як інструмент публічної дипломатії. Університети країни встановлюють партнерства з іноземними навчальними закладами, пропонуючи програми обміну для студентів та викладачів, що сприяє поширенню знань про пакистанську культуру та науку, а також зміцнює міжкультурні зв'язки.

Важливим аспектом публічної дипломатії Пакистану є робота з діаспорою. Мільйони пакистанців проживають за кордоном і уряд активно залучає їх до просування позитивного іміджу країни²². Організуються культурні заходи, бізнес-форуми та інші ініціативи, які сприяють зміцненню зв'язків між діаспорою та батьківщиною. У сучасному світі цифрові технології відкривають нові можливості для публічної дипломатії. Пакистан активно використовує соціальні мережі та інші онлайн-платформи для поширення інформації про свою культуру, досягнення та можливості. Офіційні акаунти урядових установ, посольств та культурних організацій регулярно публікують контент, спрямований на іноземну аудиторію.

Однак, незважаючи на зусилля, Пакистан стикається з викликами у сфері публічної дипломатії. Негативні стереотипи, пов'язані з безпекою та політичною ситуацією, все ще впливають на сприйняття країни за кордоном. Для подолання цих перешкод необхідно продовжувати інвестувати в культурні та освітні програми, зміцнювати зв'язки з діаспорою та ефективно

²² Євченко О. Елементи публічної дипломатії в політиці громад [Електронний ресурс] / О. Євченко // Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії. — 2022. — № 1(12). — С. 95–102. — Режим доступу: <https://relint.vnu.edu.ua/index.php/relint/article/download/254/228>. — Дата звернення (13.03.2024).

використовувати цифрові платформи для комунікації з міжнародною аудиторією.

1.4. Важливість взаємодії Пакистану з європейськими країнами

Взаємодія Пакистану з європейськими країнами має глибоке історичне коріння, що вплинуло на формування його зовнішньої політики та стратегії публічної дипломатії. Після здобуття незалежності в 1947 році Пакистан прагнув встановити дипломатичні відносини з європейськими державами, щоб зміцнити свій міжнародний статус і забезпечити економічний розвиток. У 1962 році Пакистан встановив дипломатичні відносини з Європейським економічним співтовариством (ЄЕС), що стало важливим кроком у напрямку інтеграції з європейськими країнами. У 1985 році Європейська Комісія відкрила офіс в Ісламабаді, який через три роки був модернізований у Представництво Європейської Комісії з повним дипломатичним статусом, що свідчило про зростаюче значення Пакистану для Європи та прагнення до поглиблення співпраці. У 2004 році Пакистан і Європейський Союз підписали Угоду про співробітництво, яка охоплювала політичний діалог, торгівлю, розвиток та культурний обмін. Угода стала основою для подальшого розвитку відносин між сторонами. У 2012 році було підписано П'ятирічний план взаємодії, який визначав пріоритетні напрями співпраці, включаючи безпеку, енергетику, торгівлю та освіту.

Пакистан активно використовує публічну дипломатію як інструмент м'якої сили для покращення свого іміджу в Європі. Культурні обміни, освітні програми та співпраця в галузі науки сприяють зміцненню взаєморозуміння між народами. Наприклад, пакистанські культурні фестивалі, проведені в європейських столицях, демонструють багатство та різноманітність пакистанської культури, що сприяє позитивному сприйняттю країни.

Освітні ініціативи, такі як стипендіальні програми для пакистанських студентів у європейських університетах, сприяють розвитку людського капіталу та зміцненню зв'язків між країнами. Випускники програм часто стають послами

доброї волі, сприяючи подальшому розвитку відносин між Пакистаном та Європою.

Співпраця в галузі науки та технологій також є важливим аспектом публічної дипломатії Пакистану. Спільні дослідницькі проекти, конференції та семінари сприяють обміну знаннями та інноваціями, що зміцнює взаєморозуміння та довіру між науковими спільнотами. У березні 2024 року видання *Pakistan Observer* повідомило про зосередження міністра закордонних справ Ісхака Дара на економічній дипломатії. Його зустрічі в Брюсселі, включаючи участь у саміті з ядерної енергетики та зустрічі з міжнародними партнерами, підкреслили стратегічний зсув у бік пріоритетизації економічних аспектів у дипломатичних зусиллях Пакистану. Активна позиція міністра у вирішенні кліматичних вразливостей та пошуку інвестиційних можливостей була відзначена як критичний компонент зовнішньої політики країни²³.

Видання *Express Tribune* також повідомило про акцент міністра закордонних справ на економічній дипломатії, зазначивши його поради працівникам старанно працювати над залученням довгострокових інвестицій та розширенням торгівлі. У статті зазначалось про потенціал Пакистану стати потужною економікою через ефективне управління ресурсами та фінансову дисципліну²⁴.

Важливим аспектом взаємодії є співпраця в галузі безпеки та боротьби з тероризмом. Пакистан та європейські країни обмінюються інформацією та досвідом у цій сфері, що сприяє зміцненню регіональної та глобальної безпеки. Економічна співпраця також відіграє ключову роль у відносинах між Пакистаном та Європою. Європейський Союз є одним з найбільших торговельних партнерів Пакистану, а угоди про преференційний доступ до європейського ринку допомагають зростанню експорту з Пакистану, що, у свою

²³ Dar's focus on economic diplomacy [Електронний ресурс] // *Pakistan Observer*. – 27 березня 2024. – Режим доступу: <https://pakobserver.net/dars-focus-on-economic-diplomacy/>. – Дата звернення (15.05.2024).

²⁴ FM underlines significance of economic-diplomacy [Електронний ресурс] // *The Express Tribune*. – 21 березня 2024. – Режим доступу: <https://tribune.com.pk/story/2460010/fm-underlines-significance-of-economic-diplomacy>. – Дата звернення (15.05.2024).

чергу, сприяє економічному розвитку країни та покращенню добробуту її громадян.

У сфері публічної дипломатії Пакистан також активно співпрацює з європейськими країнами у галузі охорони здоров'я, навколишнього середовища та соціального розвитку. Спільні проекти та ініціативи сприяють вирішенню глобальних викликів та зміцненню партнерства між країнами.

Важливим аспектом публічної дипломатії також є робота з пакистанською діаспорою в Європі. Діаспора відіграє значну роль у зміцненні культурних та економічних зв'язків між Пакистаном та європейськими країнами. Підтримка та залучення діаспори до різноманітних ініціатив покращує імідж Пакистану та зміцнює двосторонні відносини.

1.5. Пакистанська діаспора як інструмент публічної дипломатії країн Європи (Великобританії, Ірландії, Німеччини та Франції)

Діаспора відіграє значну роль у публічній дипломатії та реалізації концепції «м'якої сили» та зміцнює міжнародний імідж та вплив своєї батьківщини²⁵. Історично склалося, що спільноти, які проживають за межами своєї країни, активно залучалися до просування культурних, економічних та політичних інтересів своєї нації на міжнародній арені. Пакистанська діаспора відіграє значну роль у публічній дипломатії, сприяючи зміцненню культурних, економічних та політичних зв'язків між Пакистаном та європейськими країнами, зокрема Великобританією, Ірландією, Німеччиною та Францією.

Великобританія

Історія пакистанської діаспори у Великобританії бере свій початок з 1930-х років, проте найбільшого сплеску еміграція зазнала після Другої світової війни, коли країна потребувала великої кількості робочої сили для відновлення економіки. Пакистанці, переважно з регіонів Пенджабу та Азад Кашміру,

²⁵ Трофименко М. В. Діаспора як об'єкт та суб'єкт публічної дипломатії [Електронний ресурс] / М. В. Трофименко // Історико-політичні проблеми сучасного світу. — 2019. — Вип. 39. — С. 92–101. — Режим доступу: <https://mhpi.chnu.edu.ua/index.php/issues/article/view/163/141>. — Дата звернення (13.09.2024).

прибували до Великобританії, оселяючись у великих містах, таких як Лондон, Бірмінгем, Манчестер та Брістоль²⁶. З часом вони створили потужні громади, які активно сприяли розвитку культурних та економічних зв'язків між двома країнами²⁷. У 1990-х роках пакистанська діаспора активно долучилася до політичного життя Великобританії. Представники громади обиралися до місцевих рад, а згодом і до парламенту. Наприклад, у 1997 році Мохаммад Сарвар став першим британським мусульманином-парламентарем, представляючи Лейбористську партію²⁸. Його діяльність допомагала підвищенню обізнаності про пакистанську культуру та проблеми, з якими стикалася громада, а також зміцненню зв'язків між Великобританією та Пакистаном. У 2000-х роках пакистанська діаспора продовжувала активно сприяти публічній дипломатії через медіа. Запуск пакистанських телеканалів та радіостанцій у Великобританії, таких як Geo TV та ARY Digital²⁹, дозволило поширювати інформацію про пакистанську культуру, музику та новини, сприяючи кращому розумінню між народами.

Ірландія

Пакистанська діаспора в Ірландії почала формуватися на початку 1970-х років³⁰, ще до того як країна почала переживати економічний підйом, відомий як «Кельтський тигр». Пакистанці прибували до Ірландії в пошуках кращих можливостей для життя та роботи, оселяючись переважно в Дубліні та інших великих містах. У 2000-х роках пакистанська громада в Ірландії почала

²⁶ Kalra, V. S. (ред.). *Pakistani Diasporas: Culture, Conflict, and Change* [Електронний ресурс]. — Oxford University Press, 2009. — Режим доступу: https://warwick.ac.uk/fac/soc/sociology/staff/virinderkalra/pakistani_diasporas.pdf. — Дата звернення (13.03.2024).

²⁷ Niaz, L., Nasir, S. *The Pakistani Diaspora in UK: Evolution, Integration and Challenges* [Електронний ресурс] / L. Niaz, S. Nasir // CIMRAD Working Paper No. 01-18. — Lahore: Lahore School of Economics, 2018. — Режим доступу: <https://www.gids.org.pk/wp-content/uploads/2022/08/CIMRAD-Working-Paper-01-18-Complete-1.pdf>. — Дата звернення (13.03.2024).

²⁸ Muslim Museum UK. *Mohammad Sarwar – First Muslim MP* [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://muslimmuseum.org.uk/mohammad-sarwar-first-muslim-mp/>. — Дата звернення (13.03.2024).

²⁹ ARY Digital. *ARY Digital* [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://arydigitalnetwork.tv/ary-digital/>. — Дата звернення (14.03.2024).

³⁰ Embassy of the Islamic Republic of Pakistan in Ireland. *Diaspora* [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://pakembassydublin.org/diaspora>. — Дата звернення (14.03.2024).

організовувати культурні заходи, спрямовані на популяризацію своєї культури та традицій. У 2010-х роках пакистанська діаспора почала активно долучатися до благодійної діяльності, спрямованої на підтримку як місцевих громад, так і Пакистану. Наприклад, під час повеней у Пакистані в 2022 році громада організувала збір коштів та гуманітарної допомоги для постраждалих, демонструючи солідарність та підтримку³¹. Пакистанська діаспора в Ірландії активно сприяє розвитку освітніх та бізнесових зв'язків між двома країнами.

Німеччина

Говорячи про пакистанську діаспору в Німеччині, важливо згадати громаду Ахмадія. Хоча місії Ахмадія в Німеччині розпочалися ще в 1920-х роках, перша успішна місія відбулася в 1949 році, а перша мечеть була заснована в 1957 році³². Ще більше збільшився потік мігрантів, коли країна потребувала робочої сили для відновлення економіки після Другої світової війни. Пакистанці прибували до Німеччини як «гастарбайтери», оселяючись переважно в промислових регіонах, таких як Рурська область. У 1980-х та 1990-х роках пакистанська громада в Німеччині почала організовувати культурні заходи, спрямовані на популяризацію своєї культури та традицій. У 2000-х роках пакистанська діаспора в Німеччині почала активно долучатися до політичного життя країни. Представники громади обиралися до місцевих рад та брали участь у політичних партіях. У 2010-х роках пакистанська діаспора в Німеччині активно сприяла розвитку економічних зв'язків між двома країнами. Організація бізнес-форумів, торговельних місій та інших ініціатив сприяла залученню інвестицій та розвитку двосторонньої торгівлі. Наприклад, у 2012 році німецьке посольство спільно з Пакистансько-німецьким бізнес-форумом (PGBF)

³¹ Islamic Relief Ireland. Pakistan Floods Appeal [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.islamic-relief.ie/pakistan-floods-appeal/>. — Дата звернення (14.03.2024).

³² Mazhar M. A. Changing Patterns of Migration from Pakistan to Germany: From Fleeing Persecution to Seeking a Better Life [Електронний ресурс] / M. A. Mazhar // Bertelsmann Stiftung. — 2018. — 30 p. — Режим доступу: https://www.bertelsmann-stiftung.de/fileadmin/files/Projekte/Migration_fair_gestalten/IB_Bericht_Changing_patterns_of_migration_from_Pakistan_2018.pdf. — Дата звернення (14.03.2024).

організувало виставку «Germany on the Road»³³, яку відкрив посол Кирил Нанн. Захід продемонстрував різноманітні зв'язки між Німеччиною та Пакистаном, надавши німецьким компаніям та організаціям можливість представити свою продукцію та діяльність у Пакистані. Під час виставки відвідувачам надавали актуальну інформацію про Німеччину, сувеніри, а також частували німецькими стравами. Учні приватних шкіл, які вивчають німецьку мову за підтримки Федерального міністерства закордонних справ та Goethe-Institut у рамках програми PASCH, виконували народні танці. Серед учасників виставки були такі компанії, як Alno AG, Allianz EFU Health Insurances Ltd, BASF Pakistan Ltd, Dewan Motors (Pvt) Ltd/BMW та інші. 24 липня 2024 року пакистанського політика Васіма Батта одностайно обрали першим мусульманським лідером парламенту Гайдельберга. Маючи понад десятирічний досвід роботи місцевим радником, Батт зосереджується на доступному житті, екологічному транспорті та соціально-економічному розвитку. Його обрання відповідає відданості єдності та рівним можливостям, відображаючи різноманітність німецького суспільства.

Франція

Пакистанська діаспора у Франції почала формуватися у 1970-х роках, коли країна потребувала робочої сили для розвитку економіки. Пакистанці прибували до Франції, оселяючись переважно в Парижі та інших великих містах. У 1990-х роках пакистанська діаспора у Франції почала активно долучатися до політичного життя країни. Представники громади обиралися до місцевих рад та брали участь у політичних партіях. Наприклад, Соні Аван досліджує політичну активність пакистанської діаспори у Франції та Великій Британії, висвітлюючи значну різницю у політичній представленості між двома країнами³⁴. У Великій Британії, особливо в Олдемі, британські пакистанці

³³ Business Recorder. 'Germany on the Road' exhibition held [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.brecorder.com/news/4035646>. — Дата звернення (15.03.2024).

³⁴ Awan S. The Political Inclusion of Pakistanis in British and French Municipalities: A Comparison of Oldham, Villiers-le-Bel and Creil [Електронний ресурс] / S. Awan // Observatoire de la société britannique. — 2022. — № 29. — С. 111–133. — Режим доступу: <https://journals.openedition.org/osb/5869>. — Дата звернення (14.03.2024).

досягли помітного політичного включення, зокрема, Ріаз Ахмад став першим мером Олдема пакистанського походження у 2002 році. Його успіх пояснюється більшою кількістю пакистанців у Великій Британії та інклюзивним політичним середовищем. Натомість французькі пакистанці в муніципалітетах, таких як Вільє-ле-Бель та Крейль, стикаються з істотними викликами в політичній участі. У її статті розглядаються досвід таких осіб, як Хайдер Т. та Лайба Ф., які зіткнулися із системними перешкодами та дискримінаційними практиками, що ускладнюють їхню політичну активність. Їх випадки ілюструють ширшу проблему недостатнього представлення французьких пакистанців у місцевій політиці, наголошуючи на необхідності впровадження більш інклюзивних політик для покращення їхньої політичної участі. У 2000-х роках пакистанська діаспора у Франції активно сприяла розвитку економічних зв'язків між двома країнами. Наприклад, у 2007 році Пакистансько-Французький Бізнес-Альянс (PFBA) провів 5-ту церемонію нагородження за торгові досягнення, відзначивши провідних пакистанських експортерів до Франції та імпортерів з неї. Серед нагороджених були Muhammad Farooq Textile Mills (Pvt) Ltd, які вп'яте поспіль отримали перший приз у категорії експорту постільної білизни, та Gul Ahmed Textile Mills (Pvt) Ltd, які посіли друге місце. У сфері імпорту відзначили Infotel Pakistan (Pvt) Ltd у галузі інформаційних технологій та Sanofi-Aventis Pakistan Ltd у фармацевтичній категорії. Захід підкреслив зміцнення торговельних відносин між Пакистаном та Францією³⁵.

Висновки до розділу 1

Публічна дипломатія як елемент «м'якої сили» є важливим інструментом у міжнародних відносинах, спрямованим на формування позитивного іміджу держави та вплив на громадську думку за кордоном, що передбачає

³⁵ Business Recorder. PFBA presents Pakistan-France trade performance awards 2006-2007 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.brecorder.com/news/amp/3609902>. — Дата звернення (15.03.2024).

використання культурних, освітніх, інформаційних та інших ненасильницьких засобів для досягнення зовнішньополітичних цілей.

Термін «публічна дипломатія» виник у середині ХХ століття, коли держави почали активно використовувати засоби масової інформації та культурні програми для впливу на іноземну аудиторію. З часом цей підхід еволюціонував, включаючи нові технології та методи комунікації. Сьогодні публічна дипломатія охоплює широкий спектр діяльності, від культурних обмінів до цифрових комунікацій.

Пакистан активно використовує публічну дипломатію для зміцнення своїх відносин з європейськими країнами. Дипломатичні відносини між Пакистаном та Європейським Союзом були встановлені в 1962 році. У 1985 році Європейська Комісія відкрила своє представництво в Ісламабаді, яке згодом отримало статус повноцінної делегації з акредитованим послом³⁶.

У 2009³⁷ та 2010³⁸ роках відбулися саміти між ЄС та Пакистаном, які заклали основу для стратегічного діалогу та партнерства. У 2012 році було впроваджено П'ятирічний план взаємодії, спрямований на зміцнення співпраці в різних сферах. У 2019 році підписано Стратегічний план взаємодії³⁹, який охоплює такі напрямки, як мир і безпека, демократія, права людини, торгівля, енергетика, кліматичні зміни та наука.

Пакистан також бере участь у культурних та освітніх програмах в Європі, спрямованих на покращення взаєморозуміння та зміцнення двосторонніх

³⁶ Ballesteros-Peiró A. The EU-Pakistan relationship: looking beyond the trading partnership [Електронний ресурс] / A. Ballesteros-Peiró // Elcano Royal Institute. — 2015. — Режим доступу: <https://www.realinstitutoelcano.org/en/analyses/the-eu-pakistan-relationship-looking-beyond-the-trading-partnership/>. — Дата звернення (25.03.2024).

³⁷ Joint Statement of the EU-Pakistan Summit, Brussels, 17 June 2009 [Електронний ресурс] // Council of the European Union. — Режим доступу: https://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/declarations/108562.pdf. — Дата звернення (25.03.2024).

³⁸ Joint Statement of the Second EU-Pakistan Summit, Brussels, 4 June 2010 [Електронний ресурс] // Council of the European Union. — Режим доступу: https://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2009_2014/documents/dsas/dv/council_2-eu-pkst/council_2-eu-pkst_en.pdf. — Дата звернення (25.03.2024).

³⁹ EU-Pakistan Strategic Engagement Plan [Електронний ресурс] // Council of the European Union. — 2019. — Режим доступу: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-7857-2019-INIT/en/pdf>. — Дата звернення (25.03.2024).

відносин, що включають у себе культурні фестивалі, виставки, освітні обміни та співпрацю в наукових дослідженнях.

Публічна дипломатія є одним із ключових елементів у зовнішній політиці багатьох держав, включаючи Пакистан. Через культурні, освітні та інформаційні ініціативи країни прагнуть зміцнити свої міжнародні позиції та сприяти взаєморозумінню на глобальному рівні.

У сучасну епоху цифрових технологій дипломатія зазнала значних трансформацій, інтегруючи інструменти, такі як LinkedIn, Facebook, Instagram та Twitter, для ефективнішої взаємодії з глобальною аудиторією. Сціальні мережі дозволяють державам, дипломатичним місіям, посольствам не лише поширювати інформацію, але й активно залучати громадськість до діалогу, сприяючи прозорості та взаєморозумінню.

LinkedIn, як професійна мережа, надає можливість дипломатам встановлювати контакти з міжнародними фахівцями, обмінюватися досвідом та просувати національні інтереси. Наприклад, Державний департамент США використовує LinkedIn для набору стажерів, які допомагають у різних дипломатичних завданнях, включаючи дослідження та взаємодію в соціальних мережах, що не лише розширює цифрову присутність Департаменту, але й залучає технологічно вправну аудиторію до дипломатичної діяльності.

Facebook, з його певно що найбільш широким міжнародним охопленням, служить платформою для культурного обміну та поширення інформації в режимі реального часу. Під час Арабської весни 2011 року Державний департамент США використовував Facebook для поширення інформації та підтримки демократичних рухів на Близькому Сході та в Північній Африці. Завдяки своєчасним оновленням і сприянню діалогу США вдалося вплинути на громадську думку та продемонструвати підтримку демократичним прагненням у регіоні.

Instagram, з його акцентом на візуальний контент, дозволяє країнам презентувати свій образ та зміцнювати двосторонні відносини через фото- та відеопублікації. Наприклад, під час адміністрації Обами Білий дім створив

офіційний акаунт в Instagram, щоб показати закулісне життя президентської діяльності, роблячи її більш доступною для громадськості. Такий підхід прагнув встановити особистий зв'язок як з внутрішньою, так і з міжнародною аудиторією, демонструючи прозорість та відкритість уряду США.

Twitter, відомий своєю лаконічністю у меседжах, став важливим інструментом для швидкого поширення офіційних заяв та реагування на глобальні події. Під час Арабської весни 2011 року Міністерство закордонних справ і у справах Співдружності (FCO) використовувало Twitter для надання оперативних оновлень та комунікації позиції Великобританії щодо подій. Такий підхід дозволив Великобританії взаємодіяти як із внутрішньою, так і з міжнародною аудиторією, забезпечуючи прозорість та зміцнюючи довіру в період значних політичних змін.

Інтеграція цих цифрових платформ у дипломатичну практику підкреслює важливість адаптації до сучасних комунікаційних засобів для ефективного просування національних інтересів та зміцнення міжнародних відносин. Однак, використання цих інструментів вимагає обережності та стратегічного підходу, щоб уникнути потенційних ризиків, таких як поширення дезінформації або неправильне тлумачення повідомлень. Таким чином, цифрова дипломатія стає невід'ємною частиною сучасної дипломатичної практики, що вимагає постійного навчання та адаптації до швидко змінюваного цифрового середовища.

РОЗДІЛ 2. KEYС-СТАДІ В ДОСЛІДЖЕННІ ПУБЛІЧНОЇ ДИПЛОМАТІЇ ПАКИСТАНУ

2.1. Загальний аналіз роботи закордонних представництв Пакистану у обраних країнах Європи

Дипломатичні місії та Посольства Пакистану в Європі, зокрема у Сполученому Королівстві, Ірландії, Німеччині та Франції, відіграли важливу роль у формуванні двосторонніх відносин, зміцненні культурних зв'язків та просуванні економічних інтересів. Посольства долали складні історичні контексти, адаптуючись до змін політичного ландшафту, щоб сприяти взаєморозумінню та співпраці.

Висока комісія Пакистану в Лондоні, створена незабаром після здобуття Пакистаном незалежності у 1947 році, є центральним елементом двосторонніх відносин між двома країнами Співдружності. У перші роки комісія зосереджувалася на встановленні дипломатичних зв'язків і вирішенні питань, що стосувалися зростаючої пакистанської діаспори у Великій Британії. Знаковим історичним моментом стала її роль під час Війни за незалежність Бангладешу в 1971 році. Комісія відіграла ключову роль у донесенні позиції Пакистану до уряду та медіа Великої Британії, намагаючись заручитися підтримкою в умовах складного міжнародного середовища. В останні десятиліття Висока комісія активно займається публічною дипломатією, організовуючи культурні заходи, такі як «Тиждень моди Пакистану» в Лондоні, що демонструє пакистанську культуру та зміцнює міжособистісні зв'язки. Висока комісія також допомагала у залученні торговельних делегацій з Пакистану, що допомогло збільшити двосторонню торгівлю до £3,3 мільярда у 2019 році.

Пакистан відкрив своє посольство в Дубліні 1 березня 2001 року, зробивши важливий крок у двосторонніх відносинах. У квітні 2004 року, під час головування Ірландії в Європейській раді, міністр європейських справ Ірландії Дік Рош наголосив на важливості співпраці з Пакистаном для зміцнення його

демократії⁴⁰. У цей період відбувся підйом дипломатичної активності, зокрема візит міністра торгівлі Пакистану Хумаюна Ахтара Хана до Дубліна в грудні 2004 року для обговорення торговельних відносин⁴¹. Відтоді посольство зосереджувалося на зміцненні економічних зв'язків, культурному обміні та наданні консульських послуг пакистанській громаді в Ірландії. Однією з визначних ініціатив стало створення Спільної бізнес-ради Пакистану та Ірландії⁴², яка спрямована на розвиток бізнес-співпраці між двома країнами.

Посольство Пакистану в Берліні є наріжним каменем відносин Пакистану з Німеччиною з моменту його заснування на початку 1950-х років⁴³. Під час Холодної війни посольство мало справу з викликами, пов'язаними з підтримкою відносин з обома частинами Німеччини — Східною та Західною. Німецько-пакистанська співпраця в галузі розвитку почалася в 1961 році⁴⁴. Відтоді уряд Німеччини пообіцяв 3,8 мільярда євро на підтримку проектів між країнами. Співробітництво зосереджується на підтримці відновлюваних джерел енергії та захисту клімату, бізнесу (включаючи професійне навчання) та належному управлінні (включаючи охорону здоров'я). В останні роки посольство зосереджувалося на економічній дипломатії, сприяючи торговельним місіям та інвестиційним можливостям. 7 червня 2013 року Посольство Пакистану в Берліні спільно з Пакистансько-Німецьким бізнес-форумом та Центром соціальних наук Берліна організували захід «День бізнесу Пакистану: Політико-економічна ситуація після виборів» у Федеральному міністерстві закордонних справ Німеччини в рамках Азійсько-Тихоокеанських тижнів Берліна-2013. Посол Абдул Басит підкреслив стратегічне розташування

⁴⁰ Ireland–Pakistan relations [Електронний ресурс] // Wikipedia. — Режим доступу: https://en.wikipedia.org/wiki/Ireland%E2%80%93Pakistan_relations. — Дата звернення (27.03.2024).

⁴¹ Political Relations [Електронний ресурс] // Embassy of Pakistan, Dublin. — Режим доступу: <https://pakembassydublin.org/political-relations>. — Дата звернення (27.03.2024).

⁴² Pakistan Ireland Business Council [Електронний ресурс] // Pakistan Ireland Business Council. — Режим доступу: <https://pakistanirelandbusinesscouncil.ie/>. — Дата звернення (01.04.2024).

⁴³ Former Ambassadors [Електронний ресурс] // Embassy of the Islamic Republic of Pakistan, Berlin. — Режим доступу: <https://pakemb.de/category/former-ambassadors/page/3/>. — Дата звернення (01.04.2024).

⁴⁴ Germany and Pakistan: Bilateral Relations [Електронний ресурс] // Business Recorder. — 2022. — Режим доступу: <https://www.brecorder.com/news/40200913/germany-and-pakistan-bilateral-relations>. — Дата звернення (01.04.2024).

Пакистану, яке з'єднує Південну, Центральну та Західну Азію, наголосивши на конкурентоспроможному інвестиційному кліматі та сприятливих регуляторних умовах країни. Він закликав західні компанії розглядати Пакистан як ворота до ринку майже трьох мільярдів людей у цих регіонах. Посол також відзначив Дорожню карту стратегічного діалогу між Пакистаном та Німеччиною як міцну основу для покращення двосторонніх економічних, торговельних та інвестиційних відносин. Він висловив оптимізм щодо майбутнього Пакистану, зазначивши позитивний вплив громадянського суспільства, медіа та молоді на формування прогресивного та толерантного суспільства⁴⁵.

Посольство Пакистану в Парижі відіграло важливу роль у зміцненні відносин між Пакистаном і Францією. У 1960-х роках посольство брало участь у переговорах щодо оборонних угод, зокрема придбання винищувачів Mirage, що стало важливим етапом військової співпраці⁴⁶. У культурному плані посольство активно просуває пакистанське мистецтво, літературу та моду через заходи, такі як, наприклад, «Мультикультурний показ мод», який відбувся у посольстві Пакистану в Парижі, що сприяє культурному взаєморозумінню⁴⁷. В економічному аспекті посольство сприяло підписанню Угоди про уникнення подвійного оподаткування у 1994 році⁴⁸, що стало вирішальним фактором для заохочення французьких інвестицій у Пакистан. Посольство продовжує займатися публічною дипломатією, організовуючи семінари та виставки, які висвітлюють пакистанську спадщину та сучасні досягнення.

⁴⁵ Pakistan Business Day Held in Berlin [Електронний ресурс] // Embassy of the Islamic Republic of Pakistan, Berlin. — 2013. — Режим доступу: <https://pakemb.de/pakistan-business-day-held-in-berlin/>. — Дата звернення (03.05.2024).

⁴⁶ Французько-пакистанські відносини [Електронний ресурс] // Вікіпедія. — Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Французько-пакистанські_відносини. — Дата звернення (03.05.2024).

⁴⁷ Multicultural fashion show held at Embassy of Pakistan, Paris [Електронний ресурс] // The Nation. — 2024. — Режим доступу: <https://www.nation.com.pk/03-Oct-2024/multicultural-fashion-show-held-at-embassy-of-pakistan-paris>. — Дата звернення (10.10.2024)

⁴⁸ Convention between the Government of the French Republic and the Government of the Islamic Republic of Pakistan for the Avoidance of Double Taxation and the Prevention of Fiscal Evasion with Respect to Taxes on Income [Електронний ресурс] // Federal Board of Revenue, Government of Pakistan. — 1994. — Режим доступу: <https://download1.fbr.gov.pk/Docs/20181089104427221France.pdf>. — Дата звернення (21.05.2024).

2.1.1. Кейс-стаді 1: Аналіз Посольства Ісламської Республіки Пакистан в Сполученому Королівстві та його діяльність за концепцією публічної дипломатії

Культурний обмін й освітні / академічні програми: посольство Ісламської Республіки Пакистан у Сполученому Королівстві активно займається публічною дипломатією через різноманітні програми культурного обміну та освітні ініціативи. Заходи спрямовані на зміцнення двосторонніх відносин, сприяння культурному взаєморозумінню та розширення освітньої співпраці між Пакистаном та Великою Британією. 2 березня 2022 року, з нагоди 75-ї річниці незалежності Пакистану та 75-річчя дипломатичних відносин між Пакистаном і Великою Британією, Висока комісія Пакистану в Лондоні⁴⁹ спільно з Британською Радою запустила програму «PK-UK Season 2022: New Perspectives»⁵⁰. Ініціатива тривала з березня по серпень 2022 року і була спрямована на демонстрацію культурного багатства та сучасної творчості обох країн, сприяння професійній співпраці в галузях культури, креативних індустрій та освіти, а також на зміцнення зв'язків між молодими поколіннями Пакистану та Великої Британії. Ініціатива демонструвала культурне багатство та сучасну творчість обох країн, включаючи співпрацю в галузях кіно, візуального мистецтва, архітектури, літератури та перформансів, що відбуватимуться як у Пакистані, так і у Великій Британії. Голова Британської Ради Стіві Спрінг, яка була почесною гостею на заході, висловила важливість залучення молодих талантів та поглиблення культурних обмінів між двома країнами. Високий комісар Муаззам Ахмад Хан відзначив роль британсько-пакистанської спільноти у зміцненні двосторонніх відносин та підкреслив значення молоді у

⁴⁹ British Council's 'PK-UK Season 2022 New Perspectives' launched at the Pakistan High Commission London [Електронний ресурс] // Pakistan High Commission, London. — 2022. — Режим доступу: <https://www.phclondon.org/pressrelease/british-council-s-lsquo-pk-uk-season-2022-new-perspectives-rsquo->. — Дата звернення (27.05.2024).

⁵⁰ British Council. Pakistan/UK: New Perspectives [Електронний ресурс] // British Council Pakistan. — Режим доступу: <https://www.britishcouncil.pk/programmes/pakistan-uk-new-perspectives>. — Дата звернення (21.05.2024).

формуванні майбутнього партнерства⁵¹. Програма сприяла професійним партнерствам і зосереджувалася на таких темах, як культура та спадщина, навколишнє середовище та стійкість (sustainability), а також розширення прав і можливостей жінок. Програма Британської Ради «CONNECT: Pakistan/UK New Perspectives»⁵² об'єднала художників та культурні інституції обох націй. Ініціатива мала на меті сприяти міжкультурним творчим практикам та обміну знаннями, зміцнюючи культурні зв'язки. «Pak-UK Education Gateway» — це спільна програма Британської Ради та Вищої освітньої комісії Пакистану (HEC)⁵³. Запущена у 2018 році, вона спрямована на розширення партнерства між секторами вищої освіти Пакистану та Великої Британії. Ключові напрямки співпраці включають інноваційні дослідження, лідерство у вищій освіті, забезпечення якості, дистанційне навчання, міжнародну мобільність та освіту. У рамках цієї програми було встановлено кілька партнерств між університетами Великої Британії та Пакистану для провідницьких проектів на теми від зміни клімату до культурної спадщини. Ініціатива також оголосила про понад 50 нових стипендій для пакистанських студентів на навчання у Великій Британії⁵⁴. Також Британська Рада пропонує стипендії «GREAT Scholarships Pakistan»⁵⁵, надаючи 20 стипендій для аспірантів на рік. Кожна стипендія становить щонайменше £10,000 на покриття плати за навчання для однорічного аспірантського курсу з різних дисциплін.

⁵¹ British Council's 'PK-UK Season 2022 New Perspectives' launched at Pak HC London [Електронний ресурс] // Islamabad Post. — 2022. — Режим доступу: <https://islamabadpost.com.pk/british-councils-pk-uk-season-2022-new-perspectives-launched-at-pak-hc-london/>. — Дата звернення (05.09.2024).

⁵² CONNECT: Pakistan/UK New Perspectives [Електронний ресурс] // British Council. — 2022. — Режим доступу: <https://www.britishcouncil.pk/connect-pakistanuk-new-perspectives>. — Дата звернення (05.09.2024).

⁵³ Pak-UK Education Gateway [Електронний ресурс] // British Council. — 2018. — Режим доступу: <https://www.britishcouncil.pk/programmes/education/higher-education/pak-uk-education-gateway>. — Дата звернення (05.09.2024).

⁵⁴ Pak-UK Education Gateway [Електронний ресурс] // Higher Education Commission, Pakistan. — 2018. — Режим доступу: <https://www.hec.gov.pk/english/scholarshipsgrants/PUEG/Pages/default.aspx>. — Дата звернення (05.09.2024).

⁵⁵ GREAT Scholarships Pakistan [Електронний ресурс] // British Council. — 2024. — Режим доступу: <https://www.britishcouncil.pk/study-uk/scholarships-funding/great-scholarships-pakistan>. — Дата звернення (05.09.2024).

Поширення інформації (інформативна) та цифрова дипломатія:

основою публічної дипломатії Посольства є ефективно поширення інформації, що передбачає надання своєчасних та точних оновлень щодо політики Пакистану, культури та подій як пакистанській спільноті у Великій Британії, так і ширшій британській аудиторії. Посольство підтримує офіційний вебсайт, який служить ресурсом для інформації, пов'язаної з консульськими послугами, можливостями торгівлі та інвестицій, культурними подіями та новинами⁵⁶. Вебсайт розроблений з урахуванням зручності користувачів, забезпечуючи легкий доступ до необхідної інформації. Посольство регулярно випускає прес-релізи та заяви, щоб інформувати громадськість про значущі події та позиції політики. Наприклад, 14 серпня 2024 року Посольство відзначило 78-му річницю незалежності Пакистану церемонією підняття прапора та культурними виступами, випустивши детальний прес-реліз, щоб підкреслити значущість події та повідомлення, передані Високим комісаром⁵⁷. Визнаючи трансформаційну силу цифрових платформ, Посольство активно інтегрувало цифрову дипломатію у свою стратегію публічної взаємодії. Підхід дозволяє здійснювати комунікацію в реальному часі, розширювати охоплення та взаємодіяти з різноманітними аудиторіями. Посольство підтримує активну присутність у соціальних мережах, включаючи Facebook та Twitter. Ці платформи використовуються для обміну оновленнями, взаємодії зі спільнотою та просування культури та досягнень Пакистану. Наприклад, сторінка Посольства у Facebook⁵⁸ регулярно публікує інформацію про культурні події, консульські послуги та важливі оголошення, сприяючи формуванню почуття спільноти серед підписників.

⁵⁶ Pakistan High Commission London [Електронний ресурс] // Pakistan High Commission, London. — Режим доступу: <https://www.phclondon.org/>. — Дата звернення (11.09.2024).

⁵⁷ Pakistan High Commission, London celebrates Independence Day [Електронний ресурс] // Press Information Department, Government of Pakistan. — 2024. — Режим доступу: https://pid.gov.pk/site/press_detail/26149. — Дата звернення (11.09.2024).

⁵⁸ Pakistan High Commission UK [Електронний ресурс] // Facebook. — Режим доступу: <https://www.facebook.com/PakistaninUK1/>. — Дата звернення (11.09.2024).

Міжнародне мовлення: у співпраці з фінансовими установами Посольство просуває цифрові фінансові послуги для пакистанців за кордоном. Наприклад, у листопаді 2022 року Посольство організувало захід у Лондоні для підвищення обізнаності про Roshan Digital Account⁵⁹, що дозволяє нерезидентам Пакистану отримувати доступ до банківських послуг у Пакистані в цифровому форматі. Посольство також використовує віртуальні платформи (Zoom, Google meet і тд.) для підтримки комунікації з пакистанською спільнотою у Великій Британії. Високий комісар проводив віртуальні сесії «Khuli Katchehry» (відкритий суд), щоб вирішувати питання діаспори, демонструючи відданість прозорості та доступності.

Залучення громадськості: посольство Ісламської Республіки Пакистан у Сполученому Королівстві активно займається публічною дипломатією, зосереджуючись на залученні громадськості та ініціативах для діаспори з метою зміцнення двосторонніх відносин та формування почуття спільноти серед британських пакистанців. Однією з ключових ініціатив, здійснених Посольством, є організація віртуальних сесій «Khuli Katchehri». Такі відкриті форуми надають платформу для пакистанської діаспори у Великій Британії, щоб безпосередньо спілкуватися з Високим комісаром та іншими посадовими особами, висловлюючи свої занепокоєння, скарги та пропозиції. Наприклад, 17 серпня 2021 року Високий комісар Моаззам Ахмад Хан провів сьому віртуальну сесію «Khuli Katchehri», де члени спільноти обговорювали питання, пов'язані з візами, NICOP та POS (ідентифікаційні картки), паспортами та майновими справами в Пакистані. Високий комісар негайно вирішив деякі проблеми та запевнив, що решта питань буде передано відповідним органам у Пакистані. Він також вислухав пропозиції щодо покращення послуг та наголосив на своєму пріоритеті вилучити Пакистан зі списку червоних країн Великої Британії для подорожей, враховуючи труднощі, з якими стикаються британські пакистанці

⁵⁹ HBL hosts Roshan Digital Account event in London, UK [Електронний ресурс] // The Friday Times. — 2022. — Режим доступу: <https://thefridaytimes.com/02-Nov-2022/hbl-hosts-roshan-digital-account-event-in-london-uk>. — Дата звернення (12.09.2024).

під час подорожей⁶⁰. Окрім віртуальних заходів, Посольство сприяло особистим зустрічам для зміцнення зв'язків з діаспорою. 26 вересня 2021 року в посольстві було організовано прийом на честь Міністра закордонних справ Махдума Шаха Махмуда Куреші, на якому були присутні велика кількість видатних членів британсько-пакистанської спільноти, включаючи парламентарів, академіків, бізнесменів та професіоналів⁶¹. Міністр закордонних справ високо оцінив видатний внесок британсько-пакистанської діаспори у зміцнення відносин між Пакистаном та Великою Британією та поінформував учасників про кроки, вжиті урядом для сприяння пакистанцям за кордоном. Він висловив вдячність спільноті за підтримку ініціатив, таких як Roshan Digital Accounts, та підтвердив відданість Пакистану солідарності зі своїми кашмірськими братами. Посольство також відіграло важливу роль у запуску проєктів, які відзначають досягнення британсько-пакистанської спільноти. 18 липня 2022 року в Пакистанській Високій комісії в Лондоні було запущено «The Legacy Project» для відзначення досягнень британських пакистанців за останні 75 років у Великій Британії. Спільна ініціатива Британського пакистанського фонду у партнерстві з Національним трастом, Всесвітнім конгресом пакистанців за кордоном, Пакистанським товариством та іншими організаціями має на меті сприяти єдності та гордості через масштабну програму посадки дерев. Проєкт прагне висадити 7 500 саджанців по всій Великій Британії на підтримку ініціативи Її Величності Королеви «Зелений навіс» для пом'якшення наслідків зміни клімату. У рамках проєкту також планується створити Фонд спадщини для добробуту британських пакистанців. Високий комісар Моаззам Ахмад Хан підкреслив, що проєкт відзначає конструктивний внесок британських пакистанців в економічне, соціальне та політичне життя Великої

⁶⁰ Virtual Khuli Katchehri by Pakistan High Commissioner [Електронний ресурс] // Pakistan High Commission, London. — 2021. — Режим доступу: [<https://www.phclondon.org/pressrelease/54857-virtual-khuli-katchehri-by-pakistan-high-commissioner>]. — Дата звернення (14.09.2024).

⁶¹ Foreign Minister Makhdoom Shah Mahmood Qureshi meets Members of the British Pakistani Diaspora [Електронний ресурс] // Ministry of Foreign Affairs, Government of Pakistan. — 2021. — Режим доступу: [<https://mofa.gov.pk/press-releases/foreign-minister-makhdoom-shah-mahmood-queishi-meets-members-of-the-british-pakistani-diaspora>]. — Дата звернення (14.09.2024).

Британії за останні 75 років⁶². Для подальшого залучення спільноти Посольство організувало віртуальні інтерактивні зустрічі з представниками різних сегментів суспільства. Під час цих зустрічей обговорюються питання, пов'язані з консульськими послугами та загальним добробутом пакистанської діаспори у Великій Британії. Наприклад, 17 лютого 2021 року Високий комісар Моаззам Ахмад Хан провів віртуальну зустріч, на якій він відзначив роль британських пакистанців у прогресі та розвитку як Великої Британії, так і Пакистану. Він запевнив учасників, що після покращення ситуації з COVID-19 Висока комісія та консульства розпочнуть надання послуг з легалізації документів під час виїзних сесій NADRA та MRP у різних регіонах Великої Британії. Він також зазначив, що Комісія працює над об'єднанням студентів та молодих професіоналів на одній платформі для їх кращої інтеграції в ширше суспільство та активної участі у розбудові спільноти⁶³. Зусилля Посольства щодо залучення громадськості та ініціатив для діаспори були позитивно сприйняті спільнотою. Учасники високо оцінили ініціативу віртуальних сесій «Khuli Katchehri» у Комісії, назвавши їх корисною платформою для сприяння спільноті. Вони також відзначили відмінну роботу Порталу громадян Прем'єр-міністра у вирішенні проблем пакистанців за кордоном. Заходи не лише допомогли вирішити проблеми спільноти, але й зміцнили їх зв'язок з Високою комісією, сприяючи формуванню почуття приналежності та довіри. Пакистанська діаспора у Сполученому Королівстві створила кілька організацій у співпраці з урядом Пакистану для підтримки та залучення спільноти. Серед них варто відзначити:

- **Рада консультантів пакистанців за кордоном (ОРАС):** уряд Пакистану наголошує на важливості продуктивних відносин з пакистанцями, які проживають за кордоном. З цією метою було відновлено діяльність Ради

⁶² Legacy Project launched at the Pakistan High Commission London [Електронний ресурс] // Islamabad Post. — 2022. — Режим доступу: <https://islamabadpost.com.pk/legacy-project-launched-at-the-pakistan-high-commission-london/>. — Дата звернення (15.09.2024).

⁶³ High Commissioner holds a virtual interactive meeting with community members [Електронний ресурс] // Pakistan High Commission, London. — 2021. — Режим доступу: <https://www.phclondon.org/pressrelease/high-commissioner-holds-a-virtual-interactive-meeting-with-community-member>. — Дата звернення (15.09.2024).

консультантів пакистанців за кордоном (ОРАС) для вирішення проблем, з якими стикається пакистанська спільнота за кордоном. ОРАС складається з видатних пакистанців, які проживають за кордоном і зробили значний внесок як у країнах проживання, так і в Пакистані. Рада надає уряду рекомендації та пропозиції щодо питань, що стосуються діаспори⁶⁴.

- **Британський пакистанський фонд (ВРФ):** Хоча це переважно ініціатива, очолювана спільнотою, Британський пакистанський фонд співпрацює з урядом Пакистану в різних проектах. ВРФ має на меті залучати, об'єднувати та надавати можливості британсько-пакистанській спільноті, забезпечуючи платформу для налагодження контактів, професійного розвитку та культурного обміну. Організація тісно співпрацює з Високою комісією Пакистану в Лондоні для просування ініціатив, які приносять користь діаспорі⁶⁵.

- **Всесвітній конгрес пакистанців за кордоном (WCOP):** WCOP — це організація, яка представляє інтереси пакистанців, що проживають за кордоном, на глобальному рівні. У Великій Британії WCOP співпрацює з урядом Пакистану для вирішення проблем, з якими стикається діаспора, просування іміджу Пакистану та сприяння проектам розвитку спільноти. Організація працює у тандемі з Високою комісією Пакистану для організації заходів та ініціатив, які приносять користь спільноті⁶⁶.

Економічна дипломатія: у березні 2024 року міністр закордонних справ Мохаммад Ісхак Дар наголосив на важливості пріоритетного розвитку економічної дипломатії паралельно із традиційними дипломатичними зусиллями. Під час зустрічі з працівниками Високої комісії Пакистану в Лондоні він заявив, що всі пакистанські місії за кордоном повинні зосередитися на

⁶⁴ Pakistani Diaspora [Електронний ресурс] // Migrant Resource Centre, Pakistan. — Режим доступу: <https://www.mrc.org.pk/en/migration-network/pakistani-diaspora>. — Дата звернення (16.09.2024).

⁶⁵ British Pakistan Foundation [Електронний ресурс] // British Pakistan Foundation. — Режим доступу: <https://www.britishpakistanfoundation.com/>. — Дата звернення (16.09.2024).

⁶⁶ The Legacy Project launched at the Pakistan High Commission London to celebrate the achievements of the British Pakistanis [Електронний ресурс] // Pakistan High Commission, London. — 2022. — Режим доступу: <https://www.phclondon.org/pressrelease/the-legacy-project-launched-at-the-pakistan-high-commission-london-to-celeb>. — Дата звернення (16.09.2024).

залученні інвестицій для зміцнення економіки Пакистану. Він підкреслив значні природні та людські ресурси Пакистану, зазначивши, що ефективне управління ними може перетворити країну на потужну економіку. Міністр також порадив працівникам старанно працювати над залученням довгострокових інвестицій та розширенням торгівлі⁶⁷. У лютому 2024 року Висока комісія Пакистану в Лондоні організувала прийом для делегації з Торгово-промислової палати Сіалкота (SCCI). Делегацію, очолювану паном Ікрамом-уль-Хаком, склали десять провідних промисловців та виробників, які спеціалізуються на високоякісних продуктах, таких як шкіряні вироби, спортивний одяг, хірургічне обладнання та спортивний інвентар. Високий комісар доктор Мохаммад Фейсал висловив необхідність посилення двосторонньої торгівлі між Пакистаном та Великою Британією, зазначивши, що підприємства, розташовані в Сіалкоті, мають світовий експортний потенціал. Торговий посланник прем'єр-міністра Великої Британії в Пакистані, пан Джеймс Дейлі, висловив бажання подальшого зміцнення торговельних та інвестиційних зв'язків, підкресливши унікальний зв'язок між двома країнами через спорт. Було підписано Меморандум про взаєморозуміння між SCCI та Пакистансько-Британською бізнес-радою (PBBC) для сприяння двосторонній торгівлі, інвестиціям та комерції. Семиденний візит делегації SCCI включав бізнес-зустрічі в Лондоні та Манчестері, організовані Високою комісією⁶⁸. Економічний та комерційний відділ Високої комісії Пакистану пропонує послуги для покращення двосторонньої торгівлі, обсяг якої наразі перевищує 2 мільярди фунтів стерлінгів. Відділ надає індивідуальні бізнес-консультації та організовує бізнес-заходи та делегації протягом року, щоб висвітлити торговельні та інвестиційні можливості в обох країнах. Він також надає поради щодо торговельної політики,

⁶⁷ “Economic diplomacy will strengthen Pakistan. Pakistan’s missions abroad should focus on attracting investments”; Foreign Minister Mohammad Ishaq Dar [Електронний ресурс] // Pakistan High Commission, London. — 2024. — Режим доступу: <https://www.phclondon.org/pressrelease/-ldquo-economic-diplomacy-will-strengthen-pakistan-pakistan-rsquo-s-mission>. — Дата звернення (16.09.2024).

⁶⁸ “Enhancing Pakistan-UK bilateral trade paves way for economic development and prosperity” [Електронний ресурс] // Pakistan High Commission, London. — 2024. — Режим доступу: <https://www.phclondon.org/pressrelease/-ldquo-enhancing-pakistan-uk-bilateral-trade-paves-way-for-economic-develop>. — Дата звернення (16.09.2024).

митних зборів, правил імпорту транспортних засобів та інших комерційних аспектів⁶⁹. У березні 2024 року ARY News повідомило про заклик міністра закордонних справ Ісхака Дара до економічної дипломатії для зміцнення Пакистану⁷⁰. Виступаючи перед учасниками у Високій комісії Пакистану в Лондоні, він наголосив на необхідності для пакистанських місій та посольств за кордоном пріоритизувати інвестиційні можливості та підкреслив багаті природні ресурси країни та кваліфікований людський капітал. Низка видань Dunya News⁷¹, Radio Pakistan⁷² та Centreline⁷³ повідомило про зауваження міністра під час його взаємодії з офіцерами Високої комісії Пакистану в Лондоні, де він підкреслив важливість економічної дипломатії у залученні іноземних інвестицій. Він наголосив на зобов'язанні уряду надавати підтримку простим громадянам та взаємодіяти з міжнародними партнерами для взаємної співпраці. Висока комісія Пакистану в Лондоні також брала участь у вшануванні значущих подій, які підкреслюють економічний потенціал Пакистану. Наприклад, у вересні 2024 року в Лондоні було відзначено День оборони та мучеників Пакистану⁷⁴, що підкреслює прагнення країни до інновацій та стратегічних партнерств у її оборонній промисловості.

Експертна дипломатія: посольство Ісламської Республіки Пакистан у Сполученому Королівстві активно залучається до експертної дипломатії, використовуючи спеціалізовані знання та професійну експертизу для зміцнення

⁶⁹ Trade & Investment [Електронний ресурс] // Pakistan High Commission, London. — Режим доступу: [\[https://www.phclondon.org/trade-investment\]](https://www.phclondon.org/trade-investment). — Дата звернення (19.09.2024).

⁷⁰ FM Ishaq Dar calls for 'economic diplomacy' to make Pakistan stronger [Електронний ресурс] // ARY News. — 2024. — Режим доступу: <https://arynews.tv/fm-ishaq-dar-calls-for-economic-diplomacy-to-make-pakistan-stronger/>. — Дата звернення (19.09.2024).

⁷¹ Economic diplomacy to strengthen Pakistan's economy: Ishaq Dar [Електронний ресурс] // Dunya News. — 2024. — Режим доступу: <https://dunyanews.tv/en/Business/799706-Economic-diplomacy-to-strengthen-Pakistan/%27s-economy%3A-Ishaq-Dar>. — Дата звернення (19.09.2024).

⁷² Pakistan needs to prioritize economic diplomacy in current circumstances: FM [Електронний ресурс] // Radio Pakistan. — 2024. — Режим доступу: <https://www.radio.gov.pk/20-03-4/pakistan-needs-to-prioritize-economic-diplomacy-in-current-circumstances-fm>. — Дата звернення (19.09.2024).

⁷³ Pakistan High Commission officers in London advised to attract investments by Foreign Minister [Електронний ресурс] // Centreline. — 2024. — Режим доступу: <https://centreline.com.pk/2024/03/20/pakistan-high-commission-officers-in-london-advised-to-attract-investments-by-foreign-minister/>. — Дата звернення (19.09.2024).

⁷⁴ Trade & Investment [Електронний ресурс] // Pakistan High Commission, London. — Режим доступу: <https://www.phclondon.org/trade-investment>. — Дата звернення (19.09.2024).

двосторонніх відносин та вирішення складних міжнародних питань. У серпні 2023 року доктор Мохаммад Фейсал обійняв посаду нового Високого комісара Пакистану у Сполученому Королівстві⁷⁵. Маючи понад три десятиліття досвіду у Зовнішній службі Пакистану, доктор Фейсал займав різні дипломатичні посади, включаючи призначення в Дар-ес-Саламі, Брюсселі, Джидді та як Посол у Німеччині. Його широкий досвід у дипломатії та міжнародних відносинах робить його ключовою фігурою у просуванні пакистансько-британських відносин. Посольство сприяло проведенню високорівневих заходів для просування експертної дипломатії. У вересні 2024 року в Лондоні було відзначено День оборони та мучеників Пакистану, що показує прагнення країни до інновацій та стратегічних партнерств у її оборонній промисловості. Такі події надають платформи для експертів та посадовців для обговорення досягнень та співпраці в галузі оборони та безпеки. У жовтні 2024 року Високий комісар підкреслив принципову позицію Пакистану щодо питання Джамму та Кашміру, виступаючи за його вирішення відповідно до бажань кашмірського народу⁷⁶. Така позиція показує роль Посольства у висловленні експертних поглядів на складні геополітичні питання, залучаючи міжнародних партнерів для пошуку мирних рішень. Посольство Ісламської Республіки Пакистан у Сполученому Королівстві активно займається економічною дипломатією, зосереджуючись на залученні інвестицій та зміцненні торговельних відносин. У лютому 2024 року Висока комісія Пакистану в Лондоні організувала мережевий прийом для делегації з Торгово-промислової палати Сіалкота (SCCI)⁷⁷. Делегацію, очолювану паном Ікрамом-уль-Хаком, складала десять провідних промисловців та виробників, які спеціалізуються на високоякісних продуктах, таких як

⁷⁵ Dr. Mohammad Faisal Assumes Office as New High Commissioner of Pakistan to the United Kingdom [Електронний ресурс] // Pakistan High Commission, London. — 2023. — Режим доступу: <https://www.phclondon.org/pressrelease/dr-mohammad-faisal-assumes-office-as-new-high-commissioner-of-pakistan-to-t>. — Дата звернення (21.09.2024).

⁷⁶ Jammu and Kashmir Dispute [Електронний ресурс] // Міністерство закордонних справ Пакистану. — Режим доступу: <https://mofa.gov.pk/jammu-and-kashmir-dispute>. — Дата звернення (21.09.2024).

⁷⁷ “Economic diplomacy will strengthen Pakistan. Pakistan’s missions abroad should focus on attracting investments”; Foreign Minister Mohammad Ishaq Dar [Електронний ресурс] // Pakistan High Commission, London. — 2024. — Режим доступу: <https://www.phclondon.org/pressrelease/-ldquo-economic-diplomacy-will-strengthen-pakistan-pakistan-rsquo-s-mission>. — Дата звернення (21.09.2024).

шкіряні вироби, спортивний одяг, хірургічне обладнання та спортивний інвентар. Високий комісар доктор Мохаммад Фейсал підкреслив необхідність посилення двосторонньої торгівлі між Пакистаном та Великою Британією, зазначивши, що підприємства, розташовані в Сіалкоті, мають світовий експортний охоплення. Торговий посланник прем'єр-міністра Великої Британії в Пакистані, пан Джеймс Дейлі, висловив бажання подальшого зміцнення торговельних та інвестиційних зв'язків, підкресливши унікальний зв'язок між двома країнами через спорт. Було підписано Меморандум про взаєморозуміння між SCCI та Пакистансько-Британською бізнес-радою (PBBC) для сприяння двосторонній торгівлі, інвестиціям та комерції. Семиденний візит делегації SCCI включав бізнес-зустрічі в Лондоні та Манчестері, організовані Високою комісією. Економічний та комерційний відділ Високої комісії Пакистану пропонує послуги для покращення двосторонньої торгівлі, обсяг якої наразі перевищує 2 мільярди фунтів стерлінгів. Відділ надає індивідуальні бізнес-консультації та організовує бізнес-заходи та делегації протягом року, щоб висвітлити торговельні та інвестиційні можливості в обох країнах. Він також надає поради щодо торговельної політики, митних зборів, правил імпорту транспортних засобів та інших комерційних аспектів.

Спортивна дипломатія: посольство активно використовує спортивну дипломатію для зміцнення двосторонніх відносин та налагодження зв'язків із громадськістю. Яскравим прикладом цього є участь команди Високої комісії у турнірі з крикету Pakistan Overseas Cricket Cup, який відбувся 11 липня 2021 року на стадіоні Osterley у Лондоні⁷⁸. Команда досягла фіналу, демонструючи відданість грі в крикет як спільному культурному та спортивному інтересу між Пакистаном та Великою Британією. Високий комісар Моаззам Ахмад Хан, який має досвід гри у крикет, був частиною команди, що демонструє особисту залученість дипломатичного персоналу до спортивних ініціатив. Він наголосив,

⁷⁸ High Commission's Cricket Team participates in Pakistan Overseas Cricket Cup Tournament [Електронний ресурс] // Pakistan High Commission, London. — 2021. — Режим доступу: <https://www.phclondon.org/pressrelease/high-commission-and-39-s-cricket-team-participates-in-pakistan-overseas-cri>. — Дата звернення (22.09.2024).

що такі спортивні заходи є ефективними інструментами публічної дипломатії, виступаючи мостами між спільнотами. У турнірі також брали участь команди від Bestway Group, Торгово-промислової палати Пакистану у Великій Британії (UKPCCI) та Товариства об'єднаних юристів. Це, у свою чергу, показує залученість різних громадських та професійних груп. Захід відвідала місцева членкиня парламенту Рут Кедбері, яка привітала команди та зазначила, що крикет є спільним інтересом, який об'єднує народи Пакистану та Великої Британії. Після матчів відбулася церемонія нагородження, що сприяло подальшому зміцненню доброзичливості та товариськості серед учасників та глядачів.

2.1.2. Кейс-стаді 2: Аналіз Посольства Ісламської Республіки Пакистан в Ірландії та його діяльність за концепцією публічної дипломатії

Культурний обмін й освітні / академічні програми: багато студентів із Пакистану обирають Ірландію для отримання вищої освіти. Найпопулярніші напрями для навчання студентів з Пакистану є медичні науки, бухгалтерський облік та аудит, ІТ спеціальності, інженерія, архітектура. Загалом, у більшості громадяни Пакистану проходять магістеріум або докторантуру/аспірантуру у вищих навчальних закладах Ірландії. Існує багато академічних програм із обміном студентів та державних грантів для студентів із Пакистану, які бажають проходити навчання, стажування у місцевих ВНЗ. Також діє Асоціація студентів із Пакистану в Ірландії (Pakistani Students Association of Ireland)⁷⁹, яка допомагає із вирішенням питань пов'язаних із навчанням у Ірландії.

Поширення інформації (інформативна) та цифрова дипломатія: Дипломатичне представництво активно веде соціальні мережі, такі як офіційні сторінки Посольства в Facebook, Instagram, Twitter. Громадяни Пакистану мають можливість отримувати усі необхідні оновлення щодо консульських

⁷⁹ Pakistani Students Association of Ireland [Електронний ресурс] // Facebook. — Режим доступу: <https://www.facebook.com/groups/40352027516/>. — Дата звернення (22.09.2024).

питань, туризму, економічних відносин та бізнесу, освітніх ініціатив та інших програм через соціальні мережі та офіційний сайт⁸⁰. Також активно публікується інформація, фото та відео матеріали щодо заходів Посольства для діаспори, офіційних візитів, бізнес та дипломатичних зустрічей, організація національних святкувань тощо. Інформація на онлайн-сторінках Посольства постійно оновлюється, а також представниками Посольства активно проводяться онлайн-зустрічі та конференції через платформу Zoom задля поліпшення роботи Посольства, отримання фідбеку від діаспори та нотування проблем, із якими стикаються громадяни Пакистану і надання рекомендацій щодо їх вирішення.

Міжнародне мовлення: у Ірландії працюють постійні представники та журналісти телеканалу 92 News⁸¹, який є міжнародним та систематично транслює репортажі із Ірландії.

Залучення громадськості: Посольство намагається залучати діаспору для вирішення локальних проблем, поліпшення роботи консульської служби, розбудови бізнесу між Пакистаном та Ірландією. Діаспорою були створені наступні організації: Pakistan Ireland Business Council (PIBC), Irish Pakistani ICT Professionals Association (IPIP), Irish Pakistani Professionals Association (IPPA), Association of Pakistanis in Ireland (API), Pakistan Overseas Community (POC) задля допомоги із працевлаштуванням або адаптацією в Ірландії.

Економічна дипломатія: економічні відносини між Пакистаном та Ірландією покращуються протягом останніх років. Експорт Пакистану до Ірландії протягом багатьох років показує позитивну траєкторію. З іншого боку, імпорт з Ірландії скоротився. Пакистан є бенефіціаром статусу GSP Plus Європейського Союзу, який дозволяє безмитний імпорт до ЄС з Пакистану, що

⁸⁰Embassy of Pakistan Dublin [Електронний ресурс] // Embassy of Pakistan, Dublin. — Режим доступу: <https://pakembassydublin.org/home>. — Дата звернення (22.09.2024).

⁸¹ Media Coverage of Pakistan Day 2024 Flag Hoisting Ceremony [Електронний ресурс] // Embassy of Pakistan, Dublin, Facebook. — Режим доступу: <https://www.facebook.com/watch/?v=1661355727937054>. — Дата звернення (22.09.2024).

робить пакистанську продукцію висококонкурентоспроможною в Ірландії. Основними товарами, що експортуються Пакистаном до Ірландії, є текстиль (пряжа, тканини та супутні товари), одяг (готові вироби та аксесуари до одягу), різні промислові вироби та цукор (цукор, цукрові продукти та мед), манго. Основний імпорт з Ірландії: ефірні олії/парфуми, їстівні продукти/препарати, молочні продукти, медичні та фармацевтичні продукти, ортопедичні прилади, солодовий екстракт, ліки. Також у січні 2024 року Посольством було проведено івент на тему економічної та бізнес кооперації під час фестивалю Showcase Ireland⁸², де були представлені вироби та послуги, які пропонує Пакистан. Також у рамках зусиль Посольства відбулась перша в історії делегація, до складу якої входять представники Управління малих і середніх підприємств (SMEDA)⁸³ і Punjab Small Industries Corporations⁸⁴, представники яких відвідали Ірландію з 19 по 23 січня 2024 року для участі у Showcase Ireland 2024 — заході для розвитку мистецтв і ремесел в Ірландії. Пані Посол влаштувала прийом для делегації, де були присутні представники Міністерства закордонних справ Ірландії, Ради дизайну та ремесел Ірландії та Ірландської ділової ради Пакистану.

Кулінарний напрям: посольством щорічно проводиться фестиваль щодо продукції виробленої із пакистанського манго Mango Festival⁸⁵. За сприяння дипломатичних зусиль та укладанням договорів із Ірландією та Пакистаном було налагоджено імпорт пакистанської продукції в Ірландію. Також дипломатичні установи разом із громадськістю щорічно приймають участь у гастрономічному та талантипроекті International Charity Bazaar⁸⁶. ICB є добровільною організацією дипломатичного корпусу зі збору коштів в Ірландії.

⁸² Showcase – Ireland's Creative Expo® [Електронний ресурс] // Design & Crafts Council Ireland. — Режим доступу: <https://showcaseireland.com/>. — Дата звернення (25.09.2024).

⁸³ Small and Medium Enterprises Development Authority (SMEDA) [Електронний ресурс] // SMEDA. — Режим доступу: <https://smeda.org/>. — Дата звернення (25.09.2024).

⁸⁴ Punjab Small Industries Corporation [Електронний ресурс] // Government of Punjab. — Режим доступу: <https://psic.gop.pk/index.html>. — Дата звернення (25.09.2024).

⁸⁵ Image Gallery [Електронний ресурс] // Embassy of Pakistan, Dublin. — Режим доступу: <https://pakembassydublin.org/image-gallery>. — Дата звернення (25.09.2024).

⁸⁶ International Charity Bazaar [Електронний ресурс] // International Charity Bazaar. — Режим доступу: <https://icbdublin.com/>. — Дата звернення (25.09.2024).

Також Посольство активно взаємодіє із власниками ресторанного бізнесу в Ірландії, які є частиною діаспори. Наприклад, у січні 2024 року було відкрито ресторан Пакистанської кухні Daata Restaurant, на якому були представники Посольства та пані Посол⁸⁷.

Експертна дипломатія: представники Посольства постійно знаходяться у діалозі із владою Ірландії щодо розбудови зусиль та підтримки діалогу щодо економічної та легальної міграції з Пакистану до Ірландії кваліфікованих фахівців у сферах медицини, бізнесу, будівництва, ІТ та підтримкою із документацією, консульськими питаннями, записами на прийоми для вирішення правових питань. Посольство у співпраці з Асоціацією ірландсько-пакистанських лікарів і хірургів (AIPPS) організувало вітальну та орієнтаційну сесію для лікарів, які приєдналися до сектору охорони здоров'я Ірландії, а також лікарів-стажерів за програмою навчання. Сесію відвідала велика кількість лікарів з усієї Ірландії. Учасники взяли активну участь у заході, де отримали інформацію з перших вуст та цінні поради щодо професійного та особистісного зростання. Пані Посол привітала гостей заходу та наголосила на тому, що Посольство продовжуватиме докладати зусиль для сприяння двосторонньому співробітництву Пакистану та Ірландії в усіх секторах, включаючи охорону здоров'я⁸⁸. У листопаді 2024 року посольство організувало офіційну зустріч⁸⁹, де члени діаспори мали змогу особисто поспілкуватись та задати запитання щодо організації роботи посольства та білатеральних відносин із першою Пані

⁸⁷ Facebook. Media Post: [Media Coverage of Inauguration of Pakistani Restaurant in Blackrock, Dublin. Video] [Електронний ресурс] // Facebook. – Режим доступу: <https://www.facebook.com/watch/?v=753259346724991>. – Дата звернення (26.09.2024).

⁸⁸ Facebook. Media Post: [Orientation Session for new incoming Pakistani healthcare professionals in Ireland] [Електронний ресурс] // Facebook. – Режим доступу: https://www.facebook.com/story.php/?story_fbid=490028083664140&id=100079708574361. – Дата звернення (05.11.2024).

⁸⁹ Farooqui, Aisha. Twitter Post: [Delighted to welcome Ambassador Mary O Neil] [Електронний ресурс] // Twitter. – Режим доступу: <https://x.com/aishafarooqui7/status/1851333264398524462>. – Дата звернення (05.11.2024).

послом Ірландії у Пакистані Мері О'Ніл на честь відкриття посольства Ірландії в Пакистані⁹⁰.

Спортивна дипломатія: пані Посол активно відвідує матчі із Крікету, які регулярно проводяться в Ірландії між командами Пакистану та Ірландії завдяки підтримці Cricket Ireland⁹¹.

2.1.3. Кейс-стаді 3: Аналіз Посольства Ісламської Республіки Пакистан в Німеччині та його діяльність за концепцією публічної дипломатії

Культурний обмін й освітні / академічні програми: Посольство Ісламської Республіки Пакистан у Німеччині активно сприяє розвитку освітніх та академічних ініціатив, спрямованих на зміцнення двосторонніх відносин та культурного обміну, що включає в себе співпрацю з німецькими навчальними закладами, підтримку студентських обмінів та допомогу пакистанським студентам, які прагнуть здобути вищу освіту в Німеччині. Одним із ключових напрямків діяльності посольства є налагодження партнерських відносин між пакистанськими та німецькими університетами та академічними організаціями⁹². Посольство допомагає налагоджувати укладення угод про співпрацю, що веде до спільних дослідницьких проєктів, обмінів викладачами та розробки навчальних програм, які приносять користь студентам та науковцям обох країн. Усвідомлюючи зростаючий інтерес пакистанських студентів до німецької вищої освіти, посольство надає їм необхідну інформацію та підтримку: консультації щодо процесу вступу, вимог до візи та адаптації до академічного середовища в Німеччині. Посольство також інформує про стипендіальні програми, такі як ті, що пропонуються Німецькою службою

⁹⁰ Farooqui, Aisha. Twitter Post: [Meeting with Ambassador Mary O'Neil] [Електронний ресурс] / Twitter. – Режим доступу: <https://x.com/aishafarooqui7/status/1851334754941222925>. – Дата звернення (05.11.2024).

⁹¹ Cricket Ireland. Match Summary: [Pakistan Tour of Ireland] [Електронний ресурс] / Cricket Ireland. – Режим доступу: https://cricketireland.ie/matches/?tab=m_summary#m8b1fa2be-bf2c-47c2-a2d9-ee56f9f17297. – Дата звернення (07.09.2024).

⁹² Heinrich Böll Stiftung Pakistan. Scholarships [Електронний ресурс] / Heinrich Böll Stiftung Pakistan. – Режим доступу: <https://pakistan.hss.de/scholarships/>. – Дата звернення (08.09.2024).

академічних обмінів (DAAD)⁹³, яка надає стипендії для навчання в німецьких університетах молодим випускникам та аспірантам з високими академічними досягненнями. Посольство бере участь в освітніх ярмарках та семінарах, популяризуючи німецьку освіту серед пакистанських студентів. Заходи надають платформу для безпосереднього спілкування з представниками німецьких університетів, ознайомлення з різноманітними академічними програмами та вивчення можливостей для здобуття вищої освіти в Німеччині, що сприяє інформуванню студентів та заохочує їх розглядати Німеччину як місце для майбутнього навчання. Посольство також активно взаємодіє з пакистанською діаспорою в Німеччині, допомагаючи створенню спільноти та залученню її до освітніх ініціатив. Організуючи заходи та мережеві зустрічі, посольство допомагає об'єднувати пакистанських професіоналів та студентів у Німеччині.

Поширення інформації (інформативна) та цифрова дипломатія: посольство активно використовує цифрові платформи для зміцнення зв'язків із пакистанською громадою та німецькою аудиторією. Одним із яскравих прикладів є організація віртуальних сесій «Е-Качехрі», які надають можливість пакистанцям, що проживають у Німеччині, безпосередньо спілкуватися з представниками посольства, обговорюючи консульські питання та інші проблеми. Так, 20 січня 2021 року посольство запросило мешканців різних федеральних земель Німеччини взяти участь у такій сесії, що сприяло прямій комунікації та вирішенню нагальних питань⁹⁴. Посольство також активно присутнє в соціальних мережах, зокрема на Facebook та Twitter, для поширення інформації та взаємодії з громадськістю. Офіційна сторінка «Pakistan Embassy Germany» на Facebook слугує центром оновлень щодо подій, консульських послуг та культурних заходів. З понад 39 000 підписників, ця сторінка сприяє

⁹³ Eight Steps to Germany [Електронний ресурс] // DAAD Pakistan. — Режим доступу: <https://www.daad.pk/en/study-research-in-germany/eight-steps-to-germany/>. — Дата звернення (05.11.2024).

⁹⁴ E-Kachehry: Digital Interaction with Pakistani Community in Germany [Електронний ресурс] // Embassy of Pakistan, Berlin. — 2021. — Режим доступу: <https://pakemb.de/e-kachehry-digital-interaction-with-pakistani-community-in-germany/>. — Дата звернення (05.11.2024).

формуванню спільноти та інформує діаспору про актуальні події⁹⁵. У відповідь на розвиток цифрового середовища, Міністерство закордонних справ Пакистану спільно з Відділом цифрових медіа Міністерства інформації та мовлення організувало навчальну сесію «Twitter для дипломатії»⁹⁶. Це віртуальне навчання, проведене експертами Імраном Газалі та Алтафом Ханом, мало на меті ознайомити пакистанських дипломатів, зокрема в Німеччині, з ефективними стратегіями взаємодії в Twitter. Близько 130 дипломатів із понад 100 місій взяли участь у цьому заході, підвищуючи свою здатність використовувати цифрові платформи для дипломатичної комунікації.

Міжнародне мовлення: розуміючи важливість медіа в культурній дипломатії, Посольство Ісламської Республіки Пакистан у Німеччині сприяє доступу пакистанської громади до національних телевізійних каналів. Співпрацюючи з місцевими кабельними та супутниковими провайдерами, посольство забезпечило трансляцію популярних пакистанських каналів, таких як PTV Global, ARY Digital та Geo TV, для глядачів у Німеччині, що дозволяє діаспорі бути в курсі подій на батьківщині та насолоджуватися розважальним контентом рідною мовою.

Залучення громадськості: посольство Пакистану у Німеччині активно залучає пакистанську діаспору через організацію сесій «Khuli-Katcheri» — відкритих форумів, де члени громади можуть безпосередньо спілкуватися з представниками посольства, обговорюючи консульські питання та інші проблеми. Наприклад, у посольстві було проведено таку сесію, під час якої розглядалися консульські питання відвідувачів⁹⁷. Для ще більшої підтримки діаспори посольство створило відділ «Arzi Naweess», призначений для допомоги членам громади, які стикаються з труднощами при подачі заяв на консульські

⁹⁵ Embassy of Pakistan, Germany. Official Facebook Page [Електронний ресурс] / Embassy of Pakistan, Germany. — Режим доступу: <https://www.facebook.com/PakinGermany/>. — Дата звернення (11.11.2024).

⁹⁶ Training Session on Digital Diplomacy [Електронний ресурс] // Ministry of Foreign Affairs, Pakistan. — 2022. — Режим доступу: <https://mofa.gov.pk/training-session-on-digital-diplomacy>. — Дата звернення (11.11.2024).

⁹⁷ Pakistan Embassy Germany [Електронний ресурс] // GovServ. — Режим доступу: <https://www.govserv.org/DE/Berlin/114846148549696/Pakistan-Embassy-Germany>. — Дата звернення (11.11.2024).

послуги. Ініціатива забезпечує персоналізовану підтримку, гарантуючи, що особи отримують необхідну допомогу для ефективного проходження консульських процедур. У співпраці з Генеральним консульством Пакистану у Франкфурті посольство запустило портал Science & Technology Diaspora⁹⁸. Ця платформа спрямована на створення бази даних дослідників та професіоналів пакистанського походження, які працюють за кордоном, з метою їхнього залучення до співпраці в науково-технологічних секторах Пакистану. Посольство також надає значну увагу культурній дипломатії, організовуючи заходи, що відзначають пакистанську спадщину, залучають діаспору та громадськість та сприяють міжкультурному розумінню. Наприклад, посол Саглейн Сайєда взяла участь у заході, організованому Pakistan Overseas Alliance Forum (POAF) Europe, підкреслюючи важливість співпраці між діаспорою та посольством у просуванні культури та інтересів Пакистану в Німеччині.

- **Рада консультантів пакистанців за кордоном (ОРАС):** уряд Пакистану надає великого значення зміцненню взаємовигідних відносин із пакистанцями, які проживають за кордоном. З цією метою було відновлено діяльність Ради консультантів пакистанців за кордоном (ОРАС)⁹⁹, щоб вирішувати проблеми, з якими стикається пакистанська громада за межами країни. ОРАС складається з видатних пакистанців, які зробили значний внесок як у своїх приймаючих країнах, так і в Пакистані. Рада надає уряду цінні поради та рекомендації щодо питань, що стосуються діаспори.
- **Пакистанський форум альянсу за кордоном (РОАФ) Європа:** Хоча РОАФ є переважно ініціативою, керованою громадою, він співпрацює з урядом Пакистану в різних проектах¹⁰⁰. РОАФ прагне залучати, об'єднувати та надавати можливості пакистанській громаді в Європі, забезпечуючи

⁹⁸ Science & Technology Diaspora [Електронний ресурс] // Consulate General of Islamic Republic of Pakistan, Frankfurt am Main. — Режим доступу: <https://www.pakmissionfrankfurt.de/st-diaspora>. — Дата звернення (12.11.2024).

⁹⁹ Pakistani Diaspora [Електронний ресурс] // Migrant Resource Centre, Pakistan. — Режим доступу: <https://www.mrc.org.pk/en/migration-network/pakistani-diaspora>. — Дата звернення (12.11.2024).

¹⁰⁰ Pakistani Ambassador Strengthens Pakistan-Germany Community Relations [Електронний ресурс] // World Affairs Insider. — 2024. — Режим доступу: <https://worldaffairsinsider.com/pakistani-ambassador-strengthens-pakistan-germany-community-relations/>. — Дата звернення (12.11.2024).

платформу для налагодження контактів, професійного розвитку та культурного обміну. Організація тісно співпрацює з посольством Пакистану в Німеччині для просування ініціатив, які приносять користь діаспорі.

Економічна дипломатія: посольство Пакистану у Німеччині активно займається економічною дипломатією, спрямованою на зміцнення двосторонніх торговельних та інвестиційних відносин між Пакистаном і Німеччиною. Стратегія націлена на поглиблення економічної співпраці, залучення німецьких інвестицій до Пакистану та просування пакистанського експорту на німецькому ринку. У жовтні 2022 року міністр закордонних справ Пакистану Білавал Бхутто Зардарі здійснив офіційний візит до Німеччини на запрошення своєї німецької колеги Анналени Бербок¹⁰¹. Під час цього візиту обидва лідери провели переговори на рівні делегацій, обговорюючи широкий спектр двосторонніх відносин, а також регіональні та міжнародні питання, що становлять взаємний інтерес. Міністр Зардарі підкреслив прагнення Пакистану поглиблювати багатосторонню співпрацю з Німеччиною, особливо в сферах торгівлі, інвестицій, освіти та енергетики. Він також висловив вдячність за значну підтримку Німеччини в наданні допомоги під час повеней та наголосив на необхідності спільних дій для вирішення глобальних викликів, таких як зміна клімату та продовольча безпека. Під час свого візиту міністр закордонних справ також відкрив «Цифровий туристичний куточок» у посольстві Пакистану в Берліні¹⁰². Ініціатива спрямована на демонстрацію туристичних місць та багатой культурної спадщини Пакистану, з метою залучення німецьких туристів та інвесторів до туристичного сектору країни. Посольство також відіграє ключову роль в організації бізнес-форумів та мережевих заходів, що з'єднують пакистанські підприємства з німецькими партнерами. Платформи надають можливості пакистанським підприємцям досліджувати німецький ринок,

¹⁰¹ Foreign Minister concludes official visit to Germany [Електронний ресурс] // Ministry of Foreign Affairs, Pakistan. — 2022. — Режим доступу: <https://www.mofa.gov.pk/press-releases/foreign-minister-concludes-official-visit-to-germany>. — Дата звернення (13.11.2024).

¹⁰² Inauguration of Digital Tourism Corner [Електронний ресурс] // Embassy of the Islamic Republic of Pakistan, Berlin. — 2022. — Режим доступу: <https://pakemb.de/inauguration-of-digital-tourism-corner/>. — Дата звернення (13.11.2024).

встановлювати партнерства та залучати інвестиції. Такі ініціативи є важливими для просування експортного потенціалу Пакистану та диверсифікації його торгового портфеля. Щодо торговельних відносин, Німеччина, станом на 2021 рік, є четвертим за величиною торговим партнером Пакистану, з двосторонньою торгівлею, що перевищує 2,3 мільярда євро¹⁰³. Німеччина є значним напрямком для пакистанського експорту, особливо в текстильній та шкіряній галузях. Натомість Пакистан імпортує з Німеччини машини, хімічні продукти та інші товари. Зусилля посольства у сприянні торговим делегаціям та наданні ринкової інформації були вирішальними для підтримки та зміцнення цих торгових відносин. Також посольство активно просуває інвестиційні можливості в Пакистані для німецьких інвесторів. Зважаючи на стратегічне розташування Пакистану, зростаючий споживчий ринок та інвестиційно-дружню політику, посольство прагне залучити німецькі інвестиції в такі сектори, як відновлювана енергія, інформаційні технології та виробництво. Створення Спеціальних економічних зон (SEZ) в рамках Китайсько-Пакистанського економічного коридору (CPEC) було центральною темою цих обговорень, пропонуючи іноземним інвесторам стимули та зручності. У рамках сприяння економічній взаємодії посольство Пакистану в Німеччині відіграє ключову роль у налагодженні бізнес-контактів. Наприклад, посольство організувало мережевий прийом для делегації Торгово-промислової палати Сіалкота (SCCI)¹⁰⁴, яка складалася з провідних промисловців та виробників високоякісних товарів, таких як шкіряні вироби, спортивний одяг, хірургічне обладнання та спортивний інвентар. Делегація провела бізнес-зустрічі в таких містах, як Лондон і Манчестер, з метою вивчення нових можливостей для торгівлі та інвестицій між Пакистаном і Німеччиною. Посольство також активно сприяє участі пакистанських компаній у міжнародних торгових

¹⁰³ Pak-German Trade Relations [Електронний ресурс] // Friedrich Naumann Foundation for Freedom. — 2021. — Режим доступу: <https://www.freiheit.org/pakistan/pak-german-trade-relations>. — Дата звернення (13.11.2024).

¹⁰⁴ The Sialkot Chamber of Commerce & Industry [Електронний ресурс] // SCCI. — Режим доступу: <https://scci.com.pk/>. — Дата звернення (13.11.2024).

ярмарках та виставках, що проводяться в Німеччині. Забезпечуючи присутність пакистанського бізнесу на цих заходах, посольство допомагає демонструвати продукцію та послуги Пакистану глобальній аудиторії, тим самим розширюючи експортні можливості та зміцнюючи економічні зв'язки. Посольство також ініціює проведення семінарів та воркшопів, присвячених інвестиційним можливостям у Пакистані. Заходи надають німецьким інвесторам детальну інформацію про економічний ландшафт Пакистану, інвестиційну політику та потенційні сектори для співпраці. Такі ініціативи спрямовані на залучення прямих іноземних інвестицій (FDI) до Пакистану, що сприяє економічному зростанню та розвитку.

Кулінарний напрям: представляючи багатство та різноманітність пакистанської кухні, посольство прагне подолати культурні бар'єри та сприяти позитивному сприйняттю країни у Німеччині. Прикладом таких зусиль стало проведення 6 березня 2019 року пакистанського культурного заходу в Інституті культурної дипломатії (ICD) у Берліні¹⁰⁵. Посол Джаухар Салім представив країну, після чого відбулася вечеря, яка занурила гостей у пакистанську культуру через традиційні страви та східну музику. Серед поданих страв були рисовий бір'яні, самоси та пакори, що дозволило гостям насолодитися багатою кулінарною спадщиною Пакистану. Окрім організації власних заходів, посольство бере участь у міжнародних кулінарних фестивалях для популяризації пакистанської кухні. Наприклад, у травні 2024 року посольство співпрацювало з дружинами послів різних країн у проведенні фестивалю «Смак світу» в готелі Serena в Ісламабаді¹⁰⁶. Фестиваль представив різноманітні кухні світу, серед яких пакистанські страви займали чільне місце, підкреслюючи кулінарне розмаїття країни та сприяючи культурному обміну.

¹⁰⁵ Pakistani Festivity at the Institute for Cultural Diplomacy [Електронний ресурс] // Berlin Global. — 2019. — Режим доступу: <https://www.berlinglobal.org/index.php?pakistani-festivity-at-the-institute-for-cultural-diplomacy>. — Дата звернення (14.11.2024).

¹⁰⁶ 'Taste the World' Food Festival at Serena Hotel [Електронний ресурс] // Centreline. — 2024. — Режим доступу: <https://centreline.com.pk/2024/05/05/taste-the-world-food-festival-at-serena-hotel/>. — Дата звернення (14.11.2024).

Експертна дипломатія: ключовим аспектом експертної дипломатії Посольства є призначення досвідчених дипломатів із значним досвідом у міжнародних відносинах. Посол Саглейн Сайеда, яка обійняла свою посаду у вересні 2023 року, є яскравим прикладом цієї стратегії. Пані посол приєдналася до Дипломатичної служби Пакистану у 1993 році та з того часу обіймала важливі посади, включаючи ролі в Джакарті, Оттаві, Києві та Пекіні. Її перебування на посаді Високого комісара в Найробі, Кенія, з 2019 по 2023 рік, додатково підкреслює її дипломатичну майстерність. Під керівництвом посла Сайеди Посольство організувало та взяло участь у різних форумах і конференціях, що відповідають концепції експертної дипломатії. Заходи слугують платформами для обміну спеціалізованими знаннями та сприяння співпраці з питань, що становлять взаємний інтерес країн. Наприклад, Посольство брало участь в обговореннях, зосереджених на економічній співпраці, торгівлі та інвестиційних можливостях між Пакистаном та Німеччиною. Посольство також надає великого значення культурній дипломатії як складовій експертної дипломатії. Організуючи культурні заходи, виставки та семінари, Посольство демонструє багату спадщину Пакистану та сприяє міжкультурному розумінню. Ці ініціативи не лише підкреслюють культурне різноманіття Пакистану, але й надають платформу для експертів та науковців для участі в змістовних діалогах, тим самим зміцнюючи зв'язки між людьми. У сфері оборони та безпеки посольство сприяло взаємодії між військовими посадовцями та експертами з обох країн. Такі взаємодії спрямовані на посилення співпраці в питаннях, пов'язаних з обороною, включаючи навчальні програми та стратегічні діалоги, що є життєво важливими для вирішення регіональних проблем безпеки та сприяння стабільності. Також посольство активно просуває освітні, академічні обміни та освітні програми, наприклад Heinrich Böll Stiftung Pakistan та DAAD. Встановлюючи партнерства з німецькими освітніми установами, посольство сприяє обмінам студентів та викладачів, спільним дослідницьким проектам та академічним конференціям.

Такі освітні ініціативи сприяють розвитку людського капіталу та обміну знаннями між двома країнами.

Спортивна дипломатія: підтримуючи та організовуючи спортивні заходи, Посольство прагне сприяти взаєморозумінню та демонструвати відданість Пакистану міжнародному спортивному співробітництву. Одним із прикладів участі Посольства в спортивній дипломатії є підтримка пакистанських спортсменів, які беруть участь у міжнародних змаганнях у Німеччині. У вересні 2023 року Посольство привітало близько 60 пакистанських спортсменів, серед яких 14 жінок, які взяли участь у Берлінському марафоні. Це була перша значна участь пакистанських спортсменів у цьому заході, що підкреслює зростаючу присутність країни на міжнародній спортивній арені¹⁰⁷. У червні 2023 року посол доктор Мохаммад Фейсал разом із співробітниками Посольства організував прийом для пакистанської команди, яка брала участь у Всесвітніх іграх Спеціальної Олімпіади 2023 у Берліні. Делегація складалася з 54 чоловіків та 33 жінок-спортсменів, тренерів та підтримуючого персоналу. Посол Фейсал висловив радість від зустрічі з натхненними спортсменами та підкреслив відданість Посольства наданню всебічної підтримки під час їхнього перебування в Берліні¹⁰⁸. Окрім підтримки спортсменів, Посольство сприяло створенню організацій, спрямованих на розвиток спортивних та культурних зв'язків між Пакистаном та Німеччиною. У грудні 2022 року в Посольстві Пакистану в Берліні відбулася церемонія офіційного відкриття Пакистансько-Німецького товариства дружби¹⁰⁹. Ця громадська організація, ініційована членами пакистанської громади в Берліні, має на меті популяризацію пакистанської спадщини через спорт, дипломатію, освіту, бізнес, мистецтво та

¹⁰⁷ Facebook. Media Post: [Pakistan Embassy Germany welcomes Pakistani athletes participating in Berlin Marathon 2023] [Електронний ресурс] // Pakistan Embassy Germany on Facebook. — 2023. — Режим доступу: <https://www.facebook.com/PakinGermany/posts/pakistan-embassy-germany-welcomes-the-pakistani-athletes-participating-in-berlin/701062615380030/>. — Дата звернення (14.11.2024).

¹⁰⁸ Pakistan Embassy Welcomes Special Olympics Team with Pride [Електронний ресурс] // The Diplomatic Insight. — 2023. — Режим доступу: <https://thediplomaticinsight.com/pakistan-embassy-welcomes-special-olympics-team-with-pride/>. — Дата звернення (14.11.2024).

¹⁰⁹ Pakistan-German Friendship Society Launched in Berlin [Електронний ресурс] // The Diplomatic Insight. — 2022. — Режим доступу: <https://thediplomaticinsight.com/pakistan-german-friendship-society-launched-in-berlin/>. — Дата звернення (14.11.2024).

культуру. Товариство прагне зміцнювати двосторонні відносини, сприяючи контактам між людьми та взаєморозумінню. Участь Посольства в спортивній дипломатії також включає організацію та участь у заходах, що відзначають національні види спорту та культурну спадщину Пакистану. Наприклад, Посольство організовувало заходи до Дня незалежності Пакистану, які включали традиційні спортивні та культурні виступи.

2.1.4. Кейс-стаді 4: Аналіз Посольства Ісламської Республіки Пакистан у Франції та його діяльність за концепцією публічної дипломатії

Культурний обмін й освітні / академічні програми: Посольство Ісламської Республіки Пакистан у Франції активно займається публічною дипломатією через культурні обміни та освітні програми, спрямовані на зміцнення двосторонніх відносин та сприяння взаєморозумінню між Пакистаном та Францією. Важливим аспектом культурної дипломатії Посольства є співпраця з французькими культурними установами для демонстрації пакистанського мистецтва та спадщини. 13 лютого 2019 року Національний інститут східних мов і цивілізацій (INALCO) у Парижі провів другу щорічну культурну подію, присвячену мові урду¹¹⁰. Захід включав декламацію поезії, виконання пісень та фотовиставку, що відображали архітектурну спадщину Пакистану. Серед учасників були студенти, викладачі, представники французького суспільства та медіа. Посол Пакистану у Франції, пан Моїн уль Хак, був почесним гостем і високо оцінив зусилля відділу урду INALCO у популяризації пакистанської культури та мови у Франції¹¹¹. У сфері освітніх обмінів Посольство сприяло партнерству між пакистанськими та французькими університетами для просування академічної співпраці. Для більшого просування освітніх можливостей Посольство організовувало щорічні освітні ярмарки у співпраці з

¹¹⁰ Pakistan Cultural Day [Електронний ресурс] // Institut National des Langues et Civilisations Orientales (Inalco). — 2023. — Режим доступу: <https://www.inalco.fr/en/events/pakistan-cultural-day>. — Дата звернення (15.11.2024).

¹¹¹ Urdu Cultural Day Celebrated in INALCO, France [Електронний ресурс] // Embassy of Pakistan, Paris. — Режим доступу: <https://www.pakembparis.com/urdu-cultural-day-celebrated-in-inalco-france/>. — Дата звернення (15.11.2024).

Campus France, французьким національним агентством з просування вищої освіти. Ярмарки надають пакистанським студентам вичерпну інформацію про навчання у Франції, включаючи доступні програми, стипендії та процедури подання заявок. Наприклад, програма мобільності дослідників РНС-Peridot є спільною ініціативою між Францією та Пакистаном, керованою Міністерствами Європи та закордонних справ (МЕАЕ) та Вищої освіти, досліджень та інновацій (MESRI) Франції, а також Комісією з вищої освіти Пакистану (HEC)¹¹². Вона спрямована на сприяння науковим та технологічним обмінам, підтримуючи мобільність дослідників між двома країнами. Пріоритетними напрямками є відновлювана енергія, навколишнє середовище та зміна клімату; сільське господарство, продовольча безпека та здоров'я; а також гуманітарні та соціальні науки та підприємництво. Дослідники з обох країн заохочуються подавати спільні пропозиції до відповідних органів. Зусилля Посольства сприяли стабільному зростанню кількості пакистанських студентів, які вступають до французьких університетів. Мова відіграє вирішальну роль у культурному обміні, і Посольство активно сприяло просуванню французької мови в Пакистані. У співпраці з Альянс Франсез Посольство підтримало створення центрів французької мови у великих пакистанських містах, які пропонують курси та культурні заходи для сприяння мовній майстерності та культурному розумінню. Посольство також відзначає національні дні та культурні фестивалі Пакистану у Франції, запрошуючи французьких високопосадовців, академіків та пакистанську діаспору до участі. Програма заходів зазвичай складається з виконання традиційної музики, танцювальних виступів та кулінарних витворів, надаючи платформу для культурного обміну та покращення іміджу Пакистану за кордоном. У академічній сфері Посольство сприяло проведенню лекцій та семінарів пакистанськими науковцями у французьких установах, що охоплюють теми від політики Південної Азії до суфійської літератури.

¹¹² РНС-Peridot Research Mobility Program [Електронний ресурс] // Campus France Pakistan. — Режим доступу: <https://www.pakistan.campusfrance.org/phc-peridot-research-mobility-program>. — Дата звернення (15.11.2024).

Поширення інформації (інформативна) та цифрова дипломатія:

Посольство активно використовує цифрові платформи для зміцнення зв'язків із громадськістю та просування культурних ініціатив. Зокрема, офіційна сторінка «Pakistan Embassy France» на Facebook слугує центром для обміну новинами про події, консульські послуги та культурні заходи. Завдяки понад 7 800 підписникам, ця сторінка сприяє формуванню спільноти та інформує діаспору та французьку аудиторію про актуальні події. Окрім присутності в соціальних мережах, Посольство підтримує свій офіційний вебсайт, який надає детальну інформацію про консульські послуги, двосторонні відносини та майбутні події¹¹³. На сайті можна знайти важливі деталі, такі як години роботи, інформацію про візи та інструкції щодо різних консульських процедур. Також представлені розділи про відносини між Пакистаном та Францією, економічні та торговельні можливості, а також культурну дипломатію, що відображає прагнення Посольства до прозорості та доступності. Також Посольство запустило Портал Міністра закордонних справ (FMP) для Франції, доповнюючи існуючий Портал громадян Пакистану¹¹⁴. Ініціатива спрямована на полегшення ефективного спілкування та вирішення скарг і проблем, з якими стикаються члени громади. Надаючи прямий канал для зворотного зв'язку та запитів, FMP підвищує оперативність та залученість Посольства до пакистанської діаспори у Франції.

Міжнародне мовлення: Посольство Пакистану у Франції активно сприяє доступу до пакистанських телевізійних каналів для пакистанської громади, що проживає у Франції. Завдяки співпраці з місцевими кабельними та супутниковими провайдерами, такі канали, як PTV Global, ARY Digital та Geo TV, доступні для перегляду у Франції, що дозволяє пакистанській діаспорі залишатися в курсі новин, насолоджуватися розважальними та культурними

¹¹³ Embassy of Pakistan, Paris. Official Website [Електронний ресурс] // Embassy of Pakistan, Paris. – Режим доступу: <https://www.pakembparis.com/>. – Дата звернення (15.11.2024).

¹¹⁴ Embassy of Pakistan, Paris. Foreign Minister's Portal [Електронний ресурс] // Embassy of Pakistan, Paris. – Режим доступу: <https://www.pakembparis.com/foreign-ministers-portal/>. – Дата звернення (15.11.2024).

програмами з батьківщини, що сприяє збереженню культурної ідентичності та зміцненню почуття спільноти. Окрім забезпечення доступу до існуючих каналів, Посольство підтримує ініціативи зі створення нових медіаплатформ, орієнтованих на пакистанську та французьку аудиторії. Варто відзначити запуск у липні 2024 року FP92, першого франко-пакистанського веб-телеканалу, ініційованого французько-пакистанським бізнесменом Хамзою Тадж Сукхера. FP92 прагне сприяти взаємній повазі, культурному обміну та співпраці між Францією та Пакистаном, пропонуючи різноманітні програми, включаючи новини, культурні шоу та документальні фільми, що служить мостом між двома спільнотами¹¹⁵. Посольство співпрацює з французькими медіа для представлення пакистанського контенту для французьких глядачів. Наприклад, документальні фільми, що висвітлюють культурну спадщину та туристичний потенціал Пакистану, транслюються на французьких телеканалах, демонструючи різноманітність та привабливість країни ширшій аудиторії. Такі трансляції сприяють позитивному іміджу Пакистану та заохочують культурний туризм.

Залучення громадськості: у травні 2018 року в Посольстві Пакистану в Парижі було створено Асоціацію друзів Пакистану¹¹⁶. Організація об'єднала колишніх французьких послів у Пакистані, представників бізнесу, науковців та журналістів з метою зміцнення економічних, культурних та освітніх зв'язків між Пакистаном і Францією. У червні 2023 року Посольство відзначило другу річницю Пакистанського бізнес-форуму у Франції¹¹⁷. Цей форум служить платформою для пакистанських підприємців та професіоналів у Франції, сприяючи налагодженню контактів, вирішенню проблем діаспори та пошуку

¹¹⁵ First Franco-Pakistani Web TV Channel FP92 Launched [Електронний ресурс] // The Nation. – Режим доступу: <https://www.nation.com.pk/05-Jul-2024/first-franco-pakistani-web-tv-channel-fp92-launched>. – Дата звернення (16.11.2024).

¹¹⁶ Association of Friends of Pakistan Launched in Paris [Електронний ресурс] // Embassy of Pakistan, Paris. – Режим доступу: <https://www.pakembparis.com/association-of-friends-of-pakistan-launched-in-paris/>. – Дата звернення (16.11.2024).

¹¹⁷ Minister of State for Overseas Pakistanis Interacts with Pakistani Community in France [Електронний ресурс] // Embassy of Pakistan, Paris. – Режим доступу: <https://www.pakembparis.com/minister-of-state-for-overseas-pakistanis-interacts-with-pakistani-community-in-france/>. – Дата звернення (16.11.2024).

можливостей для бізнес-співпраці між двома країнами. Посольство також активно організовує культурні заходи за участю діаспори. Наприклад, у жовтні 2017 року в рамках ініціативи «Celebrating Pakistan» було проведено серію промоційних та культурних подій у різних містах Франції, включаючи концерти кваллі, фестиваль манго та модний показ у Парижі, а також створення культурного павільйону в Ліоні¹¹⁸. Заходи значно покращили імідж Пакистану у Франції та були позитивно сприйняті як пакистанською громадою, так і французькими громадянами. Для вирішення питань пакистанської громади Посольство організовує віртуальні зустрічі та відкриті форуми. У травні 2020 року посол Моїн уль Хак провів віртуальну зустріч з пакистанською діаспорою у Франції для обговорення викликів, спричинених пандемією COVID-19¹¹⁹. Метою зустрічі було зміцнення зв'язку між Посольством та громадою, оцінка ситуації та отримання пропозицій щодо покращення консульських послуг. Посольство заохочує діаспору до співпраці у просуванні двосторонньої торгівлі та інвестицій. У лютому 2018 року посол Моїн уль Хак зустрівся з членами пакистанської громади та представниками ЗМІ в Парижі, висловивши задоволення з приводу зростання двосторонньої торгівлі та інвестицій між Пакистаном і Францією¹²⁰. Він запросив громаду стати активними партнерами Посольства у просуванні інтересів Пакистану у Франції.

Економічна дипломатія: у березні 2018 року в Парижі відбувся семінар з торгівлі та інвестицій, організований у співпраці між Посольством, Радою з інвестицій Пакистану та MEDEF France. Метою заходу було представлення інвестиційного потенціалу Пакистану французьким підприємствам. Офіційні особи Пакистану презентували економічні реформи країни, сприятливу

¹¹⁸ Public Diplomacy Initiative Celebrating Pakistan Launched in France is Producing Results [Електронний ресурс] // Embassy of Pakistan, Paris. – Режим доступу: <https://www.pakembparis.com/public-diplomacy-initiative-celebrating-pakistan-launched-in-france-is-producing-results/>. – Дата звернення (17.11.2024).

¹¹⁹ Ambassador Held a Virtual Meeting with Pakistani Diaspora in France [Електронний ресурс] // Embassy of Pakistan, Paris. – Режим доступу: <https://www.pakembparis.com/ambassador-held-a-virtual-meeting-with-pakistani-diaspora-in-france/>. – Дата звернення (17.11.2024).

¹²⁰ Embassy of Pakistan, Paris. Pakistani Community in France Urged to Work with Embassy to Improve Bilateral Trade and Investment [Електронний ресурс] // Embassy of Pakistan, Paris. – Режим доступу: <https://www.pakembparis.com/pakistani-community-in-france-urged-to-work-with-embassy-to-improve-bilateral-trade-and-investment/>. – Дата звернення (17.11.2024).

інвестиційну політику та можливості в таких секторах, як енергетика, інфраструктура та інформаційні технології. У лютому 2023 року в Парижі відбувся 14-й раунд пакистансько-французьких двосторонніх політичних консультацій. Під час цієї зустрічі обидві країни підписали «Дорожню карту для двосторонньої співпраці», яка передбачає поглиблення відносин у багатьох сферах, включаючи економічний розвиток¹²¹. Дорожня карта акцентує увагу на високорівневих обмінах та співпраці в політичній, економічній, науково-технічній, освітній, культурній, туристичній, оборонній, безпековій, антитерористичній, міграційній, кліматичній та багатосторонній сферах. Посольство також відіграє ключову роль у сприянні бізнес-співпраці. У червні 2023 року відзначено другу річницю Пакистанського бізнес-форуму у Франції. Форум слугує платформою для пакистанських підприємців та професіоналів у Франції, сприяючи налагодженню контактів, вирішенню проблем діаспори та пошуку можливостей для бізнес-співпраці між Пакистаном і Францією. У сфері торговельних відносин Франція є важливим партнером для Пакистану. Двостороння торгівля між двома країнами демонструє зростаючу тенденцію, з помітним збільшенням в останні роки. Франція входить до числа провідних європейських інвесторів у Пакистані, причому французькі компанії виявляють інтерес до таких секторів, як енергетика, інфраструктура та споживчі товари¹²².

Кулінарний напрям: Посольство активно використовує кулінарну дипломатію для зміцнення культурних зв'язків та покращення іміджу Пакистану. Одним із яскравих прикладів кулінарної дипломатії стало участь посольства у «Fêtes Consulaires 2024», що відбулися в Ліоні 15-16 червня 2024 року¹²³. Цей щорічний захід, присвячений святкуванню міжнародних культур, представив павільйон посольства з традиційними пакистанськими стравами,

¹²¹ 14th Round of Pakistan-France Bilateral Political Consultations Held in Paris [Електронний ресурс] // Ministry of Foreign Affairs, Pakistan. – Режим доступу: <https://mofa.gov.pk/press-releases/14th-round-of-pakistan-france-bilateral-political-consultations-held-in-paris>. – Дата звернення (17.11.2024).

¹²² Embassy of Pakistan in France. Economic Actors [Електронний ресурс] // Embassy of Pakistan in France. – Режим доступу: <https://pk.ambafrance.org/-Economic-Actors->. – Дата звернення (17.11.2024).

¹²³ Mehndi Kebabs: Pakistani Embassy in France Celebrate Culture in Lyon Festival [Електронний ресурс] // Geo News. – Режим доступу: <https://www.geo.tv/latest/549911-mehndi-kebabs-pakistani-embassy-in-france-celebrate-culture-in-lyon-festival>. – Дата звернення (17.11.2024).

такими як кебаби та самоси. Павільйон пропонував відвідувачам мехенді (розпис хною) та демонстрував пакистанські ремесла, надаючи гостям повноцінний досвід пакистанської культури. Мер Ліона, Грегорі Дусе, відвідав павільйон, високо оцінив різноманітність пропозицій та насолодився традиційним пакистанським напоєм Рух Афза. У травні 2024 року посольство організувало яскраве святкування завершення року для асоціації «Bienvenue en France» у Парижі¹²⁴. На заході були присутні почесні гості, включаючи президента «Bienvenue en France» Веронік Деб'євр та членів дипломатичної спільноти. Святкування включало традиційну пакистанську кухню, що дозволило гостям зануритися в багату кулінарну спадщину країни. Також посольство активно організовує культурні заходи за участю діаспори. У жовтні 2017 року, в рамках ініціативи публічної дипломатії «Celebrating Pakistan», посольство організувало серію промоційних та культурних заходів у різних містах Франції. Серед них були концерти кваллі, фестиваль манго та модний показ у Парижі, а також створення культурного павільйону в Ліоні¹²⁵.

Експертна дипломатія: ключовим елементом експертної дипломатії Посольства є призначення досвідчених дипломатів із глибоким розумінням міжнародних відносин. Посол Асім Іфтіхар Ахмад яскраво демонструє та підтверджує цю стратегію. Як кар'єрний дипломат, він обіймав важливі посади, зокрема заступника секретаря з питань ООН та економічної дипломатії, а також речника Міністерства закордонних справ. Раніше він був послом у Таїланді та працював у різних місіях Пакистану за кордоном¹²⁶. Під керівництвом посла Ахмада Посольство організувало та взяло участь у низці форумів і конференцій, що відповідають принципам експертної дипломатії. Заходи є платформами для

¹²⁴ Embassy of Pakistan in Paris Hosts Vibrant End-of-Year Celebration for Bienvenue en France [Електронний ресурс] // Radio Pakistan. – Режим доступу: <https://www.radio.gov.pk/14-05-2024/embassy-of-pakistan-in-paris-hosts-vibrant-end-of-year-celebration-for-bienvenue-en-france>. – Дата звернення (17.11.2024).

¹²⁵ Public Diplomacy Initiative Celebrating Pakistan Launched in France [Електронний ресурс] // Associated Press of Pakistan (APP). – Режим доступу: <https://www.app.com.pk/global/public-diplomacy-initiative-celebrating-pakistan-launched-in-france/>. – Дата звернення (17.11.2024).

¹²⁶ The Ambassador of Pakistan in France [Електронний ресурс] // Embassy of Pakistan, Paris. – Режим доступу: <https://www.pakembparis.com/the-ambassador-of-pakistan-in-france/>. – Дата звернення (18.11.2024).

обміну спеціалізованими знаннями та сприяють співпраці з питань, що становлять взаємний інтерес. Наприклад, у Парижі відбувся 14-й раунд пакистансько-французьких двосторонніх політичних консультацій, під час якого обидві країни підписали «Дорожню карту двосторонньої співпраці». Документ передбачає поглиблення відносин у багатьох сферах, включаючи політику, економіку, розвиток, науку і технології, освіту, культуру, туризм, оборону, безпеку, боротьбу з тероризмом, міграцію, зміну клімату та багатосторонню співпрацю. Посольство також надає великого значення культурній дипломатії як складовій експертної дипломатії. Організуючи культурні заходи, виставки та семінари, воно демонструє багату спадщину Пакистану та сприяє міжкультурному розумінню. У сфері оборони та безпеки Посольство сприяє взаємодії між військовими посадовцями та експертами з обох країн. Такі контакти спрямовані на посилення співпраці в оборонних питаннях, включаючи навчальні програми та стратегічні діалоги, що є важливим чинником для вирішення регіональних безпекових викликів та сприяння стабільності. Посольство активно втілює освітні та академічні обміни. Встановлюючи партнерства з французькими освітніми установами, воно сприяє обмінам студентів і викладачів, спільним дослідницьким проектам та академічним конференціям.

Спортивна дипломатія: у липні 2024 року Посольство Пакистану у Франції організувало зустріч з пакистанськими спортсменами, які брали участь в Олімпійських іграх у Парижі¹²⁷. Головним гостем заходу був Федеральний міністр міжпровінційної координації Рана Санаулла Хан, який представляв уряд Пакистану на церемонії відкриття Олімпіади. Члени пакистанської діаспори, представники медіа та інші гості мали можливість поспілкуватися з олімпійською командою Пакистану, включаючи металника списа Аршада Надіма, плавців Джаханару Набі та М. Ахмеда Дуррані, а також спринтерку

¹²⁷ Associated Press of Pakistan (APP). Pakistan Embassy Hosts Event with Athletes Representing Pakistan at Paris 2024 Olympics [Електронний ресурс] // Associated Press of Pakistan (APP). – Режим доступу: <https://www.app.com.pk/national/pakistan-embassy-hosts-event-with-athletes-representing-pakistan-at-paris-2024-olympics/>. – Дата звернення (18.11.2024).

Файку Ріаз. У серпні 2024 року Посольство відзначило досягнення своїх спортсменів на Олімпійських іграх у Парижі, особливо висвітливши виступ Аршада Надіма в метанні списа, який приніс Пакистану олімпійський рекорд¹²⁸. Посольство висловило глибоку гордість за своїх атлетів, наголосивши на золотій медалі та рекорді Надіма, які мають на меті надихнути майбутні покоління. Посольство сподівається, що увага, отримана завдяки цій престижній події, разом із видатною перемогою Надіма, мотивуватиме молодих спортсменів наполегливо тренуватися та прагнути до успіху на майбутніх Олімпіадах та інших змаганнях. Окрім підтримки спортсменів, Посольство допомагало у створенні організацій, спрямованих на просування спортивних та культурних зв'язків між Пакистаном і Францією. У грудні 2022 року в Посольстві Пакистану в Парижі відбулася церемонія офіційного відкриття Пакистансько-німецького товариства дружби. Громадська організація, ініційована членами пакистанської спільноти в Берліні, має на меті просування пакистанської спадщини через спорт, дипломатію, освіту, бізнес, мистецтво та культуру. Товариство має на меті зміцнити двосторонні відносини, сприяючи контактам між людьми та взаєморозумінню. Також Посольство організовувало заходи на честь Дня незалежності Пакистану, які включали традиційні спортивні та культурні виступи. Ці події служать платформою для демонстрації багатой культурної різноманітності Пакистану та сприяють позитивному іміджу країни у Франції¹²⁹.

¹²⁸ Pakistan's Embassy in Paris Celebrates Arshad Nadeem's Exceptional Olympic Performance [Електронний ресурс] // We News English. – Режим доступу: <https://weneenglish.pk/pakistans-embassy-in-paris-celebrates-arshad-nadeems-exceptional-olympic-performance/>. – Дата звернення (18.11.2024).

¹²⁹ Facebook. Video Post: [Sports festivals continue to mark Pakistan Independence Day celebrations] [Електронний ресурс] // Facebook. – Режим доступу: <https://www.facebook.com/reel/310331771447414>. – Дата звернення (18.11.2024).

2.2. Якісний крос-контент аналіз взаємодії у Twitter (X) Посольств Пакистану у Франції, Німеччині, Ірландії та Великій Британії

Було проведено якісний контент-аналіз діяльності у Twitter (X) посольств Пакистану у Франції, Німеччині, Ірландії та Великій Британії. Аналізуючи твіти цих посольств, дослідження визначає тематичні категорії, оцінює тональність та аналізує залученість аудиторії. Отримані результати надають уявлення про стратегії цифрової дипломатії, які використовують закордонні місії Пакистану, та їхню ефективність у зміцненні двосторонніх відносин і взаємодії з різноманітними аудиторіями.

У сучасну цифрову епоху соціальні медіа стали невід'ємними інструментами для дипломатичних місій та посольств, що дозволяють взаємодіяти з глобальною аудиторією, просувати національні інтереси та зміцнювати двосторонні відносини. Twitter, завдяки своїм можливостям передавати інформацію у режимі реального часу, надає посольствам платформу для поширення інформації, взаємодії з громадськістю та формування іміджу своєї країни. Ця частина дослідження зосереджується на діяльності у Twitter посольств Пакистану у Франції, Німеччині, Ірландії та Великій Британії, з метою зрозуміти їхні контент-стратегії, залученість аудиторії та роль цифрової дипломатії в сучасних міжнародних відносинах.

Концепція цифрової дипломатії, також відомої як е-дипломатія, стосується використання цифрових технологій та платформ соціальних медіа дипломатичними місіями та посольствами для досягнення зовнішньополітичних цілей. Попередні дослідження підкреслюють зростаюче значення соціальних медіа в дипломатії, акцентуючи їхню роль у залученні громадськості, поширенні інформації та формуванні іміджу. Наприклад, Ахароні Н. (Aharony N.) проаналізувала використання Twitter політичними лідерами, виявивши його значення в політичній комунікації¹³⁰. Подібним чином,

¹³⁰ Aharony N. (Аароні Н.) Twitter use by three political leaders: An exploratory analysis [Електронний ресурс] / Н. Аароні // Online Information Review. — 2012. — Т. 36, № 4. — С. 587–603. — Режим доступу:

Шамі С., Хан С. і Ашфак А. (Shami S., Khan S. N., Ashfaq A.) дослідили стратегії зв'язків з громадськістю пакистанських політиків у Twitter, підкреслюючи вплив платформи на формування політичного іміджу¹³¹.

Якісний контент-аналіз як метод дослідження передбачає систематичне вивчення змісту комунікації для виявлення закономірностей, тем та значень. Він дозволяє дослідникам інтерпретувати текстові дані в їхньому контексті, надаючи глибше розуміння предмета. Хсі Х. та Шеннон С. (Hsieh H. F., Shannon S. E.) визначають якісний контент-аналіз як метод суб'єктивної інтерпретації текстових даних через систематичні процеси класифікації, кодування та виявлення тем або закономірностей¹³². Такий підхід особливо корисний при аналізі контенту соціальних медіа, де контекст та приховані повідомлення відіграють ключову роль.

У дослідженні застосовано якісний контент-аналіз, керуючись рекомендаціями Чжана Й. та Вільдемута Б. (Zhang Y., Wildemuth B. M.)¹³³. Аналіз включає кілька етапів:

1. **Збір даних:** з офіційних акаунтів у Twitter посольств Пакистану у Франції, Німеччині, Ірландії та Великій Британії за період від початку ведення сторінок було зібрано твіти. Дані включають зміст твітів, дати публікацій та метрики залученості (лайки, ретвіти, відповіді). Файли, які використовувались для аналізу були згруповані у формат CSV та Excel для легкого процесу кодування даних.

https://www.researchgate.net/publication/235309966_Twitter_use_by_three_political_leaders_An_exploratory_analysis. — Дата звернення (18.11.2024).

¹³¹ Shami S., Khan S. N., Ashfaq A. (Шамі С., Хан С., Ашфак А.) Constructing Political Images on Twitter: Analysis of Public Relations Strategy of Pakistani Politicians [Електронний ресурс] / S. Shami, S. N. Khan, A. Ashfaq // Journal of the Research Society of Pakistan. — 2019. — Vol. 56, No. 2. — P. 105–114. — Режим доступу: https://pu.edu.pk/images/journal/history/PDF-FILES/9_56_2_19.pdf. — Дата звернення (18.11.2024).

¹³² Hsieh, H. F., & Shannon, S. E. (Хсі Х., Шеннон С.) Three Approaches to Qualitative Content Analysis [Електронний ресурс] / H.-F. Hsieh, S. E. Shannon // Qualitative Health Research. — 2005. — Vol. 15, No. 9. — P. 1277–1288. — Режим доступу: https://www.researchgate.net/publication/7561647_Three_Approaches_to_Qualitative_Content_Analysis. — Дата звернення (19.11.2024).

¹³³ Zhang, Y., & Wildemuth, B. M. (Чжан Й., Вільдемут Б.) Qualitative Analysis of Content [Електронний ресурс] / Y. Zhang, B. M. Wildemuth // University of Texas at Austin. — Режим доступу: https://www.ischool.utexas.edu/~yanz/Content_analysis.pdf. — Дата звернення (19.11.2024).

2. **Підготовка даних:** зібрані твіти були організовані в єдиний набір даних, забезпечуючи послідовність форматування та видалення нерелевантної інформації.
3. **Визначення одиниці аналізу:** кожен окремий твіт розглядається як одиниця аналізу, що дозволяє детально вивчати його зміст та рівень залученості.
4. **Розробка категорій та схеми кодування:** використано індуктивний підхід для визначення категорій на основі повторюваних тем у даних.
Основні категорії:
 - **Економічна дипломатія:** твіти, пов'язані з торгівлею, інвестиціями та економічною співпрацею.
 - **Культурний обмін:** твіти, що просувають культурні заходи, спадщину та мистецтво.
 - **Ініціативи для діаспори:** твіти, спрямовані на взаємодію з пакистанською діаспорою, включаючи громадські заходи та підтримку.
 - **Освітні програми:** твіти про стипендії, освітні можливості та академічну співпрацю.
 - **Оголошення про події:** твіти з анонсами майбутніх заходів, конференцій та офіційних зустрічей.
5. **Кодування даних:** кожен твіт був віднесений до однієї з визначених категорій. Додатково проведено аналіз тональності для класифікації твітів як позитивних, нейтральних або негативних.
6. **Аналіз даних:** закодовані дані були проаналізовані для виявлення закономірностей у категоріях контенту, розподілі тональності та метриках залученості серед різних посольств.

Результати

➤ Аналіз тональності

Аналіз тональності твітів показав наступний розподіл:

1. Позитивні тенденції:

- **Стабільна позитивна взаємодія:** протягом аналізованого періоду близько 60% твітів мали позитивний характер, що свідчить про постійні зусилля посольств у просуванні сприятливих наративів та конструктивній взаємодії з аудиторією.
- **Піки під час культурних подій:** значне зростання позитивних настроїв спостерігалось під час культурних фестивалів та національних свят. Наприклад, під час таких заходів, як День Пакистану або культурні виставки, відбувався сплеск твітів, що підкреслювали культурну спадщину, що призводило до підвищеної позитивної взаємодії.

2. Нейтральні тенденції:

- **Стабільність інформаційного контенту:** нейтральні твіти, які становили близько 35% від загальної кількості, переважно надавали фактичну інформацію, таку як візові інструкції, офіційні оголошення та рутинні оновлення, підтримуючи постійну інформаційну присутність.

3. Негативні тенденції:

- **Низькі, але помітні коливання:** негативні твіти становили приблизно 5% від загальної кількості. Хоча їхня частка була загалом низькою, незначне зростання спостерігалось під час регіональних напружень або при розвінчанні дезінформації. Посольства використовували ці твіти для роз'яснення позицій або виправлення непорозумінь.

4. Порівняльний аналіз між посольствами:

- **Єдність у позитивних настроях:** усі чотири посольства підтримували схожу частку позитивних твітів, що демонструє єдиний підхід у просуванні іміджу Пакистану за кордоном.

- **Відмінності в нейтральних та негативних настроях:** спостерігалися незначні відмінності в нейтральних та негативних настроях між посольствами, що відображає локальні проблеми або специфічні для аудиторії занепокоєння.

5. Часові зміни та зовнішні впливи:

- **Вплив глобальних подій:** глобальні події, такі як міжнародні конференції або двосторонні зустрічі, впливали на тенденції настроїв. Позитивні настрої часто зростали під час успішних дипломатичних заходів, тоді як нейтральні або негативні настрої з'являлися під час періодів, що вимагали офіційних роз'яснень.
- **Сезонні варіації:** у певні періоди року, наприклад, під час пікових сезонів дипломатичного календаря, спостерігалася підвищена активність та відповідні зміни настроїв, що узгоджувалося зі стратегічними комунікаційними зусиллями.

➤ **Пояснення регіональних відмінностей в настроях**

Аналіз активності посольств Пакистану в Twitter у Франції, Німеччині, Ірландії та Великій Британії виявляє регіональні відмінності в настроях, зумовлені місцевим контекстом та двосторонніми відносинами.

1. Франція:

- **Зростання негативних настроїв:** Посольство у Франції демонструвало вищу частку твітів із негативним настроєм порівняно з іншими регіонами. Така тенденція пов'язана з подіями, такими як антифранцузькі протести в Пакистані у 2021 році, коли французьке посольство рекомендувало своїм громадянам тимчасово залишити країну через безпекові загрози¹³⁴. Посольство активно реагувало на ці напруження, що призвело до збільшення негативних комунікацій.

2. Німеччина:

¹³⁴ France tells citizens to leave Pakistan 'due to serious threats' [Електронний ресурс] // Al Jazeera. — 2021. — Режим доступу: <https://www.aljazeera.com/news/2021/4/15/france-tells-citizens-to-leave-pakistan-due-to-serious-threats>. — Дата звернення (19.11.2024).

- **Переважання нейтральних настроїв:** Посольство в Німеччині підтримувало переважно нейтральний тон. Такий підхід відповідає зосередженню посольства на наданні фактичної інформації та офіційних заяв, зокрема щодо інцидентів, таких як зняття пакистанського прапора в консульстві у Франкфурті¹³⁵.

3. Ірландія:

- **Акцент на позитивних настроях:** Посольство в Ірландії демонструвало вищу частоту твітів із позитивним настроєм. Тенденція відображає зусилля щодо зміцнення двосторонніх відносин та взаємодії з пакистанською діаспорою через культурні заходи, ініціативи спільноти та освітні програми, як зазначено на їхньому офіційному вебсайті.

4. Велика Британія:

- **Збалансований розподіл настроїв:** Посольство у Великій Британії демонструвало збалансоване поєднання позитивних, нейтральних та негативних настроїв. Такий баланс відповідає багатогранному характеру відносин між Великою Британією та Пакистаном, що охоплюють торгівлю, культурний обмін та вирішення питань спільноти, про що свідчать різні оновлення та оголошення.

➤ Метрики залученості

Середні показники залученості (лайки, ретвіти, відповіді) для кожної категорії:

- **Економічна дипломатія:** середня кількість лайків: 32.3, ретвітів: 11.04, відповідей: 5.96.
- **Культурний обмін:** середня кількість лайків: 34.42, ретвітів: 10.84, відповідей: 4.02.

¹³⁵ Pakistan's strong reaction after flag removed at Frankfurt consulate in Germany [Електронний ресурс] // Hindustan Times. — 2024. — Режим доступу: <https://www.hindustantimes.com/world-news/pakistans-strong-reaction-after-flag-removed-at-frankfurt-consulate-in-germany-101721636146802.html>. — Дата звернення (19.11.2024).

- **Ініціативи для діаспори:** середня кількість лайків: 49.11, ретвітів: 13.47, відповідей: 7.6.
- **Освітні програми:** середня кількість лайків: 96.24, ретвітів: 30.89, відповідей: 11.64.
- **Оголошення про події:** середня кількість лайків: 45.16, ретвітів: 13.1, відповідей: 8.04.

➤ **Показники залученості у кожному Посольстві в Twitter**

Аналіз показників взаємодії посольств Пакистану у Франції, Німеччині, Ірландії та Великій Британії в Twitter виявляє чіткі закономірності, що відображають ефективність цифрової комунікації кожної місії.

1. Посольство Пакистану у Франції:

- **Середня взаємодія:** твіти посольства отримували в середньому 13.88 вподобань, 5.02 ретвітів та 1.88 відповідей на публікацію.
- **Зміст:** значна частина контенту була присвячена культурному обміну, просуванню освітніх заходів та спадщини, що добре відгукувалося у аудиторії.

2. Посольство Пакистану в Німеччині:

- **Середня взаємодія:** твіти цього посольства отримували приблизно 15.49 вподобань, 4.01 ретвітів та 1.68 відповідей у середньому.
- **Зміст:** акцент на економічній дипломатії, висвітленні торговельних відносин, інвестиційних можливостей, а також сильний акцент на освітніх можливостях та програмах, що відповідає економічному та науковому ландшафту Німеччини.

3. Посольство Пакистану в Ірландії:

- **Середня взаємодія:** посольство досягло вищого рівня взаємодії, з твітами, що в середньому отримували 9.8 вподобань, 3.34 ретвітів та 1.78 відповідей.

- **Зміст:** контент часто зосереджувався на ініціативах для діаспори, залучаючи пакистанську спільноту в Ірландії через громадські заходи та підтримку.

4. Посольство Пакистану у Великій Британії:

- **Середня взаємодія:** твіти посольства у Великій Британії в середньому отримували 12.28 вподобань, 3.49 ретвітів та 2.45 відповідей.
- **Зміст:** збалансоване поєднання культурного обміну, освітніх програм, економічної залученості та заходів для діаспори характеризувало їхній контент, що приваблювало різноманітну аудиторію.

Висновки:

Середні показники взаємодії за країнами: Німеччина лідирує за середньою кількістю вподобань (15.49), що відображає високий інтерес аудиторії, тоді як Франція відзначається найвищою середньою кількістю ретвітів (5.02), що свідчить про контент, який легко поширюється. Велика Британія має найвищу середню кількість відповідей (2.45), що свідчить про успішну стратегію діалогів, яка сприяє взаємодії аудиторії.

Середні показники взаємодії за тематичними групами: показники демонструють, що освітні програми стабільно збирають найбільшу кількість вподобань та взаємодій у різних країнах, підкреслюючи їх привабливість. Культурний обмін та Ініціативи діаспори показують вищу середню кількість ретвітів та відповідей, підкреслюючи їхній потенціал викликати культурну гордість та сприяти обговоренням.

Висновки вказують на те, що зосередження уваги на освітньому контенті та створення кампаній, які легко поширюються та заохочують взаємодію, можуть максимізувати залучення на платформах. Німеччина, Франція та Ірландія виграють від адаптованих стратегій, тоді як Велика Британія пропонує модель для заохочення діалогу. Також узгодження контент-стратегій із конкретними інтересами аудиторії приймаючої країни підвищує взаємодію на цифрових платформах.

➤ **Порівняльний аналіз**

Посольство Пакистану у Франції:

Зміст: основна увага приділяється культурному та освітньому обміну, демонструючи багату спадщину Пакистану через художні виставки, музичні фестивалі та кулінарні заходи, а також освітні ініціативи.

Залучення аудиторії: культурні публікації знаходять відгук у французької аудиторії, що призводить до високих показників взаємодії. Однак твіти, пов'язані з економічною дипломатією, отримують менше уваги, що вказує на потенціал для стратегічного покращення.

Посольство Пакистану в Німеччині:

Зміст: збалансований підхід між економічною дипломатією та освітніми ініціативами, висвітлюючи торговельні можливості поряд із освітніми подіями.

Залучення аудиторії: твіти з акцентом на освітніх програмах привертають найбільшу увагу, поряд із економічними публікаціями, відображаючи інтерес Німеччини до торгівлі та інвестицій.

Посольство Пакистану в Ірландії:

Зміст: зосередженість на освітніх програмах та ініціативах для діаспори, просування стипендій та взаємодія з пакистанською спільнотою в Ірландії.

Залучення аудиторії: освітній контент привертає значну увагу, особливо від студентів та академічних установ. Публікації, пов'язані з діаспорою, отримують помірну взаємодію, що вказує на віддану, але нішеву аудиторію.

Посольство Пакистану у Великій Британії:

Зміст: різноманітна контент-стратегія, що охоплює економічну дипломатію, культурний обмін, освітні програми та взаємодію з діаспорою.

Залучення аудиторії: Ініціативи для діаспори та освітні програми досягають високого рівня взаємодії, відображаючи різноманітну та

мультикультурну аудиторію Великої Британії. Економічні та культурні публікації отримують трохи меншу, але теж значну увагу, підкреслюючи всебічне охоплення інформації та залучення аудиторії.

Якісний аналіз контенту Twitter-активності посольств Пакистану у Франції, Німеччині, Ірландії та Великій Британії виявляє різні стратегії цифрової дипломатії, адаптовані до контексту приймаючої країни. Акцент на культурному обміні у Франції відповідає французькій любові до мистецтва та культурної спадщини, що призводить до високої взаємодії з культурними публікаціями в Twitter (X). У Німеччині збалансований фокус на економічній дипломатії та освітніх ініціативах відображає інтерес країни до торгівлі та освіти, що призводить до значної взаємодії в обох сферах. Зосередженість на освітніх програмах та ініціативах для діаспори в Ірландії відповідає академічній спільноті, спільноті мігрантів-спеціалістів різних професій та пакистанській діаспорі, привертаючи значну увагу цих груп. Різноманітна контент-стратегія посольства у Великій Британії охоплює мультикультурну аудиторію, досягаючи високої взаємодії в різних категоріях.

Висновки демонструють важливість контекстно-специфічних стратегій цифрової дипломатії. Узгоджуючи контент з інтересами та культурними особливостями приймаючої країни, посольства можуть підвищити свою взаємодію та ефективно просувати імідж своєї нації за кордоном.

Ця частина дослідження надає уявлення про зусилля цифрової дипломатії посольств Пакистану у Франції, Німеччині, Ірландії та Великій Британії через якісний аналіз контенту їхньої активності в Twitter. Аналіз висвітлює значення адаптованих контент-стратегій для залучення різноманітної аудиторії та просування національних інтересів. Майбутні дослідження можуть дослідити вплив мультимедійного контенту, роль мови у взаємодії та ефективність конкретних кампаній у цифровій дипломатії.

Висновки до розділу 2

Дослідження показує як саме посольства Пакистану у Великій Британії, Ірландії, Німеччині та Франції використовують культурну, економічну, освітню та цифрову дипломатію для формування сприйняття та розвитку двосторонніх відносин.

Кейс-стаді свідчать, що публічна дипломатія Пакистану має помірний вплив на його імідж та сприйняття серед європейських націй. Такі ініціативи, як культурні фестивалі, освітні програми та цифрові комунікації, успішно підкреслюють спадщину та потенціал Пакистану. Наприклад, заходи на кшталт «Тижня моди Пакистану» в Лондоні або «Фестивалю манго» в Ірландії підвищують культурну видимість та сприяють подоланню культурних бар'єрів. Освітні співпраці, такі як «Освітній міст Пакистан-Велика Британія», сприяють налагодженню міжособистісних зв'язків та обміну знаннями, що веде до більш глибокого розуміння Пакистану. Однак, стійкі стереотипи та геополітична напруженість продовжують кидати тінь на ці зусилля, обмежуючи їх повний вплив.

Стратегії, які використовує Пакистан у публічній дипломатії, тісно пов'язані з ширшою концепцією м'якої сили. Вони включають використання культурної дипломатії для просування спадщини, розвиток академічних партнерств для посилення інтелектуальної співпраці та застосування цифрових платформ для взаємодії у режимі реального часу з різноманітною аудиторією. Особливо важливим інструментом стала цифрова дипломатія, зокрема через Twitter (X), для поширення наративів та спростування хибних уявлень. Аналіз даних Twitter виявляє різні тематичні пріоритети посольств: економічна дипломатія в Німеччині та культурне просування у Франції, що відображає адаптований підхід до публічної дипломатії.

Історичні взаємодії між Пакистаном та європейськими країнами значно вплинули на сучасні стратегії публічної дипломатії. Спадщина колоніальної історії з Великою Британією, наприклад, вимагає зосередження на діаспорі та культурній дипломатії для зміцнення доброзичливих відносин. Тривалі

торговельні відносини Пакистану з Німеччиною та Францією вплинули на його економічну дипломатію, з акцентом на торговельних ярмарках, інвестиційних форумах та двосторонніх угодах.

Незважаючи на досягнення, публічна дипломатія Пакистану стикається з певними викликами. Політична напруженість, зокрема занепокоєння щодо прав людини та безпеки, часто затьмарює позитивні наративи та ускладнює дипломатичні взаємодії. Обмежені ресурси зменшують масштаб та стійкість ініціатив публічної дипломатії, ускладнюючи охоплення ширшої аудиторії. Також розповсюдження негативних стереотипів в медіа-наративах становить значну перешкоду для зміцнення довіри та взаєморозуміння.

Можливості для покращення публічної дипломатії Пакистану полягають у стратегічному використанні його сильних сторін та подоланні цих викликів. Розширення ініціатив культурної дипломатії може створити платформи для змістовного діалогу та взаємодії. Зміцнення освітніх обмінів та партнерств може поглибити довгострокові зв'язки, тоді як цілеспрямована економічна дипломатія може продемонструвати ринковий потенціал Пакистану європейським інвесторам. Цифрова дипломатія пропонує економічно ефективний засіб для посилення цих зусиль, за умови, що вона буде доповнена належним навчанням та послідовними публікаціями контенту.

Аналіз показників взаємодії в Twitter серед посольств виявляє різні рівні взаємодії аудиторії, що підкреслює як можливості, так і сфери для покращення. Наприклад, культурні твіти посольства у Франції отримували вищу взаємодію, що свідчить про ефективність культурного контенту у встановленні зв'язків. Натомість твіти про економічну дипломатію у Посольства в Німеччині демонстрували помірну взаємодію, що вказує на потребу в більш привабливих наративах для залучення аудиторії.

РОЗДІЛ 3. ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ ПОШИРЕННЯ ПУБЛІЧНОЇ ДИПЛОМАТІЇ ПАКИСТАНУ В ЄВРОПІ

3.1. Сучасний стан та перспективи поширення публічної дипломатії Пакистану в Європі

Публічна дипломатія Пакистану в Європі наразі стикається зі складним середовищем, яке характеризується значними викликами та перспективними можливостями. Ефективна навігація в цьому контексті вимагає глибокого розуміння перешкод на шляху до успіху та визначення стратегічних напрямків для покращення.

Однією з основних перешкод є існуюча політична напруженість, яка впливає на відносини Пакистану з європейськими країнами. Питання, такі як занепокоєння щодо прав людини, безпеки та регіональної стабільності, часто домінують у дискурсі, затьмарюючи позитивні наративи. Наприклад, Європейський Союз висловлював занепокоєння щодо практик у сфері прав людини в Пакистані, що може напружувати дипломатичні відносини та перешкоджати зусиллям публічної дипломатії. Ініціативи публічної дипломатії Пакистану обмежені через фінансові ресурси. Фінансові обмеження заважають запуску комплексних та тривалих кампаній, які б резонували з європейською аудиторією. Відсутність адекватного фінансування впливає на якість та охоплення культурних програм, освітніх обмінів та медійних заходів, які є важливими компонентами ефективної публічної дипломатії.

Ще одним значним викликом є наявність негативних стереотипів та хибних уявлень про Пакистан у Європі. Медіа часто зосереджуються на конфліктах та нестабільності, нехтуючи багатою культурною спадщиною та досягненнями країни. Таке спотворене сприйняття створює бар'єр для побудови довіри та сприяння взаєморозумінню між Пакистаном та європейською громадськістю.

Проте існує кілька шляхів, через які Пакистан може підвищити ефективність та вплив своєї публічної дипломатії в Європі.

По-перше, інвестування в культурну дипломатію слугуватиме потужним інструментом для протидії негативним уявленням про країну. Демонстрація різноманітної культурної спадщини Пакистану через художні виставки, музичні фестивалі та кулінарні заходи може надати європейській аудиторії більш збалансоване та нюансоване розуміння країни. Співпраця з європейськими культурними інституціями може посилити ці зусилля та сприяти міжкультурному діалогу.

По-друге, зміцнення освітніх обмінів та академічних співпраць може побудувати довгострокові відносини та сприяти міжнаціональному та міждержавному взаєморозумінню. Надання стипендій пакистанським студентам, сприяння спільним дослідницьким проектам та встановлення партнерств між пакистанськими та європейськими університетами можуть створити платформи для обміну знаннями та міжособистісних зв'язків. Такі ініціативи не лише покращують імідж Пакистану, але й сприяють нарощуванню потенціалу та інноваціям.

По-третє, правильне та коректне використання цифрових платформ та соціальних мереж може значно розширити охоплення публічної дипломатії Пакистану. Залучаючи історії, віртуальні тури та інтерактивний контент можуть захопити молодшу аудиторію та протидіяти негативним наративам. Навчання дипломатів та культурних амбасадорів стратегіям цифрової комунікації може забезпечити узгоджену та впливову онлайн-присутність.

Залучення пакистанської діаспори в Європі представляє цінну можливість. Діаспора може виступати як культурні амбасадори, поширюючи власний досвід та сприяти демонстрації позитивного іміджу Пакистану. Організація громадських заходів, підтримка ініціатив, очолюваних діаспорою, та залучення їх до дипломатичних заходів можуть зміцнити зв'язки та підвищити довіру до зусиль публічної дипломатії.

Нарешті, вирішення занепокоєнь, висловлених європейськими партнерами щодо прав людини та управління, може відкрити шлях до більш конструктивних взаємодій. Демонстрація відданості реформам та прозорості

може побудувати довіру та відкрити можливості для співпраці в сферах спільного інтересу, таких як торгівля, безпека та розвиток.

На завершення, хоча публічна дипломатія Пакистану в Європі стикається з викликами, такими як політична напруженість, обмежені ресурси та негативні уявлення, існують реальні можливості для підвищення її ефективності. Інвестуючи в культурні та освітні ініціативи, використовуючи цифрові платформи, залучаючи діаспору та вирішуючи питання управління, Пакистан може побудувати більш позитивний та нюансований імідж у Європі, сприяючи зміцненню двосторонніх відносин та взаєморозуміння.

3.2. Практичні рекомендації для посилення м'якої сили Пакистану в Європі через публічну дипломатію

Просування багатой культурної спадщини Пакистану може стати основою для зміцнення м'якої сили. Організація культурних фестивалів, художніх виставок та музичних виступів у європейських містах здатна продемонструвати мистецьке розмаїття та історичну глибину нації. Співпраця з європейськими культурними інституціями, такими як Британська Рада або Гете-Інститут, може забезпечити автентичність та ширше охоплення цих заходів, сприяючи взаємному розумінню.

Зміцнення освітніх зв'язків може значно покращити імідж Пакистану за кордоном. Також залученість у спільних дослідницькі проекти та академічні партнерства між пакистанськими та європейськими інституціями сприятиме обміну знаннями та інноваціям. Програми, подібні до Erasmus+, які підтримують міжнародну мобільність студентів, можуть служити моделлю для таких обмінів.

У цифрову епоху ефективна онлайн-присутність є ключовою для публічної дипломатії. Посольства та консульства Пакистану в Європі повинні активно взаємодіяти на платформах соціальних мереж, поширюючи контент, що висвітлює досягнення країни, її культуру та можливості. Використання платформ, таких як Twitter, Facebook та Instagram, допоможе охопити

різноманітну аудиторію. Навчання дипломатів стратегіям цифрової комунікації забезпечить послідовність та впливовість повідомлень. Наприклад, Європейська служба зовнішніх дій ефективно використовує соціальні медіа для взаємодії з глобальною аудиторією, що може служити прикладом для наслідування.

Пакистанська діаспора в Європі є цінним ресурсом для публічної дипломатії. Заохочення ініціатив, очолюваних діаспорою, у культурній та бізнес-сферах може сприяти формуванню позитивного іміджу Пакистану. Підтримка громадських заходів, бізнес-форумів та культурних програм, організованих діаспорою, здатна зміцнити зв'язки та сприяти сприятливому сприйняттю. Співпраця з організаціями, такими як Торгово-промислова палата Пакистану у Великій Британії, може полегшити реалізацію таких ініціатив.

Встановлення відносин з європейськими медіа може допомогти представити збалансовані наративи про Пакистан. Організація прес-брифінгів, надання точної інформації та сприяння візитам журналістів до Пакистану можуть протидіяти негативним стереотипам. Висвітлення історій успіху, таких як технологічні інновації або соціальні ініціативи, здатне продемонструвати прогрес країни. Співпраця з міжнародними медіа-платформами для створення документальних фільмів або статей про культуру та розвиток Пакистану також може бути корисною.

Проактивне вирішення питань, пов'язаних з правами людини та управлінням, може зміцнити довіру та авторитет. Ведення діалогу з європейськими партнерами, впровадження реформ та демонстрація прозорості можуть прокласти шлях до більш конструктивної взаємодії. Наприклад, приведення національних стандартів у відповідність до міжнародних норм у сфері прав людини та участь у глобальних форумах можуть продемонструвати відданість Пакистану до покращення.

Просування торговельних та інвестиційних можливостей може підвищити м'яку силу Пакистану, демонструючи його економічний потенціал. Організація торговельних ярмарок, бізнес-форумів та інвестиційних

конференцій у європейських країнах може залучити інвесторів та підкреслити ринкові можливості Пакистану. Співпраця з європейськими бізнес-радами та торгово-промисловими палатами може сприяти цим зусиллям. Наприклад, EU-Pakistan Business Forum, який має на меті зміцнити торговельні відносини та може служити моделлю для таких ініціатив.

Створення мовних та культурних центрів у європейських містах може стати осередками культурного обміну та навчання. Мовні центри можуть пропонувати мовні курси, культурні майстер-класи та інформаційні сесії про Пакистан. Інституції, такі як Alliance Française або Instituto Cervantes, успішно просувають свої відповідні культури за кордоном, надаючи приклад для подібних пакистанських центрів.

Залучення європейської молоді через програми обміну, стажування та волонтерські можливості в Пакистані може сприяти встановленню довготривалих відносин. Такі програми дозволяють молодим європейцям особисто ознайомитися з Пакистаном, що веде до глибшого розуміння та цінування країни. Співпраця з міжнародними молодіжними організаціями може полегшити реалізацію цих обмінів.

Впровадження механізмів моніторингу та оцінки ініціатив публічної дипломатії допоможе визначити їхню ефективність та внести необхідні корективи. Регулярний зворотний зв'язок від європейської аудиторії, опитування та оцінка впливу можуть надати цінну інформацію. Використання аналітичних інструментів для вимірювання залученості на цифрових платформах також може інформувати про коригування стратегії.

Висновки до розділу 3

У цьому розділі були розглянуті виклики та можливості, з якими стикається Пакистан у своїй публічній дипломатії в Європі, а також були запропоновані практичні рекомендації для посилення його м'якої сили. Основні перешкоди включають політичну напруженість, обмежені фінансові ресурси та негативні стереотипи, що впливають на сприйняття країни. Однак, існують

значні можливості для покращення іміджу Пакистану через культурну дипломатію, освітні обміни, активну присутність у цифровому просторі та залучення діаспори. Інвестування в культурні заходи, такі як художні виставки та музичні фестивалі, може продемонструвати багату спадщину Пакистану та сприяти міжкультурному діалогу. Співпраця з європейськими культурними інституціями може посилити ці зусилля. Зміцнення освітніх зв'язків через стипендії та спільні дослідницькі проєкти сприятиме обміну знаннями та побудові довгострокових відносин. Активна присутність на цифрових платформах дозволить охопити широку аудиторію та протидіяти негативним наративам. Залучення пакистанської діаспори в Європі як культурних амбасадорів може зміцнити зв'язки та підвищити довіру до зусиль публічної дипломатії. Вирішення занепокоєнь європейських партнерів щодо прав людини та управління через прозорі реформи може відкрити шлях до більш конструктивних взаємодій. Просування торговельних та інвестиційних можливостей підкреслить економічний потенціал Пакистану. Створення мовних та культурних центрів у європейських містах сприятиме культурному обміну та навчанню. Залучення європейської молоді через програми обміну та стажування сприятиме глибшому розумінню країни. Впровадження механізмів моніторингу та оцінки ініціатив публічної дипломатії забезпечить їхню ефективність та адаптацію до потреб аудиторії. Таким чином, Пакистан має можливість значно посилити свою м'яку силу в Європі, використовуючи комплексний підхід, що поєднує культурні, освітні та цифрові ініціативи, а також активну взаємодію з діаспорою та європейськими партнерами.

ВИСНОВКИ

Аналіз зусиль Пакистану в сфері публічної дипломатії в Європі демонструє багатовимірний підхід, що поєднує культурні, освітні, економічні та цифрові стратегії, що свідчить про цілеспрямовані зусилля сприяти взаєморозумінню, зміцнювати м'яку силу та покращувати міжнародний імідж країни. Кожен розділ дослідження розкриває виклики та можливості, притаманні таким дипломатичним ініціативам, надаючи цінні уявлення про механізми сучасної публічної дипломатії.

У першому розділі розглядається концепція «м'якої сили» як ключового інструменту впливу на глобальні наративи через культурну привабливість, політичні цінності та зовнішню комунікацію. Історична еволюція публічної дипломатії демонструє її роль як ненасильницького засобу формування сприйняття. Використання Пакистаном м'якої сили відображає його потребу протидіяти стереотипам та просувати свою ідентичність як нації з багатою історією, культурою та потенціалом. Цей розділ встановлює теоретичні основи, підкреслюючи динамічну взаємодію між традиційною дипломатією та залученням громадськості.

Другий розділ зосереджується на взаємодії Пакистану з європейськими країнами, демонструючи важливість взаємної поваги та можливостей для співпраці. Розділ визначає історичний контекст відносин Пакистану з Європою та те, яким чином вони впливають на сучасні стратегії. Культурні фестивалі, такі як виставки у Великій Британії та Німеччині, підкреслюють зусилля Пакистану створити простір для культурного діалогу. Одночасно освітні програми, як-от «Освітній міст Пакистан-Велика Британія», акцентують увагу на інтелектуальному обміні, позиціонуючи освіту як основу для сталого розвитку відносин. Однак, існують виклики, оскільки політична напруженість та обмежені ресурси іноді перешкоджають повній реалізації цих ініціатив.

У третьому розділі дослідження показує значну роль цифрової дипломатії в сучасній публічній дипломатії. Використання Пакистаном платформ, таких як

Twitter (X), демонструє його спроби безпосередньо взаємодіяти з європейською аудиторією, демонструючи ініціативи та розвінчуючи хибні уявлення. Аналіз діяльності посольств у соціальних мережах виявляє різні підходи, адаптовані до приймаючої країни. Наприклад, культурний контент знаходить відгук у Франції, тоді як економічно орієнтована комунікація привертає увагу в Німеччині, що вказує на зростаючу важливість цифрових інструментів у формуванні сприйняття та впливі на двосторонні відносини в режимі реального часу.

Аналіз зусиль Пакистану в сфері публічної дипломатії в Європі демонструє багатогранну стратегію, спрямовану на покращення міжнародного іміджу та сприяння взаєморозумінню, що охоплює культурні, освітні, економічні та цифрові ініціативи, кожна з яких адаптована для різноманітних європейських аудиторій.

Чи була надана відповідь на основні дослідницькі питання?

- *Якою мірою публічна дипломатія Пакистану вплинула на його імідж та сприйняття серед європейських країн?*

Дослідження показує, що публічна дипломатія Пакистану досягла помірного успіху в зміні свого іміджу в Європі. Завдяки заходам, таким як «Фестиваль пакистанської кухні» в Парижі та кампаніям «Манго-дипломатія» в Ірландії та Великій Британії, Пакистан ефективно продемонстрував своє культурне багатство. Ініціативи дозволили європейській аудиторії отримати більш глибоке та позитивне уявлення про Пакистан, протидіючи поширеним стереотипам. Освітні програми, такі як «Освітній міст Пакистан-Велика Британія», підкреслюють важливість інтелектуальної співпраці, сприяючи взаємній повазі та розумінню. Також у дослідженні зазначено, що постійна геополітична напруженість, обмежені ресурси та стереотипи в медіа продовжують перешкоджати повній реалізації цих зусиль, що вказує на те, що, незважаючи на досягнутий прогрес, необхідні більш цілеспрямовані та послідовні стратегії для досягнення ширших та глибших змін у сприйнятті.

- *Які ключові компоненти та стратегії публічної дипломатії Пакистану в Європі та як вони узгоджуються з ширшою концепцією м'якої сили?*

Аналіз виділяє чотири ключові напрямки публічної дипломатії Пакистану: культурні, освітні, економічні та цифрові стратегії. Культурні ініціативи, такі як музичні вечори та художні виставки, демонструють зусилля представити Пакистан як країну з багатою та різноманітною спадщиною. Освітня дипломатія, особливо через академічну співпрацю, позиціонує Пакистан як активного партнера у сприянні інтелектуальному обміну. Економічна дипломатія узгоджується з цілями м'якої сили, представляючи Пакистан як привабливий напрямок для торгівлі та інвестицій. Цифрова дипломатія, зокрема через платформи, такі як Twitter, підкреслюється як критичний інструмент для просування цих ініціатив та прямої взаємодії з європейською аудиторією. Стратегії тісно узгоджуються з концепцією м'якої сили Джозефа Ная, зосереджуючись на привабливості, а не на примусі. Наприклад, культурні заходи у Франції та Ірландії не лише знайшли відгук у місцевої аудиторії, але й сприяли глибшій двосторонній взаємодії, поєднуючи м'яку силу з традиційними дипломатичними цілями. Інтеграція економічної та цифрової дипломатії в цю структуру демонструє усвідомлення Пакистаном взаємозв'язку сучасних дипломатичних інструментів.

- *Як історична взаємодія між Пакистаном та європейськими країнами вплинула на сучасні стратегії публічної дипломатії?*

Історична спадщина відіграє ключову роль у формуванні підходів Пакистану до публічної дипломатії. Колоніальне минуле з Великою Британією впливає на сучасні стратегії, з особливим акцентом на британсько-пакистанську діаспору. Пакистанська спільнота служить мостом для культурної та економічної взаємодії, сприяючи доброзичливості та співпраці. У Німеччині та Франції Пакистан використовує історичні торговельні зв'язки, беручи участь у виставках та інвестиційних форумах, щоб підкреслити свої промислові та сільськогосподарські продукти.

Історичні відносини вимагають тонкого підходу до дипломатії, балансує між необхідністю враховувати минулі образи та розвивати сучасні партнерства. Наприклад, акцент на освітніх та академічних обмінах з Великою Британією відображає спробу зміцнити довгострокові інтелектуальні зв'язки, одночасно враховуючи колоніальну спадщину.

- *Яким чином цифрова дипломатія впливає на проведення та просування публічної дипломатії Пакистану в Європі та які інструменти використовуються для цієї мети?*

Цифрова дипломатія суттєво змінила підходи Пакистану до проведення та просування публічної дипломатії в Європі. Аналіз активності в Twitter показує, що посольства адаптують свої повідомлення під аудиторію країни перебування. Наприклад, твіти французького посольства на культурну тематику отримали значний відгук, що свідчить про зацікавленість у мистецтві та спадщині. Подібним чином, економічно орієнтований контент німецького посольства привернув увагу бізнес-спільнот; публікації про торгові ярмарки досягли помірного, але значущого залучення.

Цифрові інструменти дозволяють Пакистану спілкуватися в режимі реального часу з міжнародною аудиторією, розвінчувати хибні уявлення та ефективно демонструвати свої ініціативи. У дослідженні також зазначено, що існують можливості для покращення, зокрема в застосуванні стратегій, заснованих на даних, та візуального сторітелінгу. Покращене цифрове навчання для дипломатів могло б посилити онлайн-присутність Пакистану та підвищити загальну ефективність його повідомлень.

- *З якими проблемами та можливостями стикається Пакистан у зміцненні своєї «м'якої сили» за допомогою публічної дипломатії в Європі?*

Дослідження висвітлює низку викликів, з якими стикається Пакистан у сфері публічної дипломатії. Серед них — політична напруженість, занепокоєння щодо прав людини та обмежені ресурси для реалізації масштабних кампаній. Ці фактори часто затьмарюють позитивні наративи, обмежуючи здатність Пакистану повністю реалізувати потенціал своїх

ініціатив м'якої сили. Додатково, негативні стереотипи, поширювані європейськими медіа, створюють значні перешкоди для побудови довіри та взаєморозуміння. Проте існують значні можливості для покращення ситуації. Пакистанська діаспора в Європі є ресурсом, який може відіграти ключову роль у посиленні культурних та економічних ініціатив. Активніше залучення діаспори до кампаній публічної дипломатії може розширити охоплення та підвищити довіру до Пакистану. Розширення партнерств з європейськими інституціями в галузях освіти, культури та бізнесу може створити міцні мости взаємної поваги та співпраці. Нарешті, удосконалення цифрової дипломатії через візуально привабливий та заснований на даних контент може підвищити рівень залученості, роблячи публічну дипломатію Пакистану більш впливовою та далекоглядною.

Таким чином, дослідження детально аналізує зусилля Пакистану в сфері публічної дипломатії в Європі, надаючи ґрунтовні відповіді на ключові питання. Обговорювані ініціативи демонструють продуманий та багатогранний підхід, проте наявні виклики підкреслюють необхідність у постійних та цілеспрямованих зусиллях. Інтеграція культурних, освітніх, економічних та цифрових стратегій свідчить про здатність Пакистану адаптуватися в умовах сучасної дипломатії. Завдяки стратегічним коригуванням та посиленню використання цифрових інструментів і мереж діаспори, Пакистан має потенціал значно зміцнити свою м'яку силу та посилити відносини по всій Європі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Євченко О. Елементи публічної дипломатії в політиці громад [Електронний ресурс] / О. Євченко // Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії. — 2022. — № 1(12). — С. 95–102. — Режим доступу: <https://relint.vnu.edu.ua/index.php/relint/article/download/254/228>. — Дата звернення (13.03.2024).
2. Коротков Д. С. Концепція «м'якої сили» в контексті зовнішньополітичної стратегії України [Електронний ресурс] / Д. С. Коротков // Політологія. — 2018. — №2. — С. 207–218. — Режим доступу: <https://core.ac.uk/download/pdf/268616706.pdf>. — Дата звернення (13.03.2024).
3. Мазука Л. Закордонне українство в системі публічної дипломатії України [Електронний ресурс] // Політичні дослідження. — 2024. — № 2(8). — С. 184–193. — Режим доступу: <https://doi.org/10.53317/2786-4774-2024-2-9>. — Дата звернення (09.03.2024).
4. Трофименко М. В. Програми обмінів як засіб реалізації публічної дипломатії [Електронний ресурс] / М. В. Трофименко // Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Історія. Політологія. — 2017. — Вип. 20. — С. 315–320. — Режим доступу: https://repository.mu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/552/1/programy_obminiv.pdf. — Дата звернення (09.03.2024).
5. Трофименко М. В. Діаспора як об'єкт та суб'єкт публічної дипломатії [Електронний ресурс] / М. В. Трофименко // Історико-політичні проблеми сучасного світу. — 2019. — Вип. 39. — С. 92–101. — Режим доступу: <https://mhpi.chnu.edu.ua/index.php/issues/article/view/163/141>. — Дата звернення (13.09.2024).
6. Французько-пакистанські відносини [Електронний ресурс] // Вікіпедія. — Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Французько-пакистанські_відносини. — Дата звернення (03.05.2024).
7. Abbasi, N. M. The Pakistani Diaspora in Europe and Its Impact on Democracy Building in Pakistan [Електронний ресурс] // International Institute for Democracy

- and Electoral Assistance. — 2010. — Режим доступа: <https://www.idea.int/sites/default/files/publications/chapters/the-role-of-the-european-union-in-democracy-building/eu-democracy-building-discussion-paper-41.pdf>. — Дата звернення: (09.03.2024).
8. Aharony N. (Аароні Н.) Twitter use by three political leaders: An exploratory analysis [Електронний ресурс] / Н. Аароні // Online Information Review. — 2012. — Т. 36, № 4. — С. 587–603. — Режим доступа: https://www.researchgate.net/publication/235309966_Twitter_use_by_three_political_leaders_An_exploratory_analysis. — Дата звернення (18.11.2024).
9. Ambassador Held a Virtual Meeting with Pakistani Diaspora in France [Електронний ресурс] // Embassy of Pakistan, Paris. — Режим доступа: <https://www.pakembparis.com/ambassador-held-a-virtual-meeting-with-pakistani-diaspora-in-france/>. — Дата звернення (17.11.2024).
10. ARY Digital. ARY Digital [Електронний ресурс]. — Режим доступа: <https://arydigitalnetwork.tv/ary-digital/>. — Дата звернення (14.03.2024).
11. Associated Press of Pakistan (APP). Pakistan Embassy Hosts Event with Athletes Representing Pakistan at Paris 2024 Olympics [Електронний ресурс] // Associated Press of Pakistan (APP). — Режим доступа: <https://www.app.com.pk/national/pakistan-embassy-hosts-event-with-athletes-representing-pakistan-at-paris-2024-olympics/>. — Дата звернення (18.11.2024).
12. Association of Friends of Pakistan Launched in Paris [Електронний ресурс] // Embassy of Pakistan, Paris. — Режим доступа: <https://www.pakembparis.com/association-of-friends-of-pakistan-launched-in-paris/>. — Дата звернення (16.11.2024).
13. Awan S. The Political Inclusion of Pakistanis in British and French Municipalities: A Comparison of Oldham, Villiers-le-Bel and Creil [Електронний ресурс] / S. Awan // Observatoire de la société britannique. — 2022. — № 29. — С. 111–133. — Режим доступа: <https://journals.openedition.org/osb/5869>. — Дата звернення (14.03.2024).

14. Ballesteros-Peiró A. The EU-Pakistan relationship: looking beyond the trading partnership [Электронный ресурс] / A. Ballesteros-Peiró // Elcano Royal Institute. — 2015. — Режим доступа: <https://www.realinstitutoelcano.org/en/analyses/the-eu-pakistan-relationship-looking-beyond-the-trading-partnership/>. — Дата звернення (25.03.2024).
15. British Council's 'PK-UK Season 2022 New Perspectives' launched at the Pakistan High Commission London [Электронный ресурс] // Pakistan High Commission, London. — 2022. — Режим доступа: <https://www.phclondon.org/pressrelease/british-council-qsquo-s-lsquo-pk-uk-season-2022-new-perspectives-rsquo->. — Дата звернення (27.05.2024).
16. British Council. Pakistan/UK: New Perspectives [Электронный ресурс] // British Council Pakistan. — Режим доступа: <https://www.britishcouncil.pk/programmes/pakistan-uk-new-perspectives>. — Дата звернення (21.05.2024).
17. British Council's 'PK-UK Season 2022 New Perspectives' launched at Pak HC London [Электронный ресурс] // Islamabad Post. — 2022. — Режим доступа: <https://islamabadpost.com.pk/british-councils-pk-uk-season-2022-new-perspectives-launched-at-pak-hc-london/>. — Дата звернення (05.09.2024).
18. British Pakistan Foundation [Электронный ресурс] // British Pakistan Foundation. — Режим доступа: <https://www.britishpakistanfoundation.com/>. — Дата звернення (16.09.2024).
19. Business Recorder. 'Germany on the Road' exhibition held [Электронный ресурс]. — Режим доступа: <https://www.brecorder.com/news/4035646>. — Дата звернення (15.03.2024).
20. Business Recorder. PFBA presents Pakistan-France trade performance awards 2006-2007 [Электронный ресурс]. — Режим доступа: <https://www.brecorder.com/news/amp/3609902>. — Дата звернення (15.03.2024).
21. Chitty N., Ji L., Rawnsley G. D. (Ed.). The Routledge Handbook of Soft Power [Электронный ресурс]. London: Routledge, 2021. — Режим доступа: <https://www.taylorfrancis.com/books/edit/10.4324/9781003189756/routledge->

[handbook-soft-power-naren-chitty-lilian-ji-gary-rawnsley](#). – Дата звернення (28.03.2024).

22. Collins S. D., DeWitt J. R., LeFebvre R. K. Hashtag diplomacy: Twitter as a tool for engaging in public diplomacy and promoting US foreign policy [Електронний ресурс] // S. D. Collins, J. R. DeWitt, R. K. LeFebvre // Place Branding and Public Diplomacy. — 2019. — Vol. 15, No. 2, pp. 78–96. — Режим доступу: <https://link.springer.com/article/10.1057/s41254-019-00119-5> — Дата звернення (19.03.2024).

23. CONNECT: Pakistan/UK New Perspectives [Електронний ресурс] // British Council. — 2022. — Режим доступу: <https://www.britishcouncil.pk/connect-pakistanuk-new-perspectives>. — Дата звернення (05.09.2024).

24. Convention between the Government of the French Republic and the Government of the Islamic Republic of Pakistan for the Avoidance of Double Taxation and the Prevention of Fiscal Evasion with Respect to Taxes on Income [Електронний ресурс] // Federal Board of Revenue, Government of Pakistan. — 1994. — Режим доступу: <https://download1.fbr.gov.pk/Docs/20181089104427221France.pdf>. — Дата звернення (21.05.2024).

25. Craig H. The Rhetoric of Soft Power: Public Diplomacy in Global Contexts. [Електронний ресурс]. – Ланхем: Rowman & Littlefield Publishers, 2012. – 245 с. – (Lexington studies in political communication). – Режим доступу: <https://books.google.ie/books?id=vPYTvqf6fzsC&printsec=copyright&hl=uk#v=onepage&q&f=false>. – Дата звернення (09.03.2024).

26. Cricket Ireland. Match Summary: [Pakistan Tour of Ireland] [Електронний ресурс] / Cricket Ireland. – Режим доступу: https://cricketireland.ie/matches/?tab=m_summary#m8b1fa2be-bf2c-47c2-a2d9-ee56f9f17297. – Дата звернення (07.09.2024).

27. Cull N.J. Public Diplomacy: Lessons from the past [Текст]. – Los Angeles: USC Center on Public Diplomacy at the Annenberg School, 2006. – Режим доступу:

<http://kamudiplomasisi.org/pdf/kitaplar/PDPerspectivesLessons.pdf>. — Дата звернення (09.03.2024).

28. Dar's focus on economic diplomacy [Електронний ресурс] // Pakistan Observer. — 27 березня 2024. — Режим доступу: <https://pakobserver.net/dars-focus-on-economic-diplomacy/>. — Дата звернення (15.05.2024).

29. Dr. Mohammad Faisal Assumes Office as New High Commissioner of Pakistan to the United Kingdom [Електронний ресурс] // Pakistan High Commission, London. — 2023. — Режим доступу: <https://www.phclondon.org/pressrelease/dr-mohammad-faisal-assumes-office-as-new-high-commissioner-of-pakistan-to-t>. — Дата звернення (21.09.2024).

30. Duncombe C. Twitter and transformative diplomacy: social media and Iran–US relations [Електронний ресурс] / C. Duncombe // International Affairs. — 2017. — Vol. 93, No. 3, pp. 545–562. — Режим доступу: <https://academic.oup.com/ia/article/93/3/545/3077244> — Дата звернення (19.03.2024).

31. Economic diplomacy to strengthen Pakistan's economy: Ishaq Dar [Електронний ресурс] // Dunya News. — 2024. — Режим доступу: <https://dunyanews.tv/en/Business/799706-Economic-diplomacy-to-strengthen-Pakistan/%27s-economy%3A-Ishaq-Dar>. — Дата звернення (19.09.2024).

32. “Economic diplomacy will strengthen Pakistan. Pakistan’s missions abroad should focus on attracting investments”; Foreign Minister Mohammad Ishaq Dar [Електронний ресурс] // Pakistan High Commission, London. — 2024. — Режим доступу: <https://www.phclondon.org/pressrelease/-ldquo-economic-diplomacy-will-strengthen-pakistan-pakistan-rsquo-s-mission>. — Дата звернення (16.09.2024).

33. “Economic diplomacy will strengthen Pakistan. Pakistan’s missions abroad should focus on attracting investments”; Foreign Minister Mohammad Ishaq Dar [Електронний ресурс] // Pakistan High Commission, London. — 2024. — Режим доступу: <https://www.phclondon.org/pressrelease/-ldquo-economic-diplomacy-will-strengthen-pakistan-pakistan-rsquo-s-mission>. — Дата звернення (21.09.2024).

34. Eight Steps to Germany [Электронный ресурс] // DAAD Pakistan. — Режим доступа: <https://www.daad.pk/en/study-research-in-germany/eight-steps-to-germany/>. — Дата звернення (05.11.2024).
35. E-Kachehry: Digital Interaction with Pakistani Community in Germany [Электронный ресурс] // Embassy of Pakistan, Berlin. — 2021. — Режим доступа: <https://pakemb.de/e-kachehry-digital-interaction-with-pakistani-community-in-germany/>. — Дата звернення (05.11.2024).
36. Embassy of Pakistan Dublin [Электронный ресурс] // Embassy of Pakistan, Dublin. — Режим доступа: <https://pakembassydublin.org/home>. — Дата звернення (22.09.2024).
37. Embassy of Pakistan, Germany. Official Facebook Page [Электронный ресурс] / Embassy of Pakistan, Germany. — Режим доступа: <https://www.facebook.com/PakinGermany/>. — Дата звернення (11.11.2024).
38. Embassy of Pakistan in France. Economic Actors [Электронный ресурс] // Embassy of Pakistan in France. — Режим доступа: <https://pk.ambafrance.org/-Economic-Actors->. — Дата звернення (17.11.2024).
39. Embassy of Pakistan in Paris Hosts Vibrant End-of-Year Celebration for Bienvenue en France [Электронный ресурс] // Radio Pakistan. — Режим доступа: <https://www.radio.gov.pk/14-05-2024/embassy-of-pakistan-in-paris-hosts-vibrant-end-of-year-celebration-for-bienvenue-en-france>. — Дата звернення (17.11.2024).
40. Embassy of Pakistan, Paris. Official Website [Электронный ресурс] // Embassy of Pakistan, Paris. — Режим доступа: <https://www.pakembparis.com/>. — Дата звернення (15.11.2024).
41. Embassy of Pakistan, Paris. Foreign Minister's Portal [Электронный ресурс] // Embassy of Pakistan, Paris. — Режим доступа: <https://www.pakembparis.com/foreign-ministers-portal/>. — Дата звернення (15.11.2024).
42. Embassy of the Islamic Republic of Pakistan in Ireland. Diaspora [Электронный ресурс]. — Режим доступа: <https://pakembassydublin.org/diaspora>. — Дата звернення (14.03.2024).

43. Embassy of Pakistan, Paris. Pakistani Community in France Urged to Work with Embassy to Improve Bilateral Trade and Investment [Электронный ресурс] // Embassy of Pakistan, Paris. — Режим доступа: <https://www.pakembparis.com/pakistani-community-in-france-urged-to-work-with-embassy-to-improve-bilateral-trade-and-investment/>. — Дата звернення (17.11.2024).
44. “Enhancing Pakistan-UK bilateral trade paves way for economic development and prosperity” [Электронный ресурс] // Pakistan High Commission, London. — 2024. — Режим доступа: <https://www.phclondon.org/pressrelease/-ldquo-enhancing-pakistan-uk-bilateral-trade-paves-way-for-economic-developop>. — Дата звернення (16.09.2024).
45. EU-Pakistan Strategic Engagement Plan [Электронный ресурс] // Council of the European Union. — 2019. — Режим доступа: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-7857-2019-INIT/en/pdf>. — Дата звернення (25.03.2024).
46. Facebook. Media Post: [Media Coverage of Inauguration of Pakistani Restaurant in Blackrock, Dublin. Video] [Электронный ресурс] // Facebook. — Режим доступа: <https://www.facebook.com/watch/?v=753259346724991>. — Дата звернення (26.09.2024).
47. Facebook. Media Post: [Orientation Session for new incoming Pakistani healthcare professionals in Ireland] [Электронный ресурс] // Facebook. — Режим доступа: https://www.facebook.com/story.php/?story_fbid=490028083664140&id=100079708574361. — Дата звернення (05.11.2024).
48. Facebook. Media Post: [Pakistan Embassy Germany welcomes Pakistani athletes participating in Berlin Marathon 2023] [Электронный ресурс] // Pakistan Embassy Germany on Facebook. — 2023. — Режим доступа: <https://www.facebook.com/PakinGermany/posts/pakistan-embassy-germany-welcomes-the-pakistani-athletes-participating-in-berlin/701062615380030/>. — Дата звернення (14.11.2024).

49. Facebook. Video Post: [Sports festivals continue to mark Pakistan Independence Day celebrations] [Электронный ресурс] // Facebook. – Режим доступа: <https://www.facebook.com/reel/310331771447414>. – Дата звернення (18.11.2024).
50. Farooqui, Aisha. Twitter Post: [Delighted to welcome Ambassador Mary O Neil] [Электронный ресурс] // Twitter. – Режим доступа: <https://x.com/aishafarooqui7/status/1851333264398524462>. – Дата звернення (05.11.2024).
51. Farooqui, Aisha. Twitter Post: [Meeting with Ambassador Mary O'Neil] [Электронный ресурс] / Twitter. – Режим доступа: <https://x.com/aishafarooqui7/status/1851334754941222925>. – Дата звернення (05.11.2024).
52. First Franco-Pakistani Web TV Channel FP92 Launched [Электронный ресурс] // The Nation. – Режим доступа: <https://www.nation.com.pk/05-Jul-2024/first-franco-pakistani-web-tv-channel-fp92-launched>. – Дата звернення (16.11.2024).
53. FM Ishaq Dar calls for 'economic diplomacy' to make Pakistan stronger [Электронный ресурс] // ARY News. — 2024. — Режим доступа: <https://arynews.tv/fm-ishaq-dar-calls-for-economic-diplomacy-to-make-pakistan-stronger/>. — Дата звернення (19.09.2024).
54. FM underlines significance of economic-diplomacy [Электронный ресурс] // The Express Tribune. – 21 березня 2024. – Режим доступа: <https://tribune.com.pk/story/2460010/fm-underlines-significance-of-economic-diplomacy>. – Дата звернення (15.05.2024).
55. Foreign Minister Makhdoom Shah Mahmood Qureshi meets Members of the British Pakistani Diaspora [Электронный ресурс] // Ministry of Foreign Affairs, Government of Pakistan. — 2021. — Режим доступа: <https://mofa.gov.pk/press-releases/foreign-minister-makhdoom-shah-mahmood-qureshi-meets-members-of-the-british-pakistani-diaspora>. — Дата звернення (14.09.2024).

56. Foreign Minister concludes official visit to Germany [Электронный ресурс] // Ministry of Foreign Affairs, Pakistan. — 2022. — Режим доступа: <https://www.mofa.gov.pk/press-releases/foreign-minister-concludes-official-visit-to-germany>. — Дата звернення (13.11.2024).
57. Former Ambassadors [Электронный ресурс] // Embassy of the Islamic Republic of Pakistan, Berlin. — Режим доступа: <https://pakemb.de/category/former-ambassadors/page/3/>. — Дата звернення (01.04.2024).
58. France tells citizens to leave Pakistan 'due to serious threats' [Электронный ресурс] // Al Jazeera. — 2021. — Режим доступа: <https://www.aljazeera.com/news/2021/4/15/france-tells-citizens-to-leave-pakistan-due-to-serious-threats>. — Дата звернення (19.11.2024).
59. Germany and Pakistan: Bilateral Relations [Электронный ресурс] // Business Recorder. — 2022. — Режим доступа: <https://www.brecorder.com/news/40200913/germany-and-pakistan-bilateral-relations>. — Дата звернення (01.04.2024).
60. GREAT Scholarships Pakistan [Электронный ресурс] // British Council. — 2024. — Режим доступа: <https://www.britishcouncil.pk/study-uk/scholarships-funding/great-scholarships-pakistan>. — Дата звернення (05.09.2024).
61. HBL hosts Roshan Digital Account event in London, UK [Электронный ресурс] // The Friday Times. — 2022. — Режим доступа: <https://thefridaytimes.com/02-Nov-2022/hbl-hosts-roshan-digital-account-event-in-london-uk>. — Дата звернення (12.09.2024).
62. Hedling E., Bremberg N. (Гедлінг Е., Бремберг Н.) Practice Approaches to the Digital Transformations of Diplomacy: Toward a New Research Agenda [Электронный ресурс] / E. Hedling, N. Bremberg // International Studies Review. — 2021. — Vol. 23, No. 4, pp. 1595–1618. — Режим доступа: <https://academic.oup.com/isr/article/23/4/1595/6309155>. — Дата звернення (22.03.2024).

63. Heinrich Böll Stiftung Pakistan. Scholarships [Электронный ресурс] / Heinrich Böll Stiftung Pakistan. — Режим доступа: <https://pakistan.hss.de/scholarships/>. — Дата звернення (08.09.2024).
64. High Commission's Cricket Team participates in Pakistan Overseas Cricket Cup Tournament [Электронный ресурс] // Pakistan High Commission, London. — 2021. — Режим доступа: <https://www.phclondon.org/pressrelease/high-commission-and-39-s-cricket-team-participates-in-pakistan-overseas-cri>. — Дата звернення (22.09.2024).
65. High Commissioner holds a virtual interactive meeting with community members [Электронный ресурс] // Pakistan High Commission, London. — 2021. — Режим доступа: <https://www.phclondon.org/pressrelease/high-commissioner-holds-a-virtual-interactive-meeting-with-community-member>. — Дата звернення (15.09.2024).
66. Hsieh, H. F., & Shannon, S. E. (Хси Х., Шеннон С.) Three Approaches to Qualitative Content Analysis [Электронный ресурс] / H.-F. Hsieh, S. E. Shannon // Qualitative Health Research. — 2005. — Vol. 15, No. 9. — P. 1277–1288. — Режим доступа: https://www.researchgate.net/publication/7561647_Three_Approaches_to_Qualitative_Content_Analysis. — Дата звернення (19.11.2024).
67. Image Gallery [Электронный ресурс] // Embassy of Pakistan, Dublin. — Режим доступа: <https://pakembassydublin.org/image-gallery>. — Дата звернення (25.09.2024).
68. Inauguration of Digital Tourism Corner [Электронный ресурс] // Embassy of the Islamic Republic of Pakistan, Berlin. — 2022. — Режим доступа: <https://pakemb.de/inauguration-of-digital-tourism-corner/>. — Дата звернення (13.11.2024).
69. Instagram: World Leaders on Display [Электронный ресурс] // USC Center on Public Diplomacy. — Режим доступа: <https://uscpublicdiplomacy.org/story/instagram-world-leaders-display>. — Дата звернення (19.03.2024).

70. International Charity Bazaar [Электронный ресурс] // International Charity Bazaar. — Режим доступа: <https://icbdublin.com/>. — Дата звернення (25.09.2024).
71. Ireland–Pakistan relations [Электронный ресурс] // Wikipedia. — Режим доступа: https://en.wikipedia.org/wiki/Ireland%E2%80%93Pakistan_relations. — Дата звернення (27.03.2024).
72. Islamic Relief Ireland. Pakistan Floods Appeal [Электронный ресурс]. — Режим доступа: <https://www.islamic-relief.ie/pakistan-floods-appeal/>. — Дата звернення (14.03.2024).
73. Jammu and Kashmir Dispute [Электронный ресурс] // Ministry of Foreign Affairs, Pakistan. — Режим доступа: <https://mofa.gov.pk/jammu-and-kashmir-dispute>. — Дата звернення (21.09.2024).
74. Joint Statement of the EU-Pakistan Summit, Brussels, 17 June 2009 [Электронный ресурс] // Council of the European Union. — Режим доступа: https://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/declarations/108562.pdf. — Дата звернення (25.03.2024).
75. Joint Statement of the Second EU-Pakistan Summit, Brussels, 4 June 2010 [Электронный ресурс] // Council of the European Union. — Режим доступа: https://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2009_2014/documents/dsas/dv/council_2-eu-pkst_/council_2-eu-pkst_en.pdf. — Дата звернення (25.03.2024).
76. Kalra, V. S. (ред.). Pakistani Diasporas: Culture, Conflict, and Change [Электронный ресурс]. — Oxford University Press, 2009. — Режим доступа: https://warwick.ac.uk/fac/soc/sociology/staff/virinderkalra/pakistani_diasporas.pdf. — Дата звернення (13.03.2024).
77. Khatib L., Dutton W. H., Thelwall M. Public Diplomacy 2.0: A Case Study of the US Digital Outreach Team [Электронный ресурс] / L. Khatib, W. H. Dutton, M. Thelwall // The Middle East Journal. — 2012. — Vol. 66, No. 3, pp. 453–472. — Режим доступа: <https://www.jstor.org/stable/23256656>. — Дата звернення (19.03.2024).
78. Legacy Project launched at the Pakistan High Commission London [Электронный ресурс] // Islamabad Post. — 2022. — Режим доступа:

<https://islamabadpost.com.pk/legacy-project-launched-at-the-pakistan-high-commission-london/>. — Дата звернення (15.09.2024).

79. Mazhar M. A. Changing Patterns of Migration from Pakistan to Germany: From Fleeing Persecution to Seeking a Better Life [Електронний ресурс] / М. А. Mazhar // Bertelsmann Stiftung. — 2018. — 30 р. — Режим доступу: https://www.bertelsmann-stiftung.de/fileadmin/files/Projekte/Migration_fair_gestalten/IB_Bericht_Changing_patterns_of_migration_from_Pakistan_2018.pdf. — Дата звернення (14.03.2024).

80. Media Coverage of Pakistan Day 2024 Flag Hoisting Ceremony [Електронний ресурс] // Embassy of Pakistan, Dublin, Facebook. — Режим доступу: <https://www.facebook.com/watch/?v=1661355727937054>. — Дата звернення (22.09.2024).

81. Mehndi Kebabs: Pakistani Embassy in France Celebrate Culture in Lyon Festival [Електронний ресурс] // Geo News. — Режим доступу: <https://www.geo.tv/latest/549911-mehndi-kebabs-pakistani-embassy-in-france-celebrate-culture-in-lyon-festival>. — Дата звернення (17.11.2024).

82. Melissen J. (Ed.). The New Public Diplomacy: Soft Power in International Relations [Електронний ресурс]. — Netherlands Institute of International Relations, 2005. — Режим доступу: https://culturaldiplomacy.org/academy/pdf/research/books/soft_power/The_New_Public_Diplomacy.pdf. — Дата звернення (05.03.2024).

83. Melissen J. Wielding Soft Power: The New Public Diplomacy [Електронний ресурс]. — Netherlands Institute of International Relations, 2005. — Режим доступу: https://culturaldiplomacy.org/academy/pdf/research/books/soft_power/Wielding_Soft_Power_-_The_New_Public_Diplomacy_-_Jan_Melissen.pdf — Дата звернення (09.03.2024).

84. Mohyidin, R. Changing Narratives: An Evaluation of Pakistan's Public Diplomacy Efforts Under Imran Khan [Електронний ресурс] // International Journal of Communication. — 2023. — Vol. 17. — P. 2573–2595. — Режим доступу:

<https://ijoc.org/index.php/ijoc/article/download/18720/4128>. — Дата звернення (09.03.2024).

85. Muslim Museum UK. Mohammad Sarwar – First Muslim MP [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://muslimmuseum.org.uk/mohammad-sarwar-first-muslim-mp/>. — Дата звернення (13.03.2024).

86. Multicultural fashion show held at Embassy of Pakistan, Paris [Електронний ресурс] // The Nation. — 2024. — Режим доступу: <https://www.nation.com.pk/03-Oct-2024/multicultural-fashion-show-held-at-embassy-of-pakistan-paris>. — Дата звернення (10.10.2024).

87. Minister of State for Overseas Pakistanis Interacts with Pakistani Community in France [Електронний ресурс] // Embassy of Pakistan, Paris. — Режим доступу: <https://www.pakembparis.com/minister-of-state-for-overseas-pakistanis-interacts-with-pakistani-community-in-france/>. — Дата звернення (16.11.2024).

88. Niaz, L., Nasir, S. The Pakistani Diaspora in UK: Evolution, Integration and Challenges [Електронний ресурс] // CIMRAD Working Paper No. 01-18. — Lahore: Lahore School of Economics, 2018. — Режим доступу: <https://www.gids.org.pk/wp-content/uploads/2022/08/CIMRAD-Working-Paper-01-18-Complete-1.pdf>. — Дата звернення (13.03.2024).

89. Nye Joseph S. Jr. Soft Power the Means to Success in World Politics [Електронний ресурс]. — Academia.edu. — Режим доступу: https://www.academia.edu/28699788/Soft_Power_the_Means_to_Success_in_World_Politics_Joseph_S_Nye_Jr. — Дата звернення (05.03.2024).

90. Pak-German Trade Relations [Електронний ресурс] // Friedrich Naumann Foundation for Freedom. — 2021. — Режим доступу: <https://www.freiheit.org/pakistan/pak-german-trade-relations>. — Дата звернення (13.11.2024).

91. Pakistan's Embassy in Paris Celebrates Arshad Nadeem's Exceptional Olympic Performance [Електронний ресурс] // We News English. — Режим доступу: <https://wenewsenglish.pk/pakistans-embassy-in-paris-celebrates-arshad-nadeems-exceptional-olympic-performance/>. — Дата звернення (18.11.2024).

92. Pakistan's strong reaction after flag removed at Frankfurt consulate in Germany [Электронный ресурс] // Hindustan Times. — 2024. — Режим доступа: <https://www.hindustantimes.com/world-news/pakistans-strong-reaction-after-flag-removed-at-frankfurt-consulate-in-germany-101721636146802.html>. — Дата звернения (19.11.2024).
93. Pakistan Business Day Held in Berlin [Электронный ресурс] // Embassy of the Islamic Republic of Pakistan, Berlin. — 2013. — Режим доступа: <https://pakemb.de/pakistan-business-day-held-in-berlin/>. — Дата звернения (03.05.2024).
94. Pakistan Cultural Day [Электронный ресурс] // Institut National des Langues et Civilisations Orientales (Inalco). — 2023. — Режим доступа: <https://www.inalco.fr/en/events/pakistan-cultural-day>. — Дата звернения (15.11.2024).
95. Pakistan-German Friendship Society Launched in Berlin [Электронный ресурс] // The Diplomatic Insight. — 2022. — Режим доступа: <https://thediomaticinsight.com/pakistan-german-friendship-society-launched-in-berlin/>. — Дата звернения (14.11.2024).
96. Pakistan High Commission London [Электронный ресурс] // Pakistan High Commission, London. — Режим доступа: <https://www.phclondon.org/>. — Дата звернения (11.09.2024).
97. Pakistan High Commission officers in London advised to attract investments by Foreign Minister [Электронный ресурс] // Centreline. — 2024. — Режим доступа: <https://centreline.com.pk/2024/03/20/pakistan-high-commission-officers-in-london-advised-to-attract-investments-by-foreign-minister/>. — Дата звернения (19.09.2024).
98. Pakistan High Commission, London celebrates Independence Day [Электронный ресурс] // Press Information Department, Government of Pakistan. — 2024. — Режим доступа: https://pid.gov.pk/site/press_detail/26149. — Дата звернения (11.09.2024).

99. Pakistan High Commission UK [Электронный ресурс] // Facebook. — Режим доступа: <https://www.facebook.com/PakistaninUK1/>. — Дата звернения (11.09.2024).
100. Pakistani Ambassador Strengthens Pakistan-Germany Community Relations [Электронный ресурс] // World Affairs Insider. — 2024. — Режим доступа: <https://worldaffairsinsider.com/pakistani-ambassador-strengthens-pakistan-germany-community-relations/>. — Дата звернения (12.11.2024).
101. Pakistani Diaspora [Электронный ресурс] // Migrant Resource Centre, Pakistan. — Режим доступа: <https://www.mrc.org.pk/en/migration-network/pakistani-diaspora>. — Дата звернения (16.09.2024).
102. Pakistani Festivity at the Institute for Cultural Diplomacy [Электронный ресурс] // Berlin Global. — 2019. — Режим доступа: <https://www.berlinglobal.org/index.php?pakistani-festivity-at-the-institute-for-cultural-diplomacy>. — Дата звернения (14.11.2024).
103. Pakistani Students Association of Ireland [Электронный ресурс] // Facebook. — Режим доступа: <https://www.facebook.com/groups/40352027516/>. — Дата звернения (22.09.2024).
104. Pakistan Embassy Germany [Электронный ресурс] // GovServ. — Режим доступа: <https://www.govserv.org/DE/Berlin/114846148549696/Pakistan-Embassy-Germany>. — Дата звернения (11.11.2024).
105. Pakistan Embassy Welcomes Special Olympics Team with Pride [Электронный ресурс] // The Diplomatic Insight. — 2023. — Режим доступа: <https://thediplomaticinsight.com/pakistan-embassy-welcomes-special-olympics-team-with-pride/>. — Дата звернения (14.11.2024).
106. Pakistan Ireland Business Council [Электронный ресурс] // Pakistan Ireland Business Council. — Режим доступа: <https://pakistanirelandbusinesscouncil.ie/>. — Дата звернения (01.04.2024).
107. Pakistan needs to prioritize economic diplomacy in current circumstances: FM [Электронный ресурс] // Radio Pakistan. — 2024. — Режим доступа:

<https://www.radio.gov.pk/20-03-4/pakistan-needs-to-prioritize-economic-diplomacy-in-current-circumstances-fm>. — Дата звернення (19.09.2024).

108. Pak-UK Education Gateway [Електронний ресурс] // British Council. — 2018. — Режим доступу: <https://www.britishcouncil.pk/programmes/education/higher-education/pak-uk-education-gateway>. — Дата звернення (05.09.2024).

109. Pak-UK Education Gateway [Електронний ресурс] // Higher Education Commission, Pakistan. — 2018. — Режим доступу: <https://www.hec.gov.pk/english/scholarshipsgrants/PUEG/Pages/default.aspx>. — Дата звернення (05.09.2024).

110. PHS-Peridot Research Mobility Program [Електронний ресурс] // Campus France Pakistan. — Режим доступу: <https://www.pakistan.campusfrance.org/phc-peridot-research-mobility-program>. — Дата звернення (15.11.2024).

111. Political Relations [Електронний ресурс] // Embassy of Pakistan, Dublin. — Режим доступу: <https://pakembassydublin.org/political-relations>. — Дата звернення (27.03.2024).

112. Public Diplomacy Initiative Celebrating Pakistan Launched in France [Електронний ресурс] // Associated Press of Pakistan (APP). — Режим доступу: <https://www.app.com.pk/global/public-diplomacy-initiative-celebrating-pakistan-launched-in-france/>. — Дата звернення (17.11.2024).

113. Public Diplomacy Initiative Celebrating Pakistan Launched in France is Producing Results [Електронний ресурс] // Embassy of Pakistan, Paris. — Режим доступу: <https://www.pakembparis.com/public-diplomacy-initiative-celebrating-pakistan-launched-in-france-is-producing-results/>. — Дата звернення (17.11.2024).

114. Punjab Small Industries Corporation [Електронний ресурс] // Government of Punjab. — Режим доступу: <https://psic.gop.pk/index.html>. — Дата звернення (25.09.2024).

115. Science & Technology Diaspora [Електронний ресурс] // Consulate General of Islamic Republic of Pakistan, Frankfurt am Main. — Режим доступу: <https://www.pakmissionfrankfurt.de/st-diaspora>. — Дата звернення (12.11.2024).

116. Shami S., Khan S. N., Ashfaq A. (Шами С., Хан С., Ашфак А.) Constructing Political Images on Twitter: Analysis of Public Relations Strategy of Pakistani Politicians [Электронный ресурс] / S. Shami, S. N. Khan, A. Ashfaq // Journal of the Research Society of Pakistan. — 2019. — Vol. 56, No. 2. — P. 105–114. — Режим доступа: https://pu.edu.pk/images/journal/history/PDF-FILES/9_56_2_19.pdf. — Дата звернення (18.11.2024).
117. Showcase – Ireland's Creative Expo® [Электронный ресурс] // Design & Crafts Council Ireland. — Режим доступа: <https://showcaseireland.com/>. — Дата звернення (25.09.2024).
118. Small and Medium Enterprises Development Authority (SMEDA) [Электронный ресурс] // SMEDA. — Режим доступа: <https://smeda.org/>. — Дата звернення (25.09.2024).
119. ‘Taste the World’ Food Festival at Serena Hotel [Электронный ресурс] // Centreline. — 2024. — Режим доступа: <https://centreline.com.pk/2024/05/05/taste-the-world-food-festival-at-serena-hotel/>. — Дата звернення (14.11.2024).
120. The Ambassador of Pakistan in France [Электронный ресурс] // Embassy of Pakistan, Paris. — Режим доступа: <https://www.pakembparis.com/the-ambassador-of-pakistan-in-france/>. — Дата звернення (18.11.2024).
121. The European Union and Pakistan. (EEAS) [Электронный ресурс]. — Режим доступа: https://www.eeas.europa.eu/pakistan/european-union-and-pakistan_en. — Дата звернення (10.03.2024).
122. The Legacy Project launched at the Pakistan High Commission London to celebrate the achievements of the British Pakistanis [Электронный ресурс] // Pakistan High Commission, London. — 2022. — Режим доступа: <https://www.phclondon.org/pressrelease/the-legacy-project-launched-at-the-pakistan-high-commission-london-to-celeb>. — Дата звернення (16.09.2024).
123. The Sialkot Chamber of Commerce & Industry [Электронный ресурс] // SCCI. — Режим доступа: <https://scci.com.pk/>. — Дата звернення (13.11.2024).

124. Trade & Investment [Электронный ресурс] // Pakistan High Commission, London. — Режим доступа: [<https://www.phclondon.org/trade-investment>]. — Дата звернення (19.09.2024).
125. Training Session on Digital Diplomacy [Электронный ресурс] // Ministry of Foreign Affairs, Pakistan. — 2022. — Режим доступа: <https://mofa.gov.pk/training-session-on-digital-diplomacy>. — Дата звернення (11.11.2024).
126. Twiplomacy Study 2016 [Электронный ресурс] // USC Center on Public Diplomacy. — 2016. — Режим доступа: <https://uscpublicdiplomacy.org/story/2016-twiplomacy-study>. — Дата звернення (21.03.2024).
127. Urdu Cultural Day Celebrated in INALCO, France [Электронный ресурс] // Embassy of Pakistan, Paris. — Режим доступа: <https://www.pakembparis.com/urdu-cultural-day-celebrated-in-inalco-france/>. — Дата звернення (15.11.2024).
128. Virtual Khuli Katchehri by Pakistan High Commissioner [Электронный ресурс] // Pakistan High Commission, London. — 2021. — Режим доступа: [<https://www.phclondon.org/pressrelease/54857-virtual-khuli-katchehri-by-pakistan-high-commissioner>]. — Дата звернення (14.09.2024).
129. Virtual Student Federal Service [Электронный ресурс] // U.S. Department of State. — Режим доступа: <https://careers.state.gov/interns-fellows/virtual-student-federal-service/>. — Дата звернення (19.12.2024).
130. Yepsen E. A. Practicing Successful Twitter Public Diplomacy: A Model and Case Study of U.S. Efforts in Venezuela [Электронный ресурс] / E. A. Yepsen // CPD Perspectives on Public Diplomacy. — 2012. — Paper 6. — Режим доступа: <https://uscpublicdiplomacy.org/sites/uscpublicdiplomacy.org/files/useruploads/u35361/2012%20Paper%206.pdf> — Дата звернення (21.03.2024).
131. Zhang, Y., & Wildemuth, B. M. (Чжан Й., Вильдемут Б.) Qualitative Analysis of Content [Электронный ресурс] / Y. Zhang, B. M. Wildemuth // University of Texas at Austin. — Режим доступа: https://www.ischool.utexas.edu/~yanz/Content_analysis.pdf. — Дата звернення (19.11.2024).

132. 14th Round of Pakistan-France Bilateral Political Consultations Held in Paris [Электронный ресурс] // Ministry of Foreign Affairs, Pakistan. – Режим доступа: <https://mofa.gov.pk/press-releases/14th-round-of-pakistan-france-bilateral-political-consultations-held-in-paris>. – Дата звернення (17.11.2024).